

Maanpuolustuskorkeakoulu

Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos
Julkaisusarja 2: Artikkelikokoelmat No. 16

TOIMINTAKYKY TURVALLISUUDEN JOHTAMISESSA

Aki Aunala (toim.)

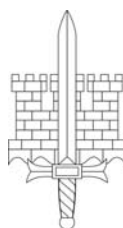

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
JOHTAMISEN JA SOTILASPEDAGOGIIKAN LAITOS
JULKAISUSARJA 2: ARTIKKELIKOKOELMAT NO. 16 (2015)

NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DEPARTMENT OF LEADERSHIP AND MILITARY PEDAGOGY
SERIES 2: NO. 16 (2015)

TOIMINTAKYKY TURVALLISUUDEN JOHTAMISESSA

AKI AUNALA (TOIM.)

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU
Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos
HELSINKI 2015

Aki Aunala (toim.): *Toimintakyky turvallisuuden johtamisessa*
Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos
Julkaisusarja 2: Artikkelikokoelmat No. 16 (2015)

Uusimmat julkaisut pdf-muodossa: <http://www.doria.fi/handle/10024/73990>

Kannen kuva: Lisa Hentunen/Puolustusvoimat

Taitto: Aki Aunala

ISBN 978-951-25-2715-1 (nid.)
ISBN 978-951-25-2716-8 (PDF)
ISSN 1798-0402

Maanpuolustuskorkeakoulu
Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos

Juvenes Print
Tampere 2015

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO 1

A-M. Huhtinen & E. Vabtera

2. TOIMINTAKYKY JA SISU..... 3

Johdanto..... 3

Turvallisuuden toimintakyvyssä on riskinsä..... 4

Vaikeuksiin voi valmistautua 4

Sisu 6

Lopuksi..... 7

Lähteet..... 7

S. Paananen

3. TOIMINTAKYVYSTÄ TOIMINNAN TUTKIMUKSEEN 9

Toimintakyky ja sen osa-alueet..... 10

Henkinen toimintakyky 11

Sosiaalinen toimintakyky 13

Pohdinta 15

Lähteet..... 17

J. P. Andersen, H. Gustafsberg, M. Nyman, M. Koskelainen & K. Papazoglou

4. THE ESSENTIAL ROLE OF MENTAL PREPAREDNESS IN OPTIMAL FUNCTIONING AMONG THE POLICE: OPENING A DIALOGUE ON AN UNDERSTUDIED TOPIC..... 21

Abstract 21

Challenges in policing: The unique nature of police work 21

The impact of extreme stress and trauma on police health..... 22

The impact of stress on police performance 23

Mental preparedness training among the police..... 24

Evidence-based resilience promotion techniques 25

Discussion, Conclusion, Future Research 27

References..... 28

H. Gustafsberg & M. Nyman

5. MIELEN VALMENTAMISELLA OPTIMAALISEEN SUORITUKSEEN	33
Taustaksi.....	33
Valmennuskonseptin aikajana	34
1. Arvojen kirkastaminen.....	34
2. Ajatusten ja tunteiden jalostaminen.....	35
3. Mielen virittäminen ja tyhjentäminen.....	35
4. Mielikuvien hyödyntäminen.....	36
5. Vakaa keskittyminen ja tietoisien mielen säätäminen	36
Lopuksi.....	37
Lähteet.....	37

T. Pollock

6. SOTILAAN TOIMINTAKYKY KRIISINHALLINTAOPERAATIOSSA ...	39
Fyysinen toimintakyky	40
Psyykinen toimintakyky.....	42
Sosiaalinen toimintakyky	43
Eettinen toimintakyky.....	44
Lopuksi.....	45
Lähteet.....	45

S. Nurmela & R. Sinkko

7. SUOMALAISTEN AJATUKSIA POLIITTISISTA TOIMIJOISTA, INSTITUUTIOISTA JA MAANPUOLUSTUKSESTA	47
Johdanto.....	47
Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi.....	47
Kriisien vaikutus suomalaisten käsityksiin.....	53
Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta	56
Poliisiviranomaisen toimintaan kaivatut painopisteet	62
Pohdiskelu: Suomalainen mielenmaisema ja turvallisuus.....	64
Tutkimuksen toteuttaminen.....	66
Lähteet.....	66
Liitekuviot.....	67
KUVALIITE SEMINAARIN ALUSTAJISTA	79
SEMINAARIN JÄRJESTÄJÄT	83

JOHDANTO

Toimintakyky turvallisuuden johtamisessa -seminaari järjestettiin Poliisiammattikorkeakoulussa Tampereella 10.10.2014. Arvoseminaarien sarja on saanut alkunsa vuonna 2002, ja ensimmäinen Nuoret, arvot ja maanpuolustus -hankkeen arvoseminaari toteutettiin vuonna 2009. Viimeisin arvoseminaari myös päättää kyseisen seminaarisarjan tähän uusimpaan seminaarijulkaisuun. Yhteistyölle löytyy varmasti muita foorumeita tulevaisuudessa.

Seminaarin suunnittelussa ja organisoinnissa on toteutunut viranomaisten, tutkimuslaitosten, tiedemaailman sekä kansalais- ja maanpuolustusjärjestöjen hyvä yhteistyö tärkeän asian esille tuomiseksi. Arvoseminaarin järjestelytoimikunnassa työskentelivät tällä kertaa professori, everstiluutnantti Aki-Mauri Huhtinen, tutkija Soili Paananen ja tiedotussihteeri Elina Vahtera Maanpuolustuskorkeakoulusta, rehtori Kimmo Himberg, koulutuspäällikkö Eero Koljonen, psykologi Markku Nyman ja tiedottaja Pia Penttilä Poliisiammattikorkeakoulusta, Kadettikunnan pääsihteeri, eversti evp. Juha Tammikivi, Suomen Reserviupseeriliiton toiminnanjohtaja Janne Kosonen ja YTK (väit.) Risto Sinkko.

Tällä kertaa seminaarissa käsiteltiin toimintakykyä ja sen merkitystä onnistuneelle johtamiselle turvallisuustoimijoiden vaativissa työtehtävissä ja vaarallisissa tilanteissa. Lisäksi tilaisuudessa esiteltiin kyselytutkimuksen tuloksia kansalaisten mielipiteistä muun muassa maanpuolustukseen liittyen. Tutkimuksen toteutti TNS-Gallup Oy yhdessä seminaarin järjestävien tahojen kanssa.

Tähän julkaisuun on koottu seminaarissa käsiteltyjen teemojen pohjalta kirjoitetut artikkelit. Aluksi sotilasprofessori, everstiluutnantti Aki-Mauri Huhtinen ja tiedotussihteeri Elina Vahtera Maanpuolustuskorkeakoulusta pohdiskelevat seminaarialustusten pohjalta toimintakyvyn ominaispiirteitä rihmastoituneessa maailmassa ja sisun käsitettä. Olemmeko valmiina nykypäivän haasteisiin siitä huolimatta, että olemme mobiililaittein kiinni informaatiotulvassa ympäri vuorokauden?

Kasvatustieteen tohtori, tutkija Soili Paananen Maanpuolustuskorkeakoulusta käsittelee toimintakyvyn tutkimusta käytännön olosuhteissa Vuosangan talviampumaleirillä saatujen tulosten näkökulmasta. Miten resilienssin kehittäminen onnistuu ammatillisissa käytänteissä ja miten johtaminen rakentuu sosiaalis-materiaalisena merkityksenanto- ja neuvottelusuhteena?

Poliisiammattikorkeakoulun psykologin Markku Nymanin kokoama tutkimuskollektiivi Toronton yliopistosta esittelee mentaalisen valmistautumisen uusimpia tutkimusteesejä Atlantin toiselta puolelta. Miten äärimmäinen stressi ja traumat vaikuttavat poliisin toimintakykyyn? Entä miten valmistaudutaan henkisesti vaativiin tehtäviin, jotta toimintakyky säilyisi koetusta stressistä huolimatta?

Ylikomisario Harri Gustafsberg ja psykologi Markku Nyman Poliisiammattikorkeakoulusta jatkavat Toronton hengessä mielen valmennuksen tiellä. He tarkastelevat viiden vaiheen kautta, miten mieltä voidaan kehittää portaittain kohti vahvempaa tilaa ja kohti parempaa toimintakykyä myös kriisitilanteissa. Mielen valmentamisen ohjelma on otettu käyttöön poliisien koulutuksessa keväällä 2015.

Kapteeni Toivo Pollock Maanpuolustuskorkeakoulusta keskittyy sotilaallisen toimintakyvyn ylläpitoon kriisinhallintaoperaatioissa. Mistä palasista rauhanturvaajan toimintakyky muodostuu ja pitäisikö rauhan oloissa tehtävää valmennusta ennen ja jälkeen operaation korostaa nykyistä enemmän?

Heikki Nurmela sekä Risto Sinkko purkavat seminaarissa esitellyn kyselytutkimuksen osiin kansalaisten mielipiteistä politiikan toimijoihin, instituutioihin ja maanpuolustukseen. Yli 1000 vastaajan avulla tehty kyselytutkimus kertoo tilastoin, miten Suomen nykypäivän yhteiskunta reagoisi esimerkiksi sotilaallisen konfliktin kohdalla. Entä ovatko käsitykset puolustusvoimista poliittisesti latautuneempia kuin poliisista?

Mieluisia lukuhetkiä artikkelikokoelman parissa!

TOIMINTAKYKY JA SISU – POHJALTA ON VAIN YKSI TIE ... POHJAN LÄPI!

Prof., evl. Aki-Mauri Huhtinen & tiedotussihtööri Elina Vahtera /Maanpuolustuskorkeakoulu

Johdanto

Turvallisuus on 1990-luvulta asti kehittynyt perinteisestä valtiokeskeisestä mallista yhä enemmän yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen suuntaan. Internetin myötä olemme siirtyneet sosiaalisessa toiminnassa organisaatioissa ja yhteisöissä niin sanotusta hierarkkisesta puurakenteesta verkostomaiseen rihmastorakenteeseen. Ihmiset voivat liittyä julkiseen keskusteluun mistä tahansa, missä on pääsy internetiin. Turvallisuusorganisaatiot integroidaan yhä enemmän kansalliset rajat ylittäviin ympäristökysymyksiin, maahanmuuttoon, kyberhaasteisiin ja sukupuoliki-symyksiin. Kriisinhallinta on yksi verkottuneen maailman ilmiöistä, joissa asevoimat toimivat osana kansainvälisiä rihmastoja. Turvallisuus on siis yksilöitynyt ja muuttunut yhteisöllisemmäksi perinteisen valtiokeskeisyyden sijasta. (Shaw, 13–14)

Kansalaisten toimintakyky on yhä enemmän heidän itsensä varassa, koska kansalaiset haluavat yhä vahvemmin päättää heitä läheisesti koskettavista asioista. Tämän myötä myös jokaisen kansalaisen velvollisuus ja vastuu huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan korostuu entisestään. Toki edelleen julkinen hallinto tarjoaa tukiverkostoja, joiden kautta yksilöt voivat ylläpitää ja kehittää omaa arjen toimintakykyään. Samalla kuitenkin turvallisuusviranomaisten kohdalla toimintakykyisyyden johtaminen on noussut avainasemaan. Kyky johtaa hallitusti paineen alla, pimeässä tai jäätävässä kylmyydessä erottavat turvallisuusviranomaiset usein tavallisista kansalaisista.

Vuoden 2014 arvoseminaarimme käsitteli juuri toimintakykyä ja sen eri ulottuvuuksia. Tässä kirjoituksessa pyrimme rakentamaan jonkinlaista synteesiä aiheestamme. Pohdimme Tampereella Poliisiammattikorkeakoulussa pidetyn seminaarin pohjalta teemoja, jotka mielestämme ovat toimintakyvyn johtamisen kannalta keskiössä. Emme kuitenkaan pyri niputtamaan seminaarin loistavia esityksiä vaan enemmänkin vain kommentoimaan niiden henkeä.

Turvallisuuden toimintakyvyssä on riskinsä

Clausewitzin mukaan sota on uhkapeliä, mutta uhkapeliin voi valmistautua. Toiminta uhkaavassa tilanteessa on aina myös uhkapeliä. Mielen kuorma voi tulla missä ja milloin tahansa. Mutta uhkaavaan tilanteeseen voi valmistautua. Jotta voi valmistautua, on tunnettava, mitä toimintakyvyn käsitteellä tarkoitetaan.

Vain toimintakykyiset yksilöt ovat johdettavissa suorituskykyisiksi joukoiksi. Mieltä voi siis harjoittaa joustokykyiseksi. Lauri Rauhala (1995) on kuvannut ihmisen kokonaisuutta tajunnan, kehon ja tilanteen, eli tilannesidonnaisuuden, erottamattomaksi kokonaisuudeksi. Tämä on oikeastaan filosofia toimintakyvylle. Ihminen ei ole yhtä kuin aivot. Aivot pysähtyvät aikaisemmin kuin sydän, ja ihmisen kuoleman jälkeen esimerkiksi hiukset ja kynnet jatkavat kasvamistaan. Kaikki kunnia aivotutkimukselle, mutta jos yhtä paljon varoja olisi sijoitettu vaikka isovarpaan tutkimiseen, olisi siitä tullut meille nykyistäkin tärkeämpi ruumiinosa.

Ihmisen kokonaisuutta ei voida rikkoa ja tarkastella vain yhtä elintä, aistia tai jäsentä ilman, ettei sillä olisi vaikutusta kokonaisuuteen. Tänäpäin luotamme yhä vähemmän aisteihimme. Kuljemme luonnossa ja kaduilla kädet kiinni mobiililaitteissa, kuulokkeet korvilla ja elämme virtuaalielämää. Tämä aiheuttaa muun muassa tajunnalle levottomuutta synnyttäen jatkuvaa elokuvamaista olotilaa, jossa pelot, masennus ja alituinen viihtymisen vaatimus aiheuttavat meille stressitiloja ja turvattomuuden tunnetta. Myös elämisen mediaoituminen lisää sellaista ylimerkityksellistymistä, jota aistimuksemme eivät meille tuota.

Kasvatustieteen tohtori, tutkija Soili Paananen kiteytti esityksessään toimintakyvyn määritelmän oivasti: toimintakyky on itse asiassa olotilan keskeinen kompetenssi, joka näyttäytyy vahvimmillaan kyvyssä toimia uhkaa vastaan rakentaen samalla yksilön omaa identiteettiä. Törmäämme jatkuvasti kokonaistoimintakyvyn vaatimuksiin hyvästä kunnosta, vastuullisesta toiminnasta, vuorovaikutustaidoista, ongelmanratkaisukyvyistä ja saumattomasta yhteistoiminnasta paikallisen kulttuurin toimintaympäristössä. Kuitenkin turvallisuuden johtamisessa erityisesti henkinen toimintakyky nousee avainasemaan.

Vaikeuksiin voi valmistautua

Jos uhkaan valmistautuminen opitaan stressittömästi, oppi voi toimia oikein oikeassa stressitilanteessa. Tällä on analogia myös sisun mielikuvaan. Sisu tulee sisuksista, ja jokainen suomalainen tuntee sen. Emilia Lahti (2014) on tutkinut, kuinka sisuuntuminen ei synny tyhjältä vaan vaatii muiden ihmisten tukea, hyvää kasvua ja uskoa elämään, vaikka joutuisi joskus hyppäämään täysin tuntemattomaan. ”Henkiset punnerrukset” ovat oleellisia, jos tunnesuo syvenee. Ajatus, tunne ja teko pitää olla tasapainossa muodostaen tavan ja intuition. Haasteena aikamme median keskellä on, että ihmisillä ei ole aikaa tai malttia selvittää asioiden todellista luonnetta, vaan uuti-

siin ja huhuihin suhtaudutaan nopeasti ja tunnepitoisesti. Erityisesti sosiaalinen media on paikka, missä negatiivisuus ja positiivisuus asioiden ympärillä voivat saada suhteettomia mittakaavoja tosiasioista huolimatta.

Meidän pitää arvioida omaa virkapäiväämme: istunko tietokoneen takana ja palaverissa vain menenkö ampumaan, treenaamaan salille ja juoksemaan? Jos olen johtaja, minkä signaalin annan organisaatiolle omalla ajankäytölläni? Voinko palaveerata juostessa tai lukea kävellessä? Tulevaisuuden teknologiat mahdollistavat tämän suunnituksen. Jokapäiväiset valintamme kertovat meille omasta toimintakyvystämme, sisustamme ja valmiudestamme.

Elämme eräänlaista informaatiohässäkkää. Seminaarimme gallup-kyselyn tulokset osoittavat, että ihmiset reagoivat erityisen huolissaan ja negatiivisesti sosiaalisen median ja iltapäivälehdistön ylilyöviin lööppeihin maailmamme menosta. Suomi on pannostanut pitkään koko yhteiskunnan turvallisuuteen, mutta ehkä mielen ja mielikuvien tasolla työ on kesken.

Kylmän sodan aikana meillä oli selkeä johtaja ja ihmiset loivat maailmankuvansa valtaalehtien, television ja radion avulla. Asiat olivat järjestyksessä. Ihmiset tunnistivat arvomaailmansa peilaamalla siihen, kuka puhui ja mistä näkökulmasta. Kun Neuvostoliitto hajosi ja Eurooppa yhdistyi, myös mediat pirstoutuivat. Kuljimme kohti nykytilaa, jossa poliitikkojen, virkamiesten, tutkijoiden, mielipidevaikuttajien ja agitatoreiden lausunnot elävät mediarihmastoissa sulassa sekamelskassa. Pelko ja negatiivisuus ovat itse aiheutettuja ja niillä on hyvä markkina-arvo.

Valitettavasti aikamme ihmiset ajattelevat, että valtio, puolustusvoimat, poliisi tai terveydenhuolto hoitaa ongelmat pahan päivän tullen. Historia on kuitenkin osoittanut, että mitään yhteiskuntaa ei ole pitkään johdettu ja hallittu vain etuoikeuksia ajamalla. Tarvitaan myös johtajuutta, jotta kokonaisturvallisuuden perheen rajat pysyvät laajoina.

Kamppailemme yhä enemmän vaikeuksiin valmistautumisen ja voittamisen äärellä. On tiedostettava, että usein rakenne määrittää strategian niin kentällä kuin organisaation sisällä. Strategian pohjalta luomme taktiikan, jonka avulla lähdemme tavoittelemaan haluttua lopputulosta, vaikeuksien voittamista. Lopputulokseen päästäksemme meidän tulee jatkuvasti arvioida ja kehittää itseämme. On kuitenkin muistettava johdolause: ajatus edeltää aina tekoja.

Tänään vaikeneminen on viesti. On hyvä muistaa, että Suomessa ei ole ennakkosensuuria ja jokainen viranomainen vastaa omasta viestinnästään. Jos kansalaiset ovat epävarmoja, heille pitää kertoa heihin vaikuttavista asioista. Jokainen taas on itse velvollinen panostamaan ”mielen punnerruksiin”. Poliisia ja puolustusvoimia kuunnellaan, ja siksi asioista on kerrottava nopeasti ja otettava osaa keskusteluun.

Sisu

Lahti kirjoittaa sisusta: ”Sanalla sisu on erityinen paikka suomalaisten sydämissä. Se on kulttuurinen voimavara, joka on kantanut meitä vuosisatoja ja josta lähes jokainen suomalainen osaa kertoa jonkin tarinan.” (Lahti 2014, 318) Tarvitsemme turvallisuudentunteen ylläpidossa sisua. Tiedämme kansamme sankaritarinoista, miten sisu on ollut se käsite, jonka kautta olemme kuvanneet niin urheilijoiden, sotilaiden, naisten ja työtätekevien ihmisten venymistä vaativissa tilanteissa. Toisen maailmansodan aikaan sisu puolestaan yhdisti kansakunnan taisteluun ja loi toivoa täysin mahdottomalta tuntuvassa tilanteessa.

”Toiminnan tahtotilan” englanninkielinen käännöksen *action mindset* kuvaa hyvin sisuun liittyvää, haasteita hyväilevää pohjavirettä. Sisun toimintaa synnyttävän luonteen vuoksi voidaan sanoa, että sisu on enemmänkin ihmisen päätös toimia kuin hänen ominaisuutensa. Siihen liittyy voimakas psykologinen lataus, joka saattaa toisinaan johtaa räjähtävään, eteenpäin työntävään sysäykseen. Tämän sysäyksen voidaan ehkä ajatella olevan se, mitä kutsumme sisuuntumiseksi ja mikä voi johtaa laadulliseen tai määrälliseen toiminnan muutokseen, uusiutumiseen tai suunnanvaihdokseen. (Lahti 2014, 330)

Suomessa emme ole asuneet niin tiheästi kuin muualla Euroopassa. Yksinäisyydessä joutuu vastaamaan itsestään ja taistelemaan kovia olosuhteita vastaan. Tämä tausta selittää sen, miksi Suomessa syväkulttuurisesti arvostetaan sisukasta ihmistä. Kunnioidetaan sitä, joka puhuu vähän ja tekee enemmän. Sen sijaan sosiaalinen sisukkuus tai vilkas sosiaalinen käyttäytyminen ei ole saanut arvoa. Sisua olisikin kenties hyödyllistä laajentaa positiiviseksi ja sosiaalisesti voimaksi. Lahden mukaan sisun vertauskuvana toimii kuminauha: se voi venyä uskomattomiin mittoihin, mutta palautuu sen jälkeen normaalitilaan.

Sisu syntyy nimensä mukaisesti ihmisen sisällä. Sisulla pitää kuitenkin olla otollinen kasvualusta: ei vain pelkkiä vaikeuksia vaan myös positiivisia kokemuksia menestymisestä. Läheisimpien ihmisten toiminnallinen esimerkki on tärkeä. Sisun luonteen kuuluu myös, että se otetaan käyttöön tarvittaessa. Sisua ei voi pitää esillä koko ajan. Pyrkimys liimata sisukkuus itseensä on narsistinen ylilyönti, joka tunnustetaan helposti.

Lopuksi

Jo 9 vuotta olemme tällä arvoseminaarien formaatilla tehneet osaltamme yhteiskunnallista vaikuttamista ja pyrkineet vastaamaan ajankohtaisiin teemoihin. Ylikomisario Harri Gustafsberg totesi hyvin omassa seminaariesityksessään, että ”tiimeilyä” ehkä osataan paremmin kuin itsesääätelyä: annanko mielikuvituksen laukata, jossa valkoiset kuorma-autot ja trollit valtaavat Hämeenkadun vai luotanko omiin aisteihini?

Vanha sanonta ”Sodassa ja rakkaudessa kaikki ovat sallittua” on edelleen ajankohdainen. (vrt. Mansfield 2008, 41). Toimintakykyisyys siis tarkoittaa, että sekä yksilöllisesti että yhteisötasolla olemme valmiit kohtaamaan niin suuria positiivisia kuin negatiivisiakin yllätyksiä elämässämme. Elämä on myös uhkapeliä, vaikka rutinoituneessa ja suojatussa arjessamme emme sitä aina tunnistaikaan. Mutta nurkan takana saattaa meitä kohdata yllätys. Olemmeko valmiina siihen? Jos alkaa hengästyttää, hengitä!

Lähteet

Ahlbäck, A. 2014. *Manhood and the Making of the Military. Conscripted, Military Service and Masculinity in Finland, 1917 -39*. England: Ashgate.

Deleuze, G. 1992. *Autiomaa. Kirjoituksia vuosilta 1967–1986*. Toimittaneet Jussi Kotkavirta, Keijo Rahkonen ja Jussi Vähämäki. Gaudeamus.

Lahti, E. 2014. Sisu – Toiminnan tahtotila. Uusitalo-Malmivaara, Lotta. (2014, toim.) *Positiivisen psykologian voima*. Jyväskylä: PS-kustannus, 318–340.

Mansfield, Nick. 2008. *Theorizing War. From Hobbes to Badiou*. Palgrave Macmillan.

Rauhala, L. 1995. *Tajunnan itsepuolustus*. Helsinki: Yliopistopaino.

Shaw, M. The Development of “Common-Risk” Society: A Theoretical Overview. In *Military and Society in 21st Century Europe. A Comparative Analysis*. Edited by Jürgen Kuhlmann and Jean Callaghan. London: Transaction Publishers, 13–26.

”Sisu sisin olemus” <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/10/06/sisun-sisin-olemus>, 6.10.2014.

TOIMINTAKYVYYSTÄ TOIMINNAN TUTKIMUKSEEN – POHDINTOJA VUOSANGAN KENTTÄTUTKIMUKSISTA

KT Soili Paananen / Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotilasammattin lähtökohtana ovat sodan, rauhan, kriisinhallinnan ja kokonaismaanpuolustuksen toimintaympäristöt. Eri ympäristöissä painopisteet muuttuvat, mutta keskiössä on professio, joka luokitellaan korkean riskin ammatiksi ja joka viime kädessä edellyttää nopeita, eettisiä ratkaisuja monimutkaisissa, dynaamisissa, epäselvissä ja joskus kaoottisissakin olosuhteissa. Ammatti edellyttää kykyä toimia.

Toiskallion mukaan (1998, 2009) toimintakyky on sotilaan keskeinen kompetenssi. Se on myös puolustusvoimien toimintaa määrittävä keskeinen käsite, sillä vain toimintakykyisistä sotilaista voi rakentua suorituskykyisiä joukkoja. Mutta mitä toimintakykyisyys mikrotasolla tarkoittaa? Mistä toimintakykyinen johtaja rakentuu? Kuinka toimintakykyisyyttä koulutetaan ja rakennetaan osaksi sotilaan identiteettiä, jotta hän olisi valmis toimimaan eettisesti hyväksyttävällä tavalla sekä fyysisesti että psyykkisesti haasteellisissa tilanteissa. Kuinka koulutamme ja kehitämme toimintakykyä tilanteisiin, joiden luonteesta ei vielä tämän päivän kontekstissa ole tietoa ja joita kukaan ei toivo kohtaavansa? Mitä toimintakyky tarkoittaa niin sanotuissa uusissa konflikteissa ja epäsymmetrisissä olosuhteissa?

Artikkelin keskiössä ovat viimeaikaiset tutkimukseni, jotka on tehty Kainuun Vuosangassa. Se on vuosittainen muutaman viikon mittainen ampumaleiri, jossa kadetit harjoittelevat toimimista fyysisesti ja psyykkisesti stressaavissa tilanteissa. Leirillä toisen vuosikurssin kadetit johtavat ryhmäammuntoja ja pyrkivät saamaan kyseisen näytön perusteella ammuttamisoikeudet. Vuosangan leiri on kadetin eli tulevan sotilasjohtajan toimintakyvyn analysoimiseen merkittävä konteksti, sillä se tarjoaa yhden, mahdollisimman lähellä autenttista sotilaan ammattia olevan toimintakentän.

Tutkimusstrategianani on ollut etnografia (Geerts 1973; Marcus 1998; Etnografia metodologiana 2007; Pink 2009), ja sen kenttätyö on toteutettu tammikuussa vuosien 2013–2015 välisenä aikana. Olen tutkijana osallistunut kadettien päivittäiseen toimintaan. Kenttätyön tutkimuksellisenä painopisteenä ovat olleet ampumapaikat, joissa olen havainnoinut kadettien kouluttamis- ja johtamistoimintaa. Tutkimusaineistoa on kerätty myös haastattelujen, kouluttajien ja kadettien välisten reflektointi- ja arviointikeskustelujen sekä vapaamuotoisten keskustelujen avulla. Toissijaisena aineistona on käytetty videoita, valokuvia (N=2700) ja leirin virallista blogia. Tutkimuksen analysointi on ollut iteratiivinen prosessi, jossa aineisto sekä teoreettinen ja

käsitteellinen kirjallisuus ovat olleet jatkuvassa, edestakaisessa liikkeessä. Tämän dynaamisen tulkintaprosessin myötä konkretia on muuntautunut abstrakteiksi ilmiöiksi, joita on tehty ymmärrettäväksi liittämällä ne ajankohtaiseen sotilastutkimuskirjallisuuteen ja teoreettisiin apukäsitteisiin.

Analysoin artikkelissa tutkimuksiini perustuen, mitä toimintakyky suhteellisen abstraktina käsitteenä voi mikrotasolla, konkreettisessa toiminnassa tarkoittaa. Sen avulla pyrin osoittamaan, kuinka merkittävää mahdollisimman autenttisissa kenttäolosuhteissa tehty tutkimus on sotilasjohtajan toiminnan ymmärtämiseksi. Lisäksi argumentoin, että tutkimuksellista otetta tulisi laajentaa sotilaan toiminnan sekä kokonaisvaltaiseen että prosessuaaliseen tutkimiseen.

Toimintakyky ja sen osa-alueet

Toiskallion mukaan (1998, 2009) toimintakyky tarkoittaa sananmukaisesti kykyä toimia. Toimintakyky tarkoittaa valmiutta ja käyttövoimaa, joka on mukana toiminnassa. Toimintakyky merkitsee myös minuuden eli identiteetin, kuten sotilaan identiteetin, jatkuvaa rakentamista. Merkittävää myös on, että vaikka usein synnynnäiset fysiologiset ja psykologiset tekijät asettavat kehyksen toimintakyvylle, se kuitenkin rakentuu ja kehittyy kasvatuksen, koulutuksen ja harjoittelun avulla. Toimintakyvyn vaatimukset kasvavat sitä kokonaisvaltaisemmiksi, mitä monimutkaisemmasta tai kulttuurisesti haastavammasta toimintaympäristöstä on kyse. Sotilaaksi kasvaminen ja oppiminen merkitsee kykyä toimia uhkaa vastaan. Viime kädessä kyseessä on kyky toimia sodan ja sitä alemman asteisten kriisien luomissa ympäristöissä. (Toiskallio 1998, 2009.)

Toimintakyky on perinteisesti jaettu seuraavaan neljään, toisiinsa kytköksissä olevaan osa-alueeseen: fyysiseen, henkiseen tai psyykkiseen, sosiaaliseen sekä eettiseen toimintakykyyn. Näistä fyysinen toimintakyky on konkreettisesti ymmärrettävin. Fyysisessä toimintakyvyssä on kyse yleensä siitä, kuinka hyvä sotilaan fyysinen kunto on toimintojen suorittamiseksi. Fyysisen toimintakyvyn harjoittamisessa tavoitellaan kestävyyttä, voimaa ja nopeutta sekä liikkuvuutta ja lihashallintaa. Fyysistä toimintakykyä on testattu, mitattu ja tutkittu paljon myös lämpötilaltaan ja fyysiseltä rasittavuudeltaan vaihtelevissa toimintaympäristöissä. Sotilaan fyysinen toimintakyky on erittäin merkittävä, sillä se luo perustan hänen kokonaistoimintakyvylleen. (Kyröläinen & Santtila 2010; Lindholm et. al. 2012.)

Eettinen toimintakyky sen sijaan on ehkä vaativin käsitteellistettäväksi ja tutkittavaksi. Eettisessä toimintakyvyssä on erityisesti kyse inhimillisyydestä, ihmisyydestä ja maailmassa olemisesta (Toiskallio 2009). Toiskallion ja Mäkisen mukaan (2009, 7) toimintakyky on perimmältään aina eettistä. Eettisen toimintakyvyn peruskysymys on, miten olla eettinen toimija ja samalla valmistautua viime kädessä vastustamaan elämän kunnioittamista? Tämä peruskysymys säilyy, mutta muuttaa hiukan muotoaan, kun tarkastellaan sotilasteknologian kuten robottien, miehittämättömien ilma-

alusten sekä muun teknologian hyödyntämistä ja käyttöä (Military ethics and emerging technologies 2014).

Sekä fyysinen että eettinen toimintakyky ovat olleet hyvin edustettuina toimintakykytutkimuksessa ja -keskustelussa. Artikkelissani keskityn kuitenkin vähäisemmälle tutkimukselliselle huomiolle jääneisiin toimintakyvyn osa-alueisiin eli henkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn Vuosanka-tutkimusten avulla.

Henkinen toimintakyky: resilienssi ja sen kehittäminen ammatillisissa käytänteissä

Henkinen tai psyykinen toimintakyky on sotilaskontekstissa tulkittu pitkälti taistelu-stressin tai yleensä stressin hallintana. Tämä on perusteltua, sillä sotilaan ammatti pitää sisällään erilaisten uhka- ja vaaratilanteiden kohtaamisen, niihin valmistautumisen ja niistä mahdollisesti aiheutuvan stressin. Kriisinhallintatehtävät ovat myös muuttuneet aiempaa haasteellisemmiksi, ja pitkäkestoiset sotilasoperaatiot koettelevat yksilöllisiä kestävyysrajoja, kun fyysinen ja psyykinen eristyneisyys sekä asioiden monitulkinnallisuus aiheuttavat voimattomuuden tunnetta (Palmer & Tepe 2008; Bartone & Barry 2011). Myös ns. uudet konfliktit ovat osoittaneet, että ei vain sotilaat vaan myös koko henkilökunta asettuu suoran tai havaitun väkivallan kohteeksi koko ajan. Lisäksi media ja uhkatasoarviot ylläpitävät väkivallan kohteeksi tulon uhkaa ja altistavat henkilöt jatkuvalla paineella. (Mastroianni, Mabry, Benedek & Ursano 2008.) Siksi kansainvälisesti tarkasteltuna posttraumaattiset eli trauman jälkeiset stressioireet ovat lisääntyneet militaarihenkilöstön keskuudessa.

Sotilaskontekstissa henkistä toimintakykyä on usein lähestytty psykologisen resilienssin käsitteellä. Käsitteellä on yleisesti viitattu yksilön kykyyn palautua toimintakykyiseksi haasteellisista tilanteista, haitallisista olosuhteista tai posttraumaattisesta stressistä. Se on ymmärretty myös kykyä sopeutua riskeihin ja vastoinkäymisiin. Termille on vaikea löytää sopivaa suomenkielistä termiä, mutta sana joustokestävyys sisällyttää itseensä oleellisen eli joustavuuden ja henkisen kestävyuden. Psyykinen resilienssi on edellytys sille, että kantahenkilökunta soveltuu tehtäviinsä. Resilienssi pitää yllä myös henkilöstön ja heidän perheidensä hyvinvointia. Viime kädessä resilienssi edistää kriisi- ja sodanajan tervettä toimintakykyä. (Meredith, Sherbourne, Gaillet, Hansell, Ritschard, Parker & Wrenn 2011.)

Tutkimuksellisen mielenkiinnon kohteena on ollut, mitkä tekijät tai ominaisuudet ovat yhteydessä sotilaiden resilienssiin (Miller & Harrington 2011). Tutkimuksissa on todettu, että henkinen vahvuus (*hardiness*) yksilöllisenä ominaisuutena edistää resilienssiä toimintaa (Maddi 2013). Henkinen vahvuus koostuu erilaisista osatekijöistä kuten kyvystä sitoutua ja nähdä toiminta merkityksellisenä, kyvystä kontrolloida ja säädellä itseä sekä kyvystä nähdä muutokset mahdollisuuksina. Erityisesti kognitiivinen ja emotionaalinen joustavuus, ongelmanratkaisukyky, optimismi, tehokkuus, itsesäätelykyky, tunnetietoisuus, empaattisuus ja vahvat sosiaaliset suhteet on tunnistettu sellaisiksi taidoiksi ja tekniikoiksi, jotka kehittävät resilienssiä (Cornum, Matt-

hews & Seligman 2011; Reivich, Seligman & McBride 2011; Robertson 2012; Southwick & Charney 2012). Yhteisötasolla resilienssit sotalasjohtajat kykenevät sitoututtamaan ja johtamaan joukkojaan mission toteutumisessa muun muassa merkityksellistämällä haasteita positiivisesti opittaviksi seikoiksi (Bartone & Barry 2011).

Viime aikoina resilienssitutkimuksen painopiste on kuitenkin muuttunut ominaisuuksista sitä kehittävään toimintaan (Leveson, Dulac, Zipkin, Cutcher-Gershenfeld, Carroll & Barrett 2006, 95). Varsinkin psykologian alueella on tehty tutkimuksia, joilla on kartoitettu, kuinka resilienssiä voidaan kehittää etukäteen, ennen varsinaisen haasteellisen tilanteen kohtaamista. Niiden perustalta resilienssin edistämiseksi on luotu erilaisia koulutusohjelmia (Castro & Adler 2011; Reivich, Seligman & McBride 2011). Koulutusohjelmilla pyritään valmentamaan ja harjoittamaan sotilaita etukäteen heille merkittävään osaamiseen kuten sopeutuvuuteen, joustavuuteen, tunteiden itsesäätelyyn ja tilannetietoisuuteen. Yleisesti tiedetään, että stressi vähentää yksilön kykyä prosessoida informaatiota ja kognitiivista suoriutumista. Siksi sotilaita opetetaan suojautumaan stressiltä sekä tiedostamaan, hallitsemaan ja säätämään tunteita. Tämä on merkittävää myös siksi, jotta he välttyisivät impulsiiviselta, reaktiiviselta käyttäytymiseltä (Stanley & Jha 2009).

Vuosangassa tehtyjen tutkimusten näkökulma on se, että resilienssiä voi kehittää osana muuta koulutusta tai ammatillista toimintaa (Paananen & Huhtinen 2013). Aiemmat koulutusalan tutkimukset antavat viitteitä siitä, että työkontekstista erillisinä järjestetyt kurssit eivät välttämättä siirry luontevaksi osaksi ammatillista toimintaa. Siksi haluttua ominaisuutta tai toimintatapaa voi kasvattaa ja kehittää myös integroituna osana muuta toimintaa. Vuosangan harjoitusleirillä tutkimuksellisen intressin kohteena ovat olleet sellaiset käytänteet, jotka edistävät tai heikentävät resilienssiä sekä samalla joukon ja yksilön toimintakykyä. Perusargumentti on, että resilienssiä voidaan oppia organisaation käytänteissä. Näihin käytänteisiin sisältyy resilienssiä kehittävää tietoa ja toimintaa ja siksi nämä käytänteet on hyvä tiedostaa.

Vuosangassa tällaisia käytänteitä ovat olleet ensinnäkin erilaiset ongelmatilanteet kuten teknologiset haasteet, jotka liittyivät joko teknologian toimimattomuuteen tai äärimmäisen sään tuomiin toiminnallisiin haasteisiin. Kaikki käskyt ja toiminnot eivät myöskään olleet ampuvalle joukolle tuttuja. Erilaiset luonnostaan syntyvät ongelmatilanteet, yleensäkin ongelmanratkaisu tai toimintaan liittyvät oikeat ammatilliset käytäntöhaasteet ovat merkittäviä resilienssin rakentajia, koska ne edellyttävät nopeaa reagoimista ennakoimattomiin tilanteisiin (Southwick & Charney 2012, 159). Tämä kehittää henkistä joustavuutta ja sopeutumista. Toiseksi myös kouluttajien kadettien toiminnasta antama jatkuva positiivinen, rakentava palaute auttaa ymmärtämään ja kehittämään omaa sotilastehtävää. Palaute lujittaa sitoutumista omaan tehtävään sekä yleensäkin sotilaselämään. Samalla se vahventaa henkilöitä henkisesti ja auttaa heitä myöhemmin kohtaamaan joustavuutta ja adaptoitumista edellyttäviä tilanteita. Kolmas resilienssiä kehittävä käytäntö liittyy yksilölliseen itsesäätelyyn. Tutkimusten perustalta olen havainnut käytänteitä, jotka sisältävät ristiriitaista ”soti-

laallista” tietoa. Tällainen on esimerkiksi tilanne, jossa kadetti valvoo ja tekee tehtäviä illalla solidaarisuudesta kanssakadettejaan kohtaan. Tämä tapahtuu siitä huolimatta, että kyetäkseen heräämään aamulla varhain ja johtamaan sekä tukemaan ammuksia iltamyöhään, kadetin tulisi nukkua riittävästi. Tilanteeseen liittyy itsensä kieltämisen ja itsesäätelyn välinen ristiriita. Säädeläkseen itseään ja toimintojaan kadetin tulisi mennä nukkumaan, jotta hän olisi aamulla toimintakykyinen. Itsensäkieltäminen liittyy siihen, että hän toimii ikään kuin toimintakykynsä säilyttämistä vastaan ja valvoo lojaliteetista muita kohtaan ryhmänsä kanssa. Resilienssi edellyttää henkilökohtaisen itsesäätelyn kehittämistä, jotta sotilaat löytävät tasapainon erilaisten ristiriitaisten kulttuuristen ja organisatoristen sääntöjen kentässä. Resilienssiin liittyvä itsesäätely on merkittävä toimintakyvyn osa.

Näiden tutkimustulosten merkitys henkisellem toimintakyvylle ja onnistuneelle johtamiselle kytkeytyy ensinnäkin koulutuksellisiin aspekteihin. Edistääksemme resilienssiä osana sotilaan toimintakykyä voimme ”upottaa” erilaisiin opetuksellisiin ja ammatillisiin käytänteisiin niitä kehittäviä asioita kuten ongelmatilanteita ja tiedostettuja, kulttuurisia haasteita (Good & Dweck 2006). Voimme siis opettaa arjessa ja työssä henkilöitä ratkaisemaan ongelmallisia, ammatillisesti relevantteja, reaalisia haasteita. Toiseksi näiden myötä voimme vahvistaa ja kehittää sotilaiden resilienssiä eli henkistä joustavuutta kohdata erilaisia haasteellisia ja stressaavia tilanteita. Tämä on erityisen keskeistä ympäristöissä, joissa doktriini, koulutus ja kokemus eivät välttämättä tarjoa selkeitä toimintaohjeita ja joissa henkilöiltä edellytetään joustavaa ja sopeutuvaa tilanteenmukaista toimintaa (Williams 2013). Kolmanneksi resilienssiin liittyy oleellisesti myös kyky oppia säätelämään itseä. Se ilmaisee kykyä arvioida itseä suhteessa ympäristöönsä ja tämän perustalta toimia. Se merkitsee omasta toimintakyvystä huolehtimista.

Sosiaalinen toimintakyky: johtaminen sosiaalis-materiaalisena merkityksenanto- ja neuvottelusuhteena

Sotilaskontekstia käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa sosiaalinen toimintakyky on vähemmän edustettuna verrattuna edellä esittelemääni henkiseen toimintakykyyn. Kuitenkin se on merkittävä. Sosiaalisessa toimintakyvyssä on kyse muun muassa ihmissuhteista ja kyvystä olla sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Sotilaskontekstissa sosiaalisella toimintakyvyllä on viitattu usein sotilasjohtajan ja johdettavan joukon väliseen suhteeseen. Tutkimuksellisen kiinnostuksen keskiössä ovat olleet johtajan vuorovaikutustaidot ja erityisesti ongelmaratkaisutaidot sekä yleiset suostuttelu-, neuvottelu- ja yhteistyötaidot. Yksilötaitojen lisäksi sotilasjohtajan yksi merkittävimmistä tehtävistä on johtaa omaa joukkoa ja huolehtia sen toimintakyvystä. Sosiaalisen toimintakyvyn näkökulmasta tärkeitä tekijöitä ovat olleet joukon hyvän ilmapiirin ja yhteishengen rakentaminen sekä niiden vahventaminen. Tämän tavoitteena on muun muassa lojaliteetin rakentaminen. Lojaliteetti on merkittävä sosiaalinen tuki, joka vahvistaa henkilöiden henkistä jaksamista, auttaa heitä tukeu-

tumaan toisiinsa sekä toimimaan joustavasti haasteellisissa tilanteissa. (Greenberg & Jones 2011.)

Vuosangassa kiinnostuksen kohteena on ollut se, miten sotilasjohtaja tulkitsee vuorovaikutukseen liittyviä merkityksiä ja miten hän osaa niiden perusteella tehdä päätöksiä sekä mahdollisesti muuttaa toimintaansa. Tutkimuskeskiössä eivät ole olleet sotilasjohtajan sosiaalisen vuorovaikutuksen kyvyt tai yleensä joukon hengen ja ilmapiirin rakentaminen vaan vuorovaikutusprosessi. Merkittävää on ollut se, miten sotilasjohtaja pyrkii selvittämään ja tulkitsemaan vuorovaikutukselliseen johtamistoimintaansa liittyviä vihjeitä ja merkityksiä (Weick, Sutcliffe & Obstfeld 2005). Sotilasjohtajan ydinosaamista on osata tulkita tilanteita ja tehdä niiden perustalta eettisiä ratkaisuja. Se luo edellytykset tilanteenmukaiselle joustavalle toiminnalle.

Pienimuotoinen Vuosanka-tutkimus antaa viitteitä erityisesti siitä, että onnistunut johtamistoiminta edellyttää siihen kytkeytyvien eri elementtien tiedostamista ja niiden välistä neuvottelua (Paananen & Peltokorpi 2014). Tämän neuvottelusuhteen osatekijöinä ovat käsky ja sovittu johtamistapa. Vuosangassa kadetit johtavat ammuntoja saadakseen näytön perustalta ammuttamisoikeudet. He tarvitsevat niitä toimiessaan varusmiesten kouluttajina. Näyttöön kuuluu ammuttamiskäskyn laadinta, joka määrittää mitä ja miten asiat tehdään. Se on kouluttamisen, johtamisen ja turvallisen toiminnan käsikirjoitus, jota pitää noudattaa. Neuvottelusuhteen osatekijänä on myös kadettien yhdessä sopima, ohjaavaan toimintaan perustuva johtamistapa. Sekä sovittu johtamistapa että toimintaa määrittävä käsky muuntautuvat niin sanotuksi materiaaliseksi säännöksi (Leonardi 2012). Materiaalinen sääntö, joka on periaatteessa sama kaikille kadeteille, rakentuu johtajan ja johdettavan eli ryhmänjohtajan väliseen vuorovaikutussuhteeseen ja toimintaan eri tavoin.

Mikrotasolla havaitsin kadeteilla neljä erilaista tapaa joustavoittaa omaa johtamistoimintaansa. Kahdessa johtamistapauksessa materiaalinen sääntö jäi taustalle toimintaa ohjaavaksi elementiksi, ja toiminta rakentui käskyn mukaiseksi. Johtaminen oli kuitenkin erilaista johtuen johdettavasta. Näistä kahdesta ensimmäisessä johtaja eli kadetti käytti erilaisia vihjeitä ja kysymyksiä, joilla hän ohjasi johdettavaa toimimaan käskyn mukaisesti. Toisessa tavassa johdettavalla eli ryhmänjohtajalla oli pitkä, ammatillinen sotilaan kokemus- ja koulutustausta, minkä seurauksena sotilasjohtajan rooli jäi taustalle. Hän kuitenkin tulkitsi tilanteen positiivisesti ja toimi joustavasti tunnistaessaan ryhmänjohtajan vahvuudet ja antaessaan hänelle tilaa toimia itsenäisesti. Näitä kahta johtamisesimerkkiä yhdistää se, että sotilasjohtaja muuttaa johtamistaan tilanteenmukaiseksi kuitenkin niin, että toiminta on materiaalisen kehyyksessä. Vastaavasti kahdessa muussa tapausesimerkissä materiaalinen sai erilaisen roolin. Näistä toisessa kadetti pitäytyi materiaalisessa eli käskyssä ja sovitussa johtamistavassa niin tiukasti, ettei hän kyennyt lukemaan tilanteeseen liittyviä merkityksiä ja siten muuttamaan johtamistoimintaa tilanteen mukaiseksi. Materiaalinen voi myös olla rakentumatta toimintaan. Tätä kuvaa esimerkki, jossa ampuva ryhmä kaipasi selkeitä ohjeita ja käskyjä, mutta erinäisistä syistä johtuen he eivät niitä saaneet johtajiltaan.

Siten ryhmä alkoi toimia itsenäisesti, jolloin vaarana on, ettei käsky rakennu toimintaan. (Paananen & Peltokorpi 2014.)

Edellä esitellyt tutkimustulokset osoittavat, että toimintakyvyn sosiaalinen aspekti näin tulkittuna merkitsee vuorovaikutussuhteen analysointia siitä, miten johtajat pyrkivät ymmärtämään ja tulkitsemaan kokonaisvaltaisesti kaikkia johtamisvuorovaikutukseen liittyviä vihjeitä, tietoja, ohjeita, normeja ja kuinka he joutuvat neuvottelemaan näiden tekijöiden painoarvosta ja merkityksestä. Se, millaiseen tulkintaan sotilasjohtajat päätyvät tämän prosessin perustalta heijastuu heidän toimintaansa. Kaikki normit, hiljaiset signaalit ja tulkinnat materialisoituvat ja ovat yhteydessä johtamistoimintaan. Sosiaalinen toimintakyky tällä tavoin ymmärrettynä merkitsee, että onnistuneessa johtamisessa on kyse myös sosiaalismateriaalisesta merkityksenanto- ja neuvottelusuhteesta. Kuinka hyvin ja joustavasti sekä kuinka nopeasti sotilasjohtaja ratkaisee tämän merkityksenanto- ja neuvottelusuhteen, määrittää onnistunutta johtamista ja toimimista usein nopeissa, haasteellisissa ja ennakoimattomissa tilanteissa.

Pohdinta

Sotilaspedagogiikassa on pitkä tutkimuksellinen historia toimintakyky-käsitteen ja sen eri osa-alueiden teoreettiseksi luomiseksi. Tämän työn tuloksena on kehittynyt kokonaisvaltainen sotilaan toimintakyvyn kuva, jota on hajautettu käytäntöön ja kentälle. Käsite on jalkautunut puolustusvoimien normeihin ja ohjeisiin, ja puolustusvoimien tutkimuslaitos käyttää tätä jo osaston nimenä.

Toimintakyky käsitteenä kuitenkin helposti kapeuttaa tutkimuksen sellaisiin yksilöllisiin kapasiteetteihin tai tehtäviin, joita hyvän sotilaan tulisi kyetä tekemään. Ammatillisen kehittämisen näkökulmasta keskiössä ovat yksilöpersoonat, joiden odotetaan omaavan samanlaisia pätevyyskäsitteitä. (vrt. Cheetham & Chivers 2005, 53–77.) Taustalla olevana oletuksena myös on, että partiot, ryhmät ja joukkueet muodostuvat henkilöistä, joilla on vastaavat kyvyt. Yksilö, mutta myös hänen kehonsa, jää irralliseksi siitä sosiomateriaalis-tilallisesta suhteesta, jonka osana hän on. Tässä suhteessa esiintyy ristiriitaista tietoa, erilaisia sääntöjä ja normeja, tilan tai maaston rajoitteita, ylipäättäen moninaisuutta, jonka tulkinta edellyttää toimijan eli sotilaan neuvottelua näiden tietoresurssien välillä. Tämän neuvottelusuhteen sosiokognitiivis-emotionaalinen analysointi mahdollistaa johtopäätökset ja konkreettisen toiminnan.

Toimintakyky ja sen jakaminen eri osa-alueisiin atomisoi käsitteen, ja sotilaan kokonaisvaltainen toiminta erilaisissa toimintaympäristöissä jää taustalle. Toiminta (action) on aktiivisuutta, jolla pyritään tavoitteelliseen muutokseen. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan omaan ja joukon tilanteeseen sekä olosuhteisiin. (vrt. Eteläpelto, Vähäsantanen, Hökkä & Paloniemi 2013.) Sotilaan toimintakykyisyys on oleellinen, mutta toiminta ja toimintaprosessi erilaisissa toimintaympäristöissä on merkittävä onnistuneen lopputuloksen kannalta. Esimerkiksi sotilaan kehoa muokataan ja harjoitetaan erilaisten tekniikoiden ja toimintojen avulla sellaisiin tarkoituksiperäisiin, joita sen ajatellaan tai halutaan palvelevan (Mauss 1973). Muun muassa sotilaan kansain-

väliset kriisinhallintatehtävät sisältävät erilaisia logiikoita, joita sotilaan kehon liikkeiden ja asentojen täytyy tukea. Taistelutilanteissa ja rauhanturvatehtävissä sotilaan kehon viestit ja merkitykset ovat ääripäissä. Vastavallankumouksellisessa toiminnassa, jossa erityisesti tavoitellaan paikallisväestön ”mielten ja sydänten” voittamista, sotilaan kehon, liikkeiden ja toimintojen täytyy viestiä luotettavuudesta, turvallisuudesta ja ei-hyökkäyksellisyydestä. (Ben-Ari & Eran-Jona 2014.) Näin teoretisoituna sotilaan keho ei ole ainoastaan lihaksistosta ja kestävyyydestä koostuva vaan myös performatiivinen ja merkityksiä sekä viestejä kantava. Tämä esimerkki osoittaa, kuinka keho asetettaessa fyysistä toimintakykyä laajempaan sosiaaliseen, materiaaliseen ja tilalliseen kontekstiin luo kehoon monimerkityksellisyyttä. Tämä monitulkinnallisuus mahdollistuu, kun tarkastelemme toimintakyvyn osakokonaisuuksien rakentumista toisiinsa erilaisissa tilallisissa ja ajallisissa konteksteissa. Siksi on merkittävää suunnata tutkimuksellista otetta myös kokonaisvaltaisen toiminnan ja sen prosessoitumisen analysoimiseen yksittäisen toimintakyvyn osa-alueen sijaan.

Sotilastoiminnan prosessien tutkiminen edellyttää lisäksi erilaisten teoreettisten käsitteiden hyödyntämistä. Toimintakyvyn käsite on helposti liian yleinen. Sotilastoiminnan syvälinen ymmärtäminen yhä monimutkaisemmissa ympäristöissä ja tilanteissa vaatii mikrotason prosessien teoreettista analysointia, tulkintaa ja ymmärtämistä. Teoreettiset käsitteet syventävät tietoa, ja auttavat meitä näkemään joskus hyvinkin itsestään selvinä pidetyissä asioissa toimintaa rajoittavia tekijöitä. Esimerkiksi Vuosangan ampumaleirillä huomion kiinnittyminen ampumakäskyn laadintaan ja toimeenpanoon helposti rajaa toiminnan pois sotilasjohtajan tavasta tulkita oman sotilasjohtamisen vuorovaikutusprosessia ja -kenttää. Kiinnittämällä johtamisvuorovaikutuksen sensemaking-teoriaan (Weick 2009) voimme tuoda näkyviin, kuinka eri tavoin sotilasjohtajat ovat avoimia johtamistoimintaan vaikuttaville vihjeille ja merkityksille. (Paananen & Peltokorpi 2014; Huhtinen 2015.)

Kulttuurin ja kansainvälisyyden merkitys sotilaan toiminnassa korostuu aiempaa enemmän. Kriisinhallintatehtäviä käsittelevät tutkimukset antavat viitteitä siitä, että sotilasjohtajalta edellytetään kykyä toimia paikallisen kulttuurin todellisuudessa ja johtamisen rooleissa samalla huomioiden, että lokaalilla todellisuudella voi olla omaan maahan verrattuna hyvin erilainen kulttuuri, normistot ja tavat (Nagl 2009). Tämä tarkoittaa, että kansallisten joukkojen täytyy toimia yhteistyössä ja yhdessä sellaisten joukkojen kanssa, jotka voivat olla hyvin erilaisia kuin omat (Ström 2008). Yhteistyö eri kansallisuuksien kanssa edellyttää samantyyppisiä ajattelutapoja, kommunikointia, ymmärtämistä ja tulkintaa. Siksi huomiota pitää kiinnittää näiden tekijöiden yhteensovittamiseen hyvän ymmärryksen ja yhteistyön turvaamiseksi. Monikansallisen yhteistyön tutkimuksellinen analysointi on merkittävää myös siksi, että suurin osa eurooppalaisista sotilasjohtajista on koulutettu säännönmukaiseen, eri valtioiden välisten konfliktien ratkaisemiseen. Vaikka traditionaalinen valmentautuminen konventionaalisiin konflikteihin on edelleenkin välttämätöntä (Moskos 1976; Nagl 2009; Duran Cenit 2013), se ei ole välttämättä riittävää. Konfliktit ovat muuntuneet myös globaaleiksi, kapinallisista ja organisoiduista rikollisryhmistä koostuviksi

ei-valtiollisiksi verkostoiksi, jotka asettavat haasteita sotilaskoulutukselle (Caforio 2001, 150–151; Abrahamsson & Weibull 2008, 13; Caforio 2012). Siksi toimintakyky-tutkimuksessa huomiota tulisi kiinnittää aiempaa enemmän kulttuurisen toiminnan ohella sotilaskoulutuksen globaalien toiminnan tekijöihin.

Sotilaspedagogiikan ydintä on, kuinka opetus, harjoittelu sekä käytänteet mahdollistavat ja tukevat tavoiteltua ammatillista toimintaa monimutkaisissa, arvaamattomissa ja myös kansainvälisissä toimintaympäristöissä. Siksi sotilaspedagogiikan keskiössä tulisi olla entistä vahvemmin yksilöllistä ja kollektiivista toimijuutta vahvistavien opetusympäristöjen ja työkäytänteiden edistäminen tutkimuksen avulla.

Lähteet

Abrahamsson, B. & Weibull, A. 2008. Introduction. In A. Weibull & B. Abrahamsson (Eds.) *The heritage and the present. From invasion defence to mission oriented organization*. Karlstad: Swedish National Defence College, 7–17.

Bartone, P.T. & Barry, C.L. 2011. Leading for resilience in high risk occupations. In D. Paton & J. M. Violanti (Eds.) *Working in high risk environments. Developing sustained resilience*. Springfield, Ill.: Charles C. Thomas, 125–144.

Ben-Ari, E. & Eran-Jona, M. 2014. “Hybrid conflicts, multiple logics, and organizational transitions: military relations with local civilians”. *Res Militaris* vol 4, no2 Summer-Autumn, 1–14.

Caforio, G. 2001. Some closing remarks. In G. Caforio (Ed.) *The flexible officer. Professional education and military operation other than war: a cross-national analysis*. Gaeta: Artistic & Publishing company, 149–153.

Caforio, G. 2012. The military profession and asymmetric warfare. In G. Kümmel & J. Soeters (Eds.) *New wars, new militaries, new soldiers*. Bingley (UK): Emerald, 3–18.

Castro, C. A. & Adler, A. B. 2011. Military mental health training: building resilience. In S. M. Southwick, B.T. Litz, D. Charney & M.J. Friedman (Eds.) *Resilience and mental health: challenges across the lifespan*. Cambridge: Cambridge University Press, 323–339.

Cheetham, G. & Chivers, G. 2005. *Professions, competence and informal learning*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar.

Cornum, R., Matthews, M.D. & Seligman, M.E.P. 2011. “Comprehensive soldier fitness: building resilience in a challenging institutional context”. *American Psychologist*, 66 (1), 4–9.

Duran Cenit M. 2013. Training and military education in asymmetric warfare. In G. Caforio (Ed.) *Soldiers without frontiers: the view from the ground. Experiences of asymmetric warfare*. Roma: Bonanno Editore, 121–139.

Eteläpelto, A., Vähäsantanen, K., Hökkä, P. & Paloniemi, S. 2013. “What is agency? Conceptualizing professional agency at work”. *Educational Research Review* 10, 45–65.

Etnografia metodologiana. Lähtökohdista koulutuksen tutkimus. 2007. S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.). Tampere: Vastapaino.

Geertz, C. 1973. *The interpretation of cultures: selected essays by Clifford Geertz*. New York: Basic Books.

Good, C. & Dweck, C. S. 2006. A motivational approach to reasoning, resilience, and responsibility. In R. J. Sternberg and R. F. Subotnik (Eds.) *Optimizing student success in school with the other three Rs: reasoning, resilience, and responsibility*. Greenwich, Connecticut: Information Age Publishing, 39–56.

Greenberg, N. & Jones, N. 2011. Optimizing mental health support in the military: the role of peers and leaders. In A. B. Adler, P. D. Bliese & C. A. Castro (Eds.) *Deployment psychology. Evidence-based strategies to promote mental health in the military*. Washington, D.C. : American Psychological Association, 69–101.

Huhtinen, A. 2015. Lepo vaan! Jaksaminen osana sotilasjohtajan suunnittelua ja käytännön toteutusta. Teoksessa A. Nokkala, J. Hanska & M. Häyry (toim.) *Akateemius ja upseerius. Tieteen, tutkimuksen ja johtamisen ristivetoa puolustushallinnossa*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen julkaisuja. Artikkelikoelmat 2: No. 15 (2015), 145–166.

Kyröläinen, H. & Santtila, M. 2010. Sotilaiden fyysinen toimintakyky - vaatimukset ja haasteet. Teoksessa J. Mäkinen & J. Tuominen (toim.) *Toimintakykyä kehittämässä: Jarmo Toiskallion juhlakirja- Military pedagogical reflections*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos. Julkaisusarja 1. No 6, 139–148.

Leonardi, P. M. 2012/2013. Materiality, sociomateriality, and socio-technical systems: what do these terms mean? How are they different? Do we need them? In P. M. Leonardi, B. A. Nardi & J. Kallinikos (Eds.) *Materiality and organizing*. Oxford: Oxford University Press, 25–48.

Leveson, N., Dulac, N., Zipkin, D., Cutcher-Gershenfeld, J., Carroll, J. & Barrett, B. 2006. Engineering resilience into safety-critical systems. In E. Hollnagel, D. D. Woods & N. Leveson (Eds.) *Resilience engineering. Concepts and precepts*. Repinted 2008, 2012. Burlington, VT: Ashgate, 95–123.

Lindholm, H., Rintamäki, H., Rissanen, S., Simonen, R., Mäkinen, T., Kyröläinen, H., Holsen, M., Mäntysaari, M., Nyman, K., Heinonen, T., Virtala, M., Pihlainen, K.

- ja Santtila, M. 2012. *Sotilas kuudessa – toimintakyvyn turvaaminen sekä seulontamenetelmän kehittäminen*. Loppuraportti. Tampere: Juvenes.
- Maddi, S. R. 2013. *Hardiness. Turning stressful circumstances into resilient growth*. Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer.
- Marcus, G. E. 1998. *Ethnography through thick and thin*. Princeton: Princeton University Press.
- Mastroianni, G. R., Mabry, T. R., Benedek, D. M. & Ursano, R. J. 2008. The stress of meders war. In J. Lukey & Victoria Tepe (Eds.) *Biobehavioral resilience to stress*. Boca Raton, London, New York: CRC Press, 43–55.
- Mauss, M. 1973. ”Techniques of the body”. *Economy and Society* 2 (1), 70–88.
- Meredith, L.S., Sherbourne, C.D., Gaillot, S., Hansell, L., Ritschard, H.V., Parker, A.M. & Wrenn, G. 2011. *Promoting psychological resilience in the U.S. military*. Santa Monica, CA : Rand Corporation.
- Military ethics and emerging technologies*. 2014. T.J.Demy, G. R. Lucas Jr. & B.J. Strawser (Eds.) London and New York: Routledge.
- Miller, M. W. & Harrington K. M. 2011. Personality factors in resilience to traumatic stress. In S. M. Southwick, B.T. Litz, D. Charney & M.J. Friedman (Eds.) *Resilience and mental health: challenges across the lifespan*. Cambridge: Cambridge University Press, 56–75.
- Moskos, Ch. C. 1976. *Peace soldiers*. Chicago: University of Chicago Press.
- Nagl, J. A. 2009. *Let's win the wars we're in*. Washington, DC: Center for a New American Security.
- Paananen, S. & Huhtinen, A-M. 2013. ”Uuden taistelutavan edellyttämien taitojen kehittäminen johtamisen ja kouluttamisen harjoittelussa: resilienssi ja toimintakyvyn itsesäätelytaito”. *Tiede ja Ase*. Suomen Sotatieteellisen Seuran vuosijulkaisu n:o 71, 118–132.
- Paananen, S. & Peltokorpi, K-M. 2014. ”Sotilasjohtajan henkinen joustavuus: sociomateriaalinen näkökulma”. *Tiede ja Ase*. Suomen Sotatieteellisen Seuran vuosijulkaisu n:o 72, 152–165.
- Palmer, B. & Tepe, V. 2008. Introduction. In J. Lukey & Victoria Tepe (Eds.) *Biobehavioral resilience to stress*. Boca Raton, London, New York: CRC Press, xiii–xxi.
- Pink, S. 2009. *Doing sensory ethnography*. Los Angeles, London: SAGE.

- Reivich K. J., Seligman, M. E.P., & McBride, S. 2011. "Master resilience training in the U.S. Army". *American Psychologist* 66 (1), 25–34.
- Robertson D. J. 2012. *Building your resilience. How to survive and thrive in any situation*. London: Hodder Education, McGraw-Hill Companies.
- Southwick, S. M. & Charney, D. S. 2012. *Resilience. The science of mastering life's greatest challenges*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stanley, E. A. & Jha, A. P. 2009. "Mind fitness improving operational effectiveness and building warrior resilience". *JFQ* Issue 55, 4th quarter 2009, 144–151.
- Ström, M. 2008. Cognitive warfighting. In: A. Weibull & B. Abrahamsson (Eds.), *The heritage and the present: From invasion defence to mission oriented organisation*. Karlstad: Swedish National Defence College, 217–232.
- Toiskallio, J. 1998. Miksi toimintakykyä? Johdanto julkaisun sisältöön. Teoksessa J. Toiskallio (toim.) *Toimintakyky sotilaspedagogiikassa*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Koulutustaidon laitos. Julkaisusarja 2, N:o 4, 7–14.
- Toiskallio, J. 2009. Toimintakyky sotilaspedagogiikan käsitteenä. Teoksessa J. Toiskallio & J. Mäkinen (toim.) *Sotilaspedagogiikka Sotiluuden ja toimintakyryyn teoriaa ja käytäntöä*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos. Julkaisusarja 1 No 3, 48–69.
- Toiskallio, J. & Mäkinen, J. 2009. Esipuhe. Teoksessa J. Toiskallio & J. Mäkinen (toim.) *Sotilaspedagogiikka Sotiluuden ja toimintakyryyn teoriaa ja käytäntöä*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos. Julkaisusarja 1 No 3, 4–7.
- Weick, K. E. 2009. *Making sense of the organization volume 2: the impermanent organization*. Chichester: Wiley.
- Weick, K. E., Sutcliffe, K. M. & Obstfeld, D. 2005. "Organizing and the process of sensemaking". *Organization Science* 16 (4), 409–421.
- Williams, T.M. 2013. "Education for critical thinking". *Military review* Jan-Feb, 49–54.

THE ESSENTIAL ROLE OF MENTAL PREPAREDNESS IN OPTIMAL FUNCTIONING AMONG THE POLICE: OPENING A DIALOGUE ON AN UNDERSTUDIED TOPIC

By Judith P. Andersen, PhD, Psychology Assistant Professor, University of Toronto; Harri Gustafsberg, Chief Inspector, Finnish Police, MSc; Markku Nyman, Psychologist in Finnish Police, MSc; Mari Koskelainen, Clinical Psychologist & Lecturer in Police University College of Finland, DClinPsy; Konstantinos Papazoglou, Psychology PhD Candidate, University of Toronto & former Police Captain in Hellenic Police

Abstract

Police officers are often mandated to respond to extremely stressful and potentially traumatic situations over the course of their career (Andersen, Papazoglou, Koskelainen, & Nyman, 2015). Research has shown that extreme stress and trauma may have a negative impact on police officers' health and wellness (Violanti et al., 2005). Conversely, research indicates that police officers generally show more resilience compared with civilians. (Galatzer-Levy et al., 2011.)

Police officers are expected to respond to critical incidents and resolve challenging situations effectively. Even though local and national governments invest a vast amount of money in police tactical training and equipment, mental preparedness as a major component of resilience and high job performance needs to be established as part of each organization's policies. This paper aims to open a dialogue on the importance of mental preparedness training among the police so that officers are capable of achieving optimal functioning in the line of duty. The authors discuss the pioneering work of scholars (e.g., Andersen et al., 2015; Arnetz et al., 2013) who developed research initiatives towards the direction of mental preparedness among police officers. Clinical and police training applications of the aforementioned research work as well as future directions of such outcomes are discussed.

Keywords: police stress and trauma, resilience, health promotion, mental preparedness, optimal functioning, high job performance

Challenges in policing: The unique nature of police work

Police work is challenging in many ways. Police officers may experience operational as well as organizational stress while on duty (McCreary & Thompson, 2006). More specifically, organizational stress may arise from an authoritarian commander who is unreasonable and lacks effective communication skills. Operational stress emerges from police officers' exposure to multiple stressors and potentially traumatic inci-

dents in the line of duty. Furthermore, the public maintains high expectations for police officers' performance and functioning. More and more, the public's expectations are overly critical and may even bring forth false or misleading narrative or videos. Public scrutiny only adds to the routine stress and high demands of policing. This elevated stress and trauma is long-term, cumulative and complex because it encompasses direct and indirect exposures (Papazoglou, 2013). For instance, a police officer may receive a call to respond to a domestic violence case and then need a rapid transition to another call, such as chasing a violent criminal, and so on.

Daniel Rudofossi (2009), a New York Police Department uniformed police psychologist, pointed out that police officers - over the course of their careers - may encounter a range from 10 to 900 or more events that would potentially be classified as traumatic or severely stressful. In addition, police officers' role is not just that of the "street fighter" per se (Manzella & Papazoglou, 2014). Officers are often expected to support victims of crimes (e.g., domestic violence, child abuse) since they are the first of the caregiving professionals that show up at the crime scene.

Gilmartin (2002) described police work as a "biological rollercoaster," meaning that officers often experience high physiological arousal in preparation for calls, during calls and sometimes in the transition period between critical incidents. Continual physiological arousal makes it difficult to return to a calm physical baseline, both during the shift and in transition to home life (Gilmartin, 2002). Researchers have shown that anticipatory stress is a significant concern. Anderson and colleagues demonstrated both the anticipatory and active duty stress responses among 297 general patrol police officers in British Columbia, Canada (Anderson, Litzenberger, & Plecas, 2002). Andersen and colleagues provide clinical evidence of the elevated physiological arousal among officers, both in training exercises and during real-world shifts (see Figure 1 & 2). Although some research shows that police officers are generally more resilient than the average civilian, the cumulative adversities of police work often have a negative impact on police officers' mental and physical health over the course of their career (Galatzer-Levy, Madan, Neylan, Henn-Haase, & Marmar, 2011).

The impact of extreme stress and trauma on police health

Extreme stress and exposure to potentially traumatic situations can be incapacitating for a person's mental and physical health. Sapolsky (2004) presented the debilitating effects of stress on human beings' mental health, physical health, aging, and well-being. Further, Sapolsky (2004) referred to the impact of stress on a person's experience of pain and memory functioning. In the military field, research has shown that US veterans of the Iraq and Afghanistan wars who were diagnosed with post-traumatic stress disorder (PTSD) had a higher risk (more than doubled) of developing cardiovascular diseases, musculoskeletal problems, and even cancer, compared to their peers who had not been diagnosed with PTSD (Andersen, et al., 2010).

Based on the aforementioned information akin to the connection between stress and health, we argue that the police population also experiences the incapacitating effects of stress and trauma exposure on their mental and physical health.

Officers' experience

Do police officers recognize that their work is stressful? The answer to this simple but vital question seems to be affirmative. In a national survey study of police officers in the Finnish Police, more than 40% of the respondents reported that they face critical incidents in more than 20% of their on-duty time (Andersen, Papazoglou, Koskelainen, & Nyman, 2015). In the same study, more than 50% of the participants reported that their work is emotionally extremely demanding. Pioneering work by Violanti has shown that police work is often inundated by prolonged exposure to extreme stress and trauma and has a negative impact on police officers' mental and physical health (Violanti et al., 2006). More specifically, Violanti's longitudinal research has demonstrated that police officers are at a higher risk of being diagnosed with heart disease, diabetes, and cancer compared to other workers employed in local government agencies (Violanti et al., 2005; Violanti, Vena, & Petralia, 1998). Further, police officers (compared to the general population) report much higher rates of depression, PTSD, burnout, and other anxiety-related mental health conditions (Asmundson & Stapleton, 2008; Austin-Ketch et al., 2012).

The impact of stress on police performance

Police officers are expected to make life and death decisions (to shoot or not to shoot) within an extremely short time interval (milliseconds in some cases), all the while considering the laws of the land and the best possible outcome for the civilians' and their own lives. Research findings demonstrate that stress experienced by police officers may have a negative effect on officers' performance while on duty (Conrad & Kellar-Guenther, 2006; Norvell et al., 1998; Wright & Saylor, 1991). For example, extreme stress arousal during a critical incident can result in respiratory changes (e.g., hyperventilation, or holding one's breath) that impair the very brain areas impacting the fine motor skills, sensing perception, and visual and auditory acuity needed by an officer to perform well during life-threat situations (Johnson, 2008, p. 121-125). Indeed, Covey and colleagues (2013) found that police officers with symptoms of stress related anxiety were more likely to shoot inappropriately in simulated critical incidents. As officer's performance suffers, organizations may find that absenteeism, low job satisfaction, increased number of sick days, and early retirements increase (Conrad & Kellar-Guenther, 2006; Norvell et al., 1998; Wright & Saylor, 1991). We posit that if intervention takes place to help officers who suffer, the cumulative effect of police-related stress and trauma may not further deteriorate health, effective performance, and wellbeing among the police (Papazoglou, 2013; Papazoglou & Andersen, 2014).

In addition, the cumulative effects of police-related stress do not stop with the officers themselves. This issue can have a negative impact on police organizations as well as local and national governments' budgets. Indeed, the Federal Government of Canada, for instance, spent more than \$13.5 billion of all the police services across the country on policing in 2012, and this number has grown by \$378 million since 2011 (Statistics Canada, 2013). It should be noted that the amount of money spent on policing has been gradually growing over the years. Costs for police health and rehabilitation continue to rise as well, to the tune of \$190 million in Canada alone (Statistics Canada, 2013). Not surprisingly, a considerable portion of the above-mentioned amount of policing expenses is spent on police officers' health, early retirement, civilian lawsuits against the use of excessive force by the police, and so forth. The evidence is clear: investing in resilience programs for the police as well as a prevention strategy for maintaining optimal mental and physical health among the police, are both timely and urgently needed.

Mental preparedness training among the police

The capacity of human beings to thrive in the face of adversities and to recover after exposure to extreme stress and trauma has been extensively studied in scientific literature (Bonanno, 2004). However, although police officers often receive excellent tactical training, operational preparation and equipment to resolve critical incidents effectively, research on the mental preparedness and interventions to address the psychological stress of policing are sorely lacking. The lack of mental preparedness programs for the police has been noted by numerous scholars who are actively developing resilience promotion programs among police officers (e.g., Papazoglou & Andersen, 2014; Andersen et al., 2015; Arnetz et al., 2013; Arnetz et al., 2009). Such programs need to be evidence-based and customized to police officers' needs and duties.

The fundamental component of resilience promotion training among the police is mental preparedness. By the term *mental preparedness* we refer to: i) psycho-education about the psychological and physiological aspects of extreme stress and potential trauma, ii) practice-focused techniques that allow officers to apply these techniques in their critical incident training and the real world, and (ii) sufficient practice to facilitate the resilience techniques to become automatic physical and mental responses to the stress of real life policing (Andersen et al., 2015). Mental preparedness is a vital component of the following integral parts of police work: i) decision-making, ii) situational awareness, and iii) efficient energy management. Decision-making skills in policing are essential, as officers are required to make life and death decisions extremely rapidly (seconds or even milliseconds). Mental preparedness allows officers to maintain clarity of thinking and efficient information processing in order to make accurate decisions while on duty. Situational awareness is closely related to decision-making. Situational awareness increases an officer's attention, perception and information processing in distinguishing threat from non-threat cues. In a simi-

lar line, as in the decision-making processes, mental preparedness provides officers with an adequate clarity of thinking in order to assess the situation they respond to. In addition, efficient energy management is important in police work. Police officers respond to many different incidents over their shift and expend a great amount of energy in order to complete their duties successfully. Both physical and mental stressors deplete energy levels. Without adequate mental preparation, continual energy depletion leads officers to feel overwhelmed and exhausted at the end of their shift, with serious negative consequences on their transition to home life and communication with their family. Mental preparedness training should not be limited to operational police officers; it can also be applied to anyone employed in a highly stressful position in police or other 'first responders' organizations. For example, officers serving in high stress task forces (e.g., child sexual abuse unit officers, homicide detectives and administrative position officers) who experience either organizational or secondary stress and trauma and can benefit from mental preparedness training.

In order for a mental preparedness training to be effective, the following conditions need to be considered: i) techniques need to be brief, since police officers are generally busy with many different tasks (e.g., administrative work, equipment preparation, responding to critical incidents). Therefore, they do not usually have enough time to apply long-term (or other time-consuming) techniques. ii) techniques should first be learned in a non-stressful environment, iii) after the techniques are mastered, they should be applied right before and right after an exposure to a critical incident. We refer to these time intervals (right before and right after exposure to an incident) as critical, because officers should be ready to attain optimal functioning during exposure to a critical incident. Thus, mental preparedness for the pre-critical incident exposure is extremely important. In addition, officers need to have the capacity to apply mental preparedness techniques after the critical incident exposure. In that way, the application of post-critical incident resilience techniques facilitates recovery after the exposure to the incident. Quick recovery prevents energy depletion, enhances initiation of energy repletion, and supports officers to get prepared (mentally and physically) for the next call during their shift.

Evidence-based resilience promotion techniques

A resilience promotion training program should encompass evidence-based mental preparedness techniques. The only trajectory that has the capacity to assure the development of evidence-based mental preparedness techniques is scientific research. Currently, scientific literature in resilience promotion training among the police is fairly limited. We conducted a comprehensive literature review and discovered only three experimental studies aimed at promoting resilience training among the police. What is typical of experimental studies research is that the recruited sample is usually divided into two sub-groups: the experimental and the control group. The former sub-group receives the resilience-related techniques and the latter does not. Re-

searchers measure the two sub-groups at the end of the study in order to identify possible – and statistically significant – differences between the two groups. If researchers find that the experimental group – compared to the control group - is less stressed before, during, and after the critical incident and demonstrates a quicker recovery time after the critical incident exposure, they then can conclude that resilience promotion techniques (or more specifically mental preparedness techniques) had certain benefits for the experimental group: they decreased officers' stress response to critical incidents as well as reduced recovery time after the exposure to the incident.

In their research study with police officers from the state of California, McCraty and Atkinson (2012) applied a heart-focused breathing technique as a way to help officers regulate their physiological stress response, including cardiovascular, respiratory and stress hormones. At the end of their study they found that police officers who received their resilience-promotion training achieved better job performance (e.g., judgment and decision-making) in comparison with the group that did not receive resilience promotion training. (McCraty & Atkinson, 2012.)

In another study, Arnetz and colleagues (Arnetz et al., 2013; Arnetz et al., 2009) tested the resilience promotion effectiveness of another technique; that is, a relaxation exercise combined with mental skill rehearsal techniques. Participants in these studies were Swedish police recruits. In a classroom environment, the participants listened to the description of critical incident scenarios ranked (by experienced police trainers) as the most threatening incidents (e.g., robbery, domestic violence). Simultaneously, while they were listening to the threatening scenario description, they were instructed to apply relaxation techniques and visualize themselves in the critical incident environment trying to resolve the situation effectively. In both studies (Arnetz et al., 2013; Arnetz et al., 2009) researchers found that the experimental group which received the resilience promotion training reported significant improvement in job performance (e.g., situational awareness) compared to the control group. In addition, the experimental group showed better improvement in health outcomes (e.g., sleep patterns, energy repletion) compared to the control group. Analogously, Andersen and colleagues (Andersen et al., 2015), applied the resilience promotion techniques of Arnetz and colleagues (2013, 2009) to a platoon of Regional Special Response Team members in Finland (a.k.a. "VATT"). The techniques were applied during the scheduled training of the VATT team organized at the Police University College of Finland. Researchers (Andersen et al., 2015) found that the VATT officers significantly improved their physiological reactions (e.g., heart rate) to the critical incident exposure throughout the five training days. Furthermore, participants reported significant improvement in their job performance, and they were willing to encourage their peers from other platoons to learn and apply the resilience techniques provided by Andersen and colleagues (2015).

Recent research by Andersen and colleagues (2015) has built on the aforementioned resilience promotion research, thus advancing this area of resilience training. In a recent study, Andersen and colleagues (2015) trained a team of officers in the Special Intervention Unit of the National Police of Finland (a.k.a. “KARHU”). The participants were actively instructed to apply psychological techniques aimed at promoting their resilience as well as job performance. These techniques included: controlled breathing to enhance physiological control, visual/auditory imagery, and perception/attention enhancement through slow-motion tactical training. Thereby, officers learned to effectively incorporate these resilience promotion psychological techniques before, during, and after exposure to a critical incident. The critical incidents applied in this study (Andersen et al., 2015) were chosen by experienced Police Special Forces trainers as the most threatening ones (e.g., active shooter, domestic violence) for the Police Special Forces units. The researchers (Andersen et al., 2015) found that the experimental group had better stress-related psychophysiological outcomes (e.g., stress-hormone cortisol levels, blood pressure, heart rate, recovery time) compared to the control group. What is also remarkable was that objective and impartial trainers were recruited to rate the participants; the trainers rated job performance (e.g., situational awareness, decision making) among the participants. The trainers’ ratings rated the performance of the officers who participated in the resilience training significantly higher compared to those who did not participate in the resilience promotion training. It should be also noted that Andersen and colleagues’ (2015) study was the first resilience promotion training of this kind ever applied among Police Special Forces globally. The results of the research study provide scientific evidence that resilience promotion training should be incorporated into police units’ training around the world.

Discussion, Conclusion, Future Research

As we know, police organizations in democratic societies (e.g., Europe, Canada, USA) spend billions of dollars on policing. Many police organizations provide high quality training and highly technological equipment in order to help police officers maintain peace and order in the communities they serve. Nonetheless, it is imperative that we also support officers to promote their resilience and maintain their wellbeing. Resilience promotion training among the police should be enhanced in the years to come. Psychological resilience promotion training is a vital component of police training, enabling officers to achieve high performance and prevent stress-related health issues. Thereby, highly ranked police officials are encouraged to establish collaboration with psychology researchers in the academic world. Scientific research can serve those who serve our communities by offering the necessary tools to police officers so that stress-related deleterious effects are avoided and positive health outcomes are enhanced.

Progress in applying resilience training among police officers and first responders is expected in the years to come. For instance, the research studies described above (e.g., Andersen et al., 2015) may also be utilized by other police units, such as new recruits, detectives, patrol officers, and so forth. The aim of our article was to raise awareness of the benefits of resilience training to police professionals, police researchers, and policy makers. Psychological intervention in helping officers who experience trauma and extreme stress is undeniably helpful. However, post-stress/trauma negative effects may be mitigated and even reversed if resilience promotion training is provided at the beginning of officers' police career and continues on a regular basis over the course of their career. Unfortunately, if police stress is not addressed, sometimes the impact on officers' health caused by extreme stress and exposure to trauma may result in irreversible mental health problems. That is, treatment may not be enough for officers since they also need to achieve optimal functioning in order to maintain high performance in the line of duty. When officers' health problems are irreversible, police managers are mandated to detach the officers to stigmatizing positions such as fixing cars or archiving files (Rudofossi, 2009). Therefore, we strongly believe that prevention must be provided in addition to post-trauma intervention. Thus, we encourage police professionals, researchers and policy makers to be pro-active rather than re-active in mental preparedness and optimal functioning among the police.

References

Andersen, J.P., Gustafsberg, H., Papazoglou, K., Nyman, M., & Collins, P. (*under review*). Potentially Lifesaving and Performance Enhancing Psychophysiological Intervention for Special Forces Police.

Andersen, J.P., Papazoglou, K., Koskelainen, M., Nyman, M., Gustafsberg, H., & Arnetz, B.B. (*in press*). Applying Resilience Promotion Training among Special Forces Police Officers. *Sage Open - Journal of Police Emergency Response*.

Andersen, J.P., Papazoglou, K., Koskelainen, M., & Nyman, M. (2015). Knowledge and Training Regarding the Link Between Trauma and Health. *SAGE Open*, 5(2), 2158244015580380.

Andersen, J., Wade, M., Possemato, K., & Ouimette, P. (2010). The relationship between posttraumatic stress disorder and primary care provider diagnosed disease among Iraq and Afghanistan Veterans. *Psychosomatic Medicine*, 72, 498–504.

Anderson, G.S., Litzenberger, R., & Plecas, D. (2002). Physical evidence of police officer stress. *Policing: an international journal of police strategies & management*, 25(2), 399–420.

Arnetz, B.B., Arble, E., Backman, L., Lynch, A., & Lublin, A. (2013). Assessment of a prevention program for work-related stress among urban police officers. *International archives of occupational and environmental health*, 86(1), 79–88.

Arnetz, B.B., Nevedal, D. C., Lumley, M.A., Backman, L., & Lublin, A. (2009). Trauma resilience training for police: Psychophysiological and performance effects. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 24(1), 1–9.

Bonanno, G.A. (2004). Loss, trauma, and human resilience: have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *American psychologist*, 59(1), 20

Covey, T.J., Shucard, J.L., Violanti, J.M., Lee, J., & Shucard, D.W. (2013). The effects of exposure to traumatic stressors on inhibitory control in police officers: A dense electrode array study using a Go/NoGo continuous performance task. *International Journal of Psychophysiology*, 87(3), 363–375.

Galatzer -Levy, I.R., Madan, A., Neylan, T.C., Henn-Haase, C., & Marmar, C.R. (2011). Peritraumatic and trait dissociation differentiate police officers with resilient versus symptomatic trajectories of posttraumatic stress symptoms. *Journal of traumatic stress*, 24(5), 557–565. doi: 10.1002/jts.20684

Gilmartin, K.M. (2002). Emotional survival for law enforcement. *ES Press, PMB*, 233, 2968.

Johnson, B. R. (2008). *Crucial Elements of Police Firearms Training*. Looseleaf Law Publications, Flushing NY 11358.

Manzella, C., & Papazoglou, K. (2014). Training police trainees about ways to manage trauma and loss. *International Journal of Mental Health Promotion*, 16(2), 103–116.

McCraty, R., & Atkinson, M. (2012). Resilience training program reduces physiological and psychological stress in police officers. *Global Advances in Health and Medicine*, 1(5), 44–66.

McCreary, D.R., & Thompson, M.M. (2006). Development of two reliable and valid measures of stressors in policing: The operational and organizational police stress questionnaires. *International Journal of Stress Management*, 13(4), 494.

Papazoglou, K. (2013). Conceptualizing police complex spiral trauma and its applications in the police field. *Traumatology: An International Journal*, 19(3), 196–209.

Papazoglou, K., & Andersen, J.P. (2014). A guide to utilizing police training as a tool to promote resilience and improve health outcomes among police officers. *Traumatology: An International Journal*, 20(2), 103.

Rudofossi, D. (2009). *A Cop Doc's Guide to Public-safety Complex Trauma Syndrome: Using Five Police Personality Styles*. Baywood Publishing Company.

Statistics Canada (2013). *Police Resources in Canada – Catalogue no. 85-225-X, p. 13*. Ottawa, ON: Minister of Industry Press.

Figure 1. A Police Special Forces Officer's Physiological Reaction in a Regular Training Day (13.00-14.30)

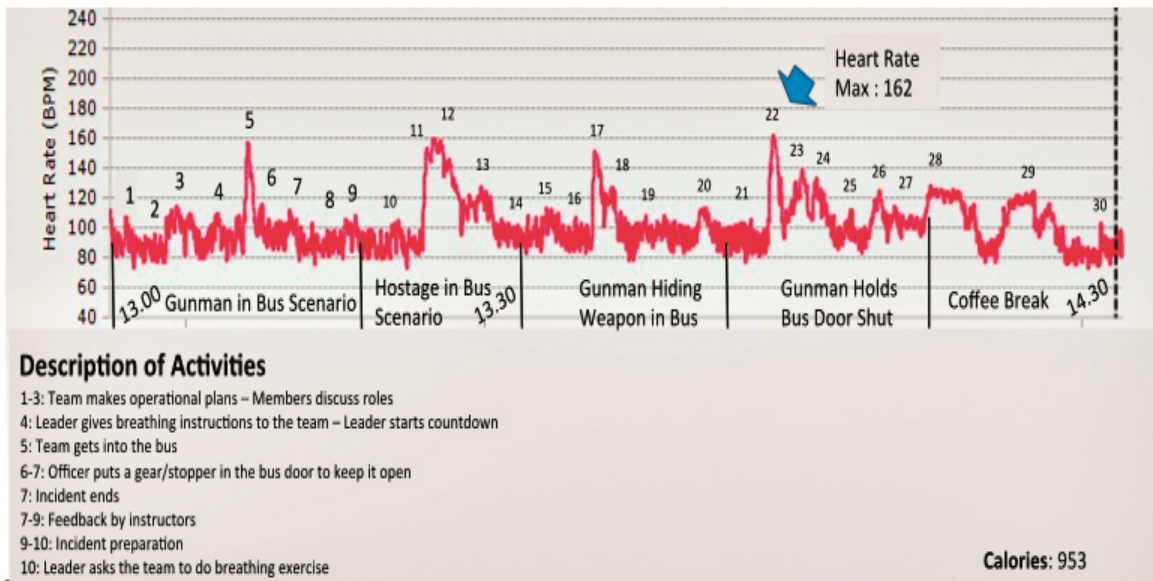
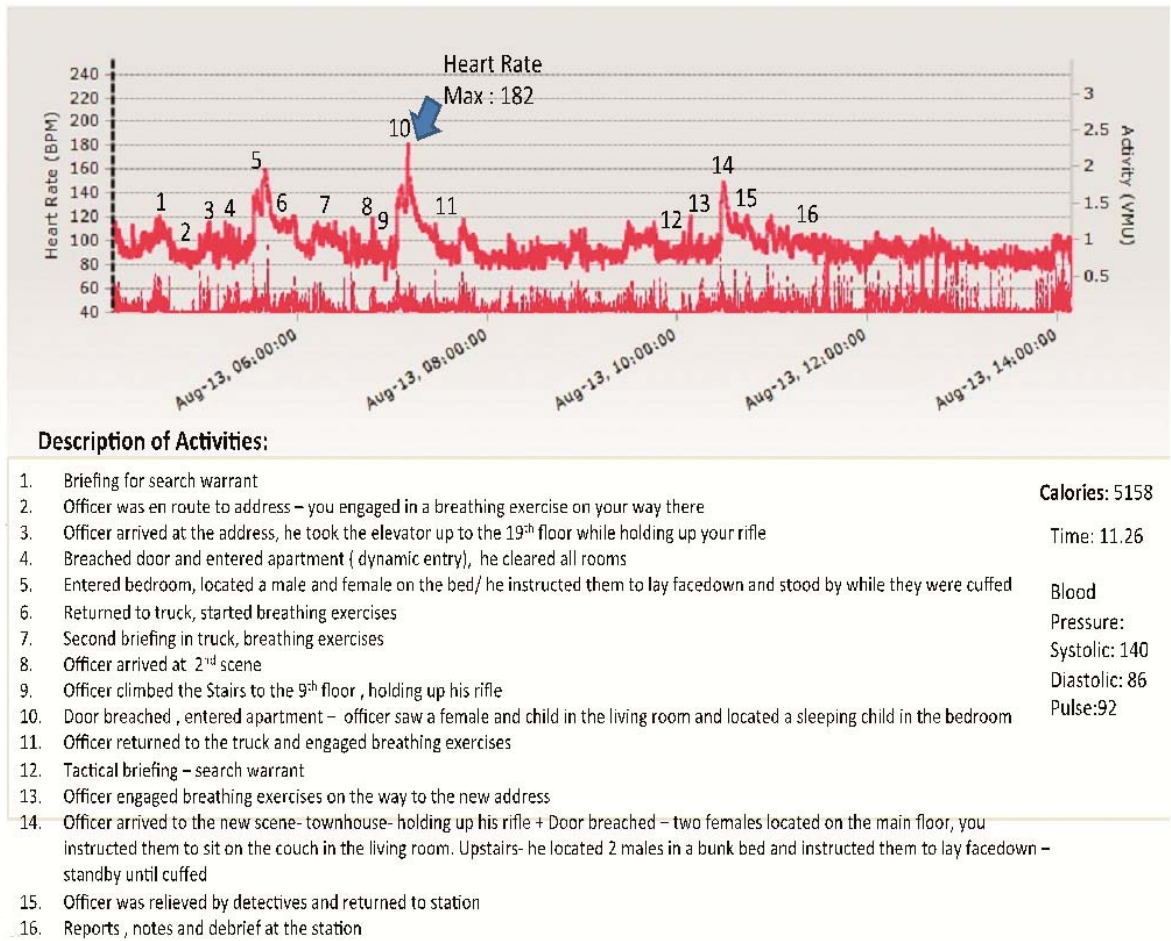

Figure 2. A Police Special Forces Officer's Physiological Reaction in a Regular Real-World Shift (04.30-14.00)

MIELLEN VALMENTAMISELLA OPTIMAALISEEN SUORITUKSEEN

Ylikomisario Harri Gustafsberg & psykologi Markku Nyman / Poliisiammattikorkeakoulu

Taustaksi

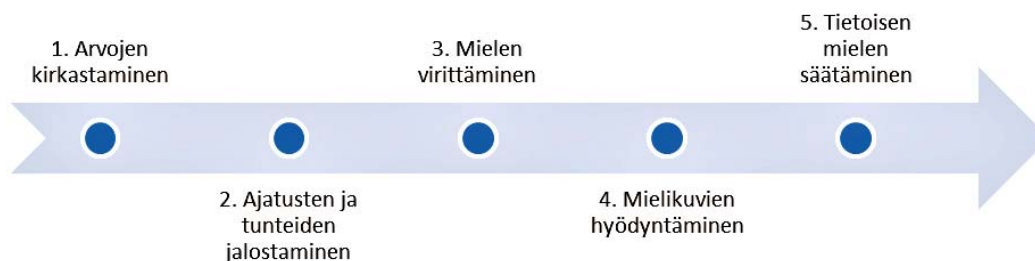
Aloitin poliisina vuonna 1990 ja siirryin työskentelemään poliisin valtakunnalliseen valmiusyksikkö Karhuun vuonna 1991. Valmiusyksikössä lopetin työskentelyn elokuussa 2014. Lukuisten onnistuneiden ja vähemmän onnistuneiden tehtävien myötä aloin pohtia valmentautumisen merkitystä ja ennen kaikkea, mikä osuus mielellä siinä on. Systemaattisesti aloin analysoida kokemuksiani vaativista tilanteista ja valmennusmenetelmien erityistä merkitystä mainituissa tehtävissä muutama vuosi sitten, hyödynnettyäni kuitenkin osin näitä menetelmiä jo 1990-luvulla kamppailuvalmentajana. Samalla ryhdyin kasaamaan aineistoa ja keräämään viitekehystä sen ymmärtämiseksi, miten mieltä olisi valmennettava, jotta suoritus olisi optimaalinen. Kirjoitettuun muotoon sain pohdiskeluni vasta vuonna 2014, kun julkaisin esikoisteokseni *Mielen valmentamisella optimaaliseen suoritukseen*.

Aloitettuani työskentelyn Toronton yliopiston tutkimusryhmässä loppuvuodesta 2013, moni aiemmin muotoutunut käsite avautui uudesta näkökulmasta. Tässä Poliisiammattikorkeakoulun psykologin Markku Nymanin kanssa kirjoitetussa artikkelisessä käsitelty valmennusmenetelmä on kehittynyt pitkän ajan kuluessa, ja siinä on vaikutteita ja harjoitteita meditaatiosta, mielikuvaharjoittelusta ja MBB-menetelmästä. Ennen kaikkea se on syntynyt kokemukseen pohjaavan analyysin tuloksena.

Stressin vaikutukset tilannetietoisuuteen, päätöksentekoon ja toimintaan ovat ilmeiset. Tässä vaiheessa, ennen kuin olemme saaneet tutkimuksemme päätökseen ja artikkelit kirjoitettua, voidaan tiiviisti todeta, että myös ryhmän ja koko organisaation operatiivinen kyvykkyys rakentuu yksilöiden varaan ja siihen, kuinka yksilötasolla oman mielen johtaminen onnistuu. Tässä kirjoituksessa avataan tiiviisti itsensä johtamisen kehittämistä ja viitatussa tutkimuksessa käytettyä valmennusmetodia. Tutkimuksen myötä olemme todenneet, että mieli tuottaa kehon fysiologiset muutokset hetkessä. Tämä tapahtuu stressireaktioiden yhteydessä. Oman mielen valmentamisen hienous on aluksi ymmärtää, kuinka voimakas mieli on ja sen jälkeen opetella käyttämään tätä prosessia eduksemme. Kysymys on mielen ohjaamisen taidosta.

Metodissa on viisi pääkohtaa, jotka toimivat myös omina harjoitusmuotoinaan. Kuitenkin käytännössä nämä vaikuttavat toisiinsa aina kokonaisvaltaisesti. Kun näitä harjoituksia on tehty riittävän usein, ne muodostuvat osaksi päivittäistä toimintaa. Tämän jälkeen ne nivoutuvat kokonaisuudeksi ja toimivat yhdessä alitajunnan tasolla. Harjoitteista tulee tapa elää. Tätä menetelmää voi käyttää mihin tahansa tehtävään tai suoritukseen, johon haluamme keskittyä paremmin ja jossa joudumme vapauttamaan suuria määriä energiaamme.

Valmennuskonseptin aikajana

1. Arvojen kirkastaminen

Arvojen kirkastaminen on tärkein ja merkittävin mielen jalostamisen muoto. Se tarkoittaa omien arvojen ja periaatteiden selkiyttämistä ja kirkastamista. Jalostumme ihmisenä loppujen lopuksi vasta toiminnan ja tekojen kautta. Arvot ja periaatteet tulevat esille meidän tekojemme kautta. Arvojen kirkastamisella luomme vankkaa pohjaa optimaaliselle suoritukselle.

Periaatteet ovat käytännön arvoja, joiden mukaan tehdään valintoja. Toisaalta periaatteet voivat olla pölyttyneet tai itseltä piilossa. Esimerkiksi ilman oikeudenmukaisuuden periaatetta ei olisi luottamusta eikä rehellisyyttäkään. Ilman ihmisten välistä luottamusta ei olisi olemassa yhteisten arvojen ilmentyminä rakentuneita yhteisöjä. Arvot muodostuvat kulttuurin, yhteisöjen ja perheiden vaikutuksesta ja ovat näin ollen laajempia käsitteitä kuin periaatteet. Mikäli toimintamme on arvojemme tukemaa, meillä on mahdollisuus käyttää mieleemme energiaa huomattavasti paremmin kuin silloin, jos arvomme ovat pölyttyneet tai toimimme niitä vastaan.

Arvokkaat päämäärät luovat selkeän suunnan teoille. Selkeä arvosuuntautunut tekeminen kestää huomattavasti enemmän vaikeuksia kuin ylimalkainen toiminta selkiytymättömältä huteralta arvopohjalta. Periaate osaltaan määrää, miten ihminen jossain yksittäisessä tilanteessa päätyy toimimaan. Mikäli haluamme vaikuttaa periaatteisiimme, meidän tulee tarkastella omia arvojamme niiden takana. Arvojen tarkasteleminen on keskeinen osa itsetuntemuksen vahvistamista.

Todellisen käyttäytymisen ja suunnitellun toiminnan välinen ristiriita vaativissa tilanteissa voi johtua myös tiedostamattoman mielen vaikutuksesta. Aikaisemmat kokemukset ja niistä johtuvat muistot voivat aiheuttaa epäsuhtaan toteutuvan tekemisen ja sen välillä, miten todellisuudessa haluaisimme käyttäytyä. Ihmisenä kehittyminen ja kasvaminen vaativatkin tiedostamattoman mielen ymmärtämistä ja siihen vaikuttamista. Muuten käyttäytymistämme ohjaavat liikaa tiedostamattomat uskomukset. Näistä uskomuksista syntyvät ajatukset ja tunteet, jotka vaikuttavat valintoihimme, päätöksiimme ja loppujen lopuksi käyttäytymiseemme. Tämä on ensiarvoisen tärkeätä ymmärtää.

2. Ajatusten ja tunteiden jalostaminen

Ymmärrys siitä, että emme kokonaan samaistu mieleemme ja että emme ole yhtä kuin nykyiset ajatuksemme ja tunteemme, antaa mahdollisuuden nousta tunteiden yläpuolelle. Tämä on itsensä johtamisen ja mielen valmentamisen yksi tärkeä periaate. Minä en ole yhtä kuin se ajatus, joka minussa nyt on. Tämä tarkoittaa sitä, että emme anna yksinkertaisesti liikaa valtaa negatiiviselle ajatus- ja tunnekierteelle. Emme päästä ajatusrakenteita pyörimään negatiivista rataa. Monesti pelkkä tämän seikan havaitseminen riittää vaikuttamaan siihen, että negatiiviset eivät saa kasvualustaa.

Ajatukset kuitenkin tulevat, halusimme tai emme, ja monesti ne ovat negatiivisväritteisiä. Havaitseminen mahdollistaa, ettemme kiinnity niihin emmekä anna niiden johdatella elämäämme. Havaitse siis ajatuksesi, tiedosta tunteesi ja ole läsnä! Älä vastusta niitä – hyväksy ne ja anna niiden olla. Emme pääse koskaan eroon negatiivisista ajatuksista, mutta opettelemalla nimeämään niitä ymmärrämme paremmin, että emme ole yhtä kuin ajatuksemme. Mikäli ymmärrämme omia ajatus- ja tunnerakenteitamme, meidän on huomattavasti helpompi säätää niitä. Vaativissa tilanteissa on äärettömän tärkeää kyetä säätämään näitä reaktioita.

3. Mielen virittäminen ja tyhjentäminen

Mielen tyhjentäminen tarkoittaa pysähtymistä, rauhoittumista ja hiljentymistä. Kun pystymme pysäyttämään jatkuvan ajatuksenjuoksun ja tunteiden pyöriksen, tietoisien mielen väylä avautuu. Pysähtyminen mahdollistaa hiljaisuuden ja hiljaisuus mahdollistaa oivalluksen. Oivalluksen myötä meillä on mahdollisuus löytää inspiraatio ja innostus. Tällöin ihminen toimii korkean energian ohjaamana. Oivallus on mielen ja ympäristöön meidät kytkevien aivojen yhteistyötä, joka luo elämään selkeyttä. Kaikki arvokas on oivalluserusteista.

Mielen säätäminen ja virittäminen tarkoittaa eräällä tavalla samaa kuin lämmittely ennen fyysistä suoritusta. Mieli on viritettävä ja tyhjennettävä, ennen kuin alamme luoda sinne uusia mielikuvia, jotka vievät meidät kohti optimaalista suoritusta. Käytännöllinen tapa tyhjentää mieltä on hengitykseen keskittyminen. Tietyllä hengitystekniikalla saavutetaan stressin säätelyn kannalta optimaalinen keho–mieli-tila. Tämä tarkoittaa erityisesti parasympaattisen hermoston suotuisaa aktivoitumista tai pa-

rasympaattisen aktivaation vahvistumista. Hengitys on suora keino vaikuttaa syketasoon, joka vastaavasti korreloi kehon stressivasteeseen. Tiedetään, että liian korkea syketaso – joka siis on stressin keskeinen ennustaja – heikentää keho-mielijärjestelmän toimintakykyä. Heikentynyt toimintakyky vaikuttaa havainnointiin, reagointiin, päätöksenteon viileään harkintaan ja sitä kautta itse toimintaan. Hengitys on yksinkertainen, tehokas ja helppo tapa virittää mieltä paremmalle taajuudelle.

4. Mielikuvien hyödyntäminen

Ajatusten ja tunteiden suuntaamisessa ja ohjaamisessa erittäin tehokas menetelmä on tunneassosiaatioiden ja mielikuvien hyödyntäminen. Mitä voimakkaammin pystymme hyödyntämään tunteita haluamiimme asioihin, sen tehokkaammin muistamme ne ja pystymme hyödyntämään tunteiden tukemia assosiaatioita. Oikeat tunneassosiaatiot tuottavat parhaimmillaan nopeita muutoksia sekä mielentilaan että edelleen kehon fysiologiaan. Mitä enemmän uskomme tunteeseen ja koemme sen vaikuttavuuden, sen varmemmin tulemme vaikuttaneeksi keho-mielen tilaan. Mielikuvana tunteen tulee vaikuttaa koko kehossamme ja lihaksissamme.

Ympäristöllä ja olosuhteilla on harjoittelua aloitettaessa suuri merkitys, jotta pääsemme oikeaan mielentilaan ja rentouteen. Rauhoittavan musiikin kuunteleminen harjoituksen alussa usein auttaa tässä. Yksi harjoitus ja yksi teema on hyvä periaate mielikuvaharjoituksen runkona. Tavoitteena on rento ja keskittynyt olotila, jossa luodaan ajatusenergian kautta tunteisiin vaikuttavia kokemuksia. Erilaisia keskittymiskohteita ovat muiden muassa tietoon ja taitoon tai toistamiseen liittyvät harjoitteet. Niillä saavutetaan nopeampi tapa tehostaa oppimista ja suoritusta automaatio-
tasolle.

Toinen tapa on harjoittaa mieltä erilaisten vaara- tai riskitilanteiden varalle siten, että käymme siinä läpi kaikki ne vaihtoehdot, jotka oikeassa toiminnassa voivat tulla eteen. Kaikessa tässä on syytä ottaa huomioon myös suorituksen tukena tärkeä valppaus, keskittynyt mieli mutta rento kehon tila. Itsevarmuuteen, positiiviseen suorituksen aikaiseen mielialaan ja itseluottamukseen keskittyvää harjoittelua voi tehdä myös omina harjoituksinaan. Aluksi harjoitukset on syytä pitää lyhyinä.

5. Vakaa keskittyminen ja tietoisien mielen säätäminen

Tässä artikkelissa on käsitelty itsensä johtamisen ja mielen hallinnan käytännön taitoa, jota voi kehittää harjoittelun avulla. Voimme vaikuttaa oikealla harjoittelulla merkittävästi aistien toimintaan ja siihen, että opimme toimimaan tilanteen reaalisten vaatimusten mukaan ja siinä keskittymään hetkeen. Keskittyminen on todennäköisesti paras tapa kehittää mieltämme. Niin ikään meditaatio on tila, jossa aivomme kehittyvät empiirisen tutkimuksenkin mukaan tehokkaasti. Tässä artikkelissa ei pohdita stressin hyvin kielteisiä pitkäaikaisvaikutuksia, jotka kuitenkin muodostuvat osaltaan epäsuotuisassa keho-mieli-tilassa kohdattujen tilanteiden kumuloituessa. Keskittyessämme näissä tilanteissa tietoisesti aistiemme välittämään käsillä olevaan to-

dellisuuteen, keskittyen siihen, mitä teemme ja vielä kehittäessämme edellä kuvatulla tavalla keho–mieli-systeemin yhteistyötä, vähennämme tätä kumulatiivista stressiä. Erityisesti vahvistamme näin toimien reaaliaikaista toimintakykyämme, ja siten vähennämme todennäköisyyttä kasata negatiivisia tunne-assosiaatioketjuja tuottavia suorituksia: epäsuotuisia kokemuksia ja muistijälkiä. Näihin teemoihin liittyviä fysiologisia prosesseja, samoin kuin kumulatiivisen stressin terveysvaikutuksia, on tarkasteltu lähemmin tämän julkaisun toisessa, tutkimusryhmämme kirjoittamassa artikkelissa (s. 21–32).

Lopuksi

Poliisiammattikorkeakoulussa tämä koulutus on aloitettu keväällä 2015. Harri Gustafsberg tekee aiheesta hallintotieteellistä tutkimusta Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulussa oppivan organisaation näkökulmasta. Työssään hän tarkastelee, miten kuvattu menetelmä integroituu poliisikoulutukseen. Gustafsberg toteutti kesäkuussa 2015 ensimmäisen valmentajakurssinsa Yhdysvalloissa Chicagon poliisiorganisaatiossa jatkaen menetelmän kehittämistä kotimaisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa tuotettavien kokemusten pohjalta.

Lähteet

Gustafsberg, Harri (2014). *Mielen valmentamisella optimaaliseen suoritukseen*. Kustannus Siipipyörä.

Andersen, J.P., Gustafsberg, H., Papazoglou, K., Nyman, M., Koskelainen, M., & Pitel, M. (2015, August). *A Potentially Lifesaving Psychophysiological Intervention for Special Forces Police Officers*. Paper Presentation at the 2015 Conference of the American Psychological Association, Toronto, ON.

SOTILAAN TOIMINTAKYKY KRIISINHALLINTAOPERAATIOSSA

Kapteeni Toivo Pollock / Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotilaan toimintakyky käsitteenä on laaja ja osin vailla kattavaa määritelmää. Teoksessaan *Sotilaspedagogiikan perusteet* vuodelta 1998 emeritusprofessori Jarmo Toiskallio esittää usein lainatun määritelmänsä toimintakyvystä:

Kokoavasti kuvattuna sotilaan toimintakyky koostuu neljästä pääalueesta – fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta ja eettisestä. Ne liittyvät vahvasti toisiinsa ja niitä voidaan kuvata ympyröillä, joilla on runsaasti yhteistä pinta-alaa. Esimerkiksi tilanteen tajuaminen on ensisijaisesti psyykkistä toimintaa. Mutta havaitsemiseen ja tajuamiseen vaikuttaa vahvasti oma fyysinen tila, sosiaalinen ympäristö (esim. ryhmän taistelutahto) ja eettinen tietoisuus omasta vastuusta joukkoon kohtaan.¹

Vaikka professori Toiskallion määritelmä onkin jo lähes kaksi vuosikymmentä vanha, on se näkemykseni mukaan edelleen käyttökelpoinen työkalu sotilaiden ja heidän kouluttamisen tarkasteluun ja suunnitteluun. Toimintakyvyn käsite on nimenomaan *työkalu*; ihmisyyttä, sotimista tai siihen valmistautumista tuskin voidaan tosiasiallisesti pilkkoa edes osin erillisiin osa-alueisiin. Kuten professori Toiskallio myöhemmässä julkaisussa toteaa, toimintakykyä tulee ajatella:

...ihmisen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja eettisen olemuksen muodostamana holistisena eli osiinsa jakautumattomana kokonaisuutena, joka rakentuu kasvatuksen kautta samoin kuin niiden kokemusten vaikutuksesta, joita läpi elämän syntyy jatkuvassa vuorovaikutuksesta ympäristön kanssa.²

Tarkastelen lyhyesti kriisinhallintaoperaation sotilaan toimintakyvylle asettamia vaatimuksia nimenomaan yllä mainitusta näkökulmasta. Esittämäni näkemykset pohjautuvat pääosin omiin subjektiivisiin kokemuksiini ja havaintoihini. Suurta yleistettävyyttä niillä ei ole. Palvelin Afganistanissa seitsemän kuukautta, joten tarkastelujaksokin on melko suppea. Selkeyden vuoksi pohdin sotilaan toimintakykyä käyttäen professori Toiskallion nelijakoista mallia.

¹ Toiskallio, J. 1998. *Sotilaspedagogiikan perusteet*. Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus. 28.

² Toiskallio, J. & Mäkinen J. 2009. *Sotilaspedagogiikka: Sotiluuden ja toimintakyvyn teoriaa ja käytäntöä*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 1, n:o 3, 48–50.

Fyysinen toimintakyky

Yksittäiseen sotilaaseen, etenkin sotilasjohtajaan, kohdistuvat fyysiset rasitukset ovat mittavia. Tämä johtuu toimintaympäristön luonteesta. Ensinnäkin kannettavia varusteita on paljon. Oma henkilökohtainen taisteluvälineistöni, eli varustemäärä, joka oli yleensä aina mukana, painoi lähes 32 kiloa. Tämä tarkoittaa 40 prosenttia omasta ruumiinpainostani. Osa yksikköni taistelijoista kantoi suhteellisesti huomattavasti suurempia kuormia. Joillakin osuus omasta ruumiinpainosta ylitti 50 prosenttia. Sotilaiden kuorman kasvaminen huomattaviin mittoihin ei ole länsimaisesti mikään uusi asia, vaan lähes universaali trendi. Erityisen suuren osan tästä kuormasta muodostivat suojaruuvit: kypärä, luotisuojaliivi kaikkine suojaosineen, suojalasit ja muu vaate- ja suojamateriaali. Sotilaiden fyysinen toimintakyky on heikentynyt merkittävästi erityisesti kasvaneiden suojaruuvien vuoksi³. Mielestäni nyt on jo saavutettu ja osin ylitetty raja-arvo, jossa lisääntynyt suojamateriaali ei korvaa menetettyä liikkuvuutta. Lopputuloksena on heikentynyt toimintakyky.

Toiseksi Pohjois-Afganistanin vuoristoinen maasto ei monin paikoin mahdollista siirtymistä ajoneuvoin, vaan sotilasjoukon on liikuttava jalan. Yli 40 celsiusasteen helteessä tämä kuormittaa merkittävästi suuria kuormia kantavia jalkaväkisotilaita. Tällaisessa tilanteessa sotilasjohtajan on oltava valmis kestämaan fyysistä kuormitusta. Jos sotilasjohtajan oma kunto ei riitä, hän käytännössä lopettaa johtamisen ja taantuu tekemään päätöksiä oman fyysisen kestäväytensä rajoissa. Hän ei kykene havainnoimaan ympäristöään ja tekemään tilanteen edellyttämiä päätöksiä, vaan on ikään kuin oman väsymyksensä sokaisema. Kun kunto loppuu, johtaminen loppuu.

Jotta sotilasjohtaja kykenisi säilyttämään toimintakykynsä vaikeissakin olosuhteissa, on hänen oltava fyysisesti hyvässä kunnossa. Ei riitä, että sotilasjohtaja on esimerkiksi vahva tai nopea, vaan hänen kaikkien fyysisen toimintakyvyn osa-alueidensa tulee olla tasaisen vahvoja. Hänellä tulee olla niin hyvät taito-, voima-, nopeus- kuin kestävyysominaisuudetkin.

³ Larsen B, Netto K, Skovli D, Vincs K, Vu S, Aisbett B. Body Armor, Performance, and Physiology During Repeated High-Intensity Work Tasks. *Military Medicine*. Vol. 177, November 2012.

Kuva 1. Esimerkki vaikeista maasto-olosuhteista, jotka kuormittavat merkittävästi jo entuudestaan suuria kuormia kantavia sotilaita.

Tarvittavien fyysisten ominaisuuksien hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi harjoittelu on oltava koko elämän läpi jatkuva prosessi. Sotilas ei harjoittele jotain tiettyä tapahtumaa tai kilpailua varten, vaan fyysinen harjoittelu on erottamaton osa hänen ammattietikkaansa ja identiteettiänsä. Komppaniatason ammattisotilaille tai kadeteille esitän henkilökohtaisen harjoittelun suunnittelun lähtökohdaksi seuraavia harjoittelumääriä. Perusviikkona kuusi noin tunnin mittaista harjoitusta, jotka jakautuvat seuraavasti:

- kaksi peruskestävyysharjoitusta, esimerkiksi tasavauhtista juoksulenkkiä
- yksi vauhtileikkittelyharjoitus, jossa käydään useamman kerran maksimikestävyysalueella
- kaksi perusvoimaharjoitusta, esimerkiksi kuntosaliharjoitusta, joissa kutakin liikettä suoritetaan kolmesta neljään sarjaa, sarjojen pituuden ollessa kahdeksasta kahteentoista toistoa
- yksi kestovoimaharjoitus, esimerkiksi kahvakuulilla tai kehonpainoharjoitteilla tehtynä
- joka viikko vähintään yksi lepopäivä, jolloin korkeintaan esimerkiksi kävelään.

Luonnollisesti harjoittelussa on huomioitava valmennusopilliset perusasiat, ja esimerkiksi riittävästä unesta ja palautumisesta on tärkeää huolehtia. Viikkoja on syytä rytmittää, esimerkiksi kevyt – keskiraskas – raskas – palauttava, jolloin kuvatus kaltaisen kuuden harjoituksen viikko edustaisi keskiraskasta viikkoa. Kokemukseni mukaan kuvatus kaltaisen harjoittelu on riittävä täyttämään normaalille jalkaväkisotilaille asetetut vaatimukset.

Fyysisen kunnon vaatimukset vaihtelevat tietysti tehtävän mukaan. Esikuntaupseerilta ja jalkaväkiryhmän johtajalta vaaditaan erilaisia ominaisuuksia. Harjoittelun tavoitteena tulee kuitenkin aina olla se, että tehtävän vaatiman fyysisen suorituksen jälkeen on käytössä oltava vielä jonkinlainen ”reservi”, joka edesauttaa tehokkuutta ja palautumista. Toisin sanoen, jos tehtävä edellyttää kykyä juosta 10 km yhden tunnin aikana, tulee harjoitella siten, että tämä onnistuu 55 minuutissa.⁴

Psyykinen toimintakyky

Psyykkisen toimintakyvyn hahmottamiseksi ilmiönä jaan taistelun aiheuttaman stressin kahteen kategoriaan. Yhtäältä on syytä pohtia taistelutilanteiden sotilaissa aiheuttamia välittömiä fyysisiä ja psyykkisiä reaktioita ja niiden takana vaikuttavia mekanismeja. Toisaalta psyykkistä toimintakykyä tarkasteltaessa on huomioitava myös pitempiaikainen, kasautuva stressi. Jotta psyykinen toimintakyky voidaan säilyttää, molemmat taistelustressin osa-alueet on huomioitava.

Omien havaintojeni mukaan suomalaiset sotilaat kykenevät taistelussa säilyttämään toimintakykynsä hyvin. Kaikki toimivat tulen alla kuten heille on koulutettu ja kuten he ovat harjoitelleet. Tämä ei tarkoita, että sotilailla ei esiintyisi paljon erilaisia reaktioita taistelussa. Olennaista on, että sotilaat kykenevät toimimaan niistä huolimatta. Vaikeinta vaikutti olleen niillä sotilailla, jotka *toivoivat* toiminnan Afganistanissa olevan lähempänä perinteistä rauhanturvaamista kuin sota.

Kriisinhallintaoperaatiossa kasautuvaa stressiä voivat aiheuttaa useat eri tekijät. Näistä merkittävimmät ovat toimialueen uhkataso, raskaat tai sellaisiksi koetut kenttäolosuhteet, nopea operatiivinen rytmi, työkiireet ja stressaava ympäristö. Myös paikallisväestön, etenkin lasten, kurjuuden näkeminen aiheuttaa sotilaissa stressiä. Tätä kasautuvaa pitempiaikaista psyykkistä kuormitusta on enemmän tai myöhemmin purettava, mikäli toimintakyky halutaan säilyttää. Tilannetta voisi kuvata jatkuvalla kantamusten lisäämisellä: jossain vaiheessa reppua on kevennettävä tai sitä kantava ihminen ei enää pysty jatkamaan eteenpäin. Havaintojeni mukaan toimivia keinoja tämän kasautuvan stressin purkamiseen on paljon. Jotkut niistä ovat melko universaaleja, joidenkin vaikuttavuus vaihtelee suuresti yksilöstä toiseen.

⁴ Kyröläinen, H. & Santtila, M. 2010. Sotilaiden fyysinen toimintakyky - vaatimukset ja haasteet. Teoksessa J. Mäkinen & J. Tuominen (toim.) Toimintakykyä kehittämässä: Jarmo Toiskallion juhla-kirja - Military pedagogical reflections. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos. Julkaisusarja 1. No 6, 139–148.

Tärkein stressinpurkukeinoista on mielestäni uni. Säilyttääkseen toimintakyynsä taistelijan on nukkuttava ennemmin tai myöhemmin, vaikka sitten unilääkkeiden voimalla. Tämä voi tuntua itsestäänselvyydeltä, mutta usein näkee tilanteita, joissa sotilasjohtaja ei huolehdi omasta levostaan riittävästi. Tarvittavan unen määrästä kuulee usein erilaisia käsityksiä. Lukuisat tutkimukset kuitenkin osoittavat, että jos yksittäisen sotilaan unen määrä 24 tunnin jakson aikana jää alle kahdeksaan tuntiin alkaa univelka kasautua ja toimintakyky heiketä⁵. Johtopäätös tästä on, että alle kahdeksan tunnin unimäärän on oltava vain *väliaikainen* asiantila, ja operatiivisen suunnittelun on otettava tämä huomioon. Omien havaintojeni perusteella sotilasjohtajan toimintakyky säilyy kohtalaisena kolme vuorokautta 4-5 tunnin unimäärällä, mutta tämän jälkeen unen määrää on lisättävä, jotta toimintakyky säilyy riittävällä tasolla. Tämän lisäksi lyhyitä unijaksoja, ”torkkuja”, tulee hyödyntää aina kun mahdollista, ja operaation päätyttyä univelka on nukkuttava pois. Tiivistäen voitaneen todeta, että omasta ja alaisten unesta huolehtiminen on sotilaallinen velvollisuus. Nukkuminen on palvelustehtävä!

Toiseksi tärkeimpänä stressinhallintakeinona pidän liikuntaa. Liikunta paitsi kasvattaa fyysistä toimintakykyä, auttaa myös purkamaan kasautunutta stressiä ja kestämään operatiivisen ympäristön rasituksia. Käsitykseni mukaan levolla ja liikunnalla voidaan parhaiten ehkäistä pitempiaikaisen stressin kasautumista ja tästä seuraavaa toimintakyvyn laskua.

Kolmantena haluan korostaa poikkeavien tapahtumien, kuten taisteluiden, avointa käsittelyä sotilasyhteisössä. Tämän ei välttämättä tarvitse tarkoittaa virallisia *defusin* tai *debriefing*-tilaisuuksia, mutta vaikeista asioista on puhuttava. Erityisesti ryhmä- tai joukkuetasolla pidetyt keskustelut auttavat kaikkia osallisia hahmottamaan tapahtumien kulkua ja ymmärtämään, mistä eri henkilöiden toisistaan poikkeavat käsitykset tapahtumien kulusta johtuvat.

Sosiaalinen toimintakyky

Sosiaalisella toimintakyvyllä tarkoitetaan kykyä toimia yhteisön jäsenenä siten, että toiminta edesauttaa kyseisen yhteisön päämäärien saavuttamista ja arvojen ylläpitämistä. Sotilailta tämä tarkoittaa kykyä toimia joukon jäsenenä siten, että toiminta edesauttaa tuon joukon saaman tehtävän saavuttamista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Kriisinhallintaoperaatiossa sotilaiden sosiaalista toimintakykyä kuormittavat samankaltaiset seikat kuin vaikkapa juuri palvelukseen astuneilla alokailla. Näitä voivat olla esimerkiksi erossaolo perheestä ja lähimmäisistä sekä yksityisyyden ja vapaa-ajan puute. Tämänkaltaisten tekijöiden kuormittavuutta lisäävät entisestään muut rasitustekijät, kuten levon puute tai pelko.

⁵ Miller, N.L., Matsangas, P. ja Shattuck, L.G. 2007. Fatigue and its Effect on Performance in Military Environments. Teoksessa P.A. Hancock, J.L. Szalma (toim.), Performance Under Stress. Ashgate Publications, 2007.

Nähdäkseni sosiaalisen toimintakyvyn kuormittuminen on vähäisempää, jos sotilasjoukon jäsenet tuntevat toisensa hyvin ja ovat tottuneet työskentelemään toistensa kassa. Yhdessä harjoittelu sekä kasvattaa osaamista että lisää sotilasjoukon koheesioita⁶. Tällaisen tilanteen saavuttaminen on tietysti vaikeaa operaatiokohtaisesti koottavien ad hoc -joukkojen kohdalla. Ratkaisu tähän ongelmaan voisi kenties olla operatiota edeltävän koulutusjakson (vaihtohenkilöstön koulutus- ja valintatilaisuus) pidentäminen. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulisi edes Puolustusvoimien kantahenkilökuntaan kuuluvien kriisinhallintaoperaatioon lähtevien sotilaiden harjoitella yhdessä esimerkiksi koulutus- ja valintatilaisuutta edeltävillä kursseilla. Tämä vuorostaan edellyttää pitempijänteisempää henkilöstösuunnittelua.

Eettinen toimintakyky

Sotilaspedagogiikan näkökulmasta eettinen toimintakyky on käsitteenä ongelmallinen. Kyseenalaista on, voidaanko eettisyyttä oikeastaan edes kouluttaa. Miten eettisyyttä voi käytännössä harjoitella? Näiden ongelmien edessä ei ole varaa antaa periksi, sillä sotilaallisen toiminnan eettisyyttä pohtiessamme olemme nähdäkseni toimintakyvyn ytimessä.

Eettisen toimintakyvyn rakentamisen perusta on sotilaallisen toiminnan mieltäminen eettiseksi. Sotilaiden on ymmärrettävä oman toimintansa tarkoitus ja hyväksyttävä sen oikeutus. Mikäli sotilas ei koe käymäänsä sotaa oikeutetuksi tai ei ymmärrä sodan päämääriä, hän ei kykene säilyttämään toimintakykyään kuormituksen kasvaessa. Tämä asettaa sotilasjohtajalle vaatimuksen kyetä viestimään selkeästi toiminnan päämäärät, tavoiteltava loppuasetelma ja koko kriisinhallintaoperaatioon tai sotaan osallistumisen oikeutus.

Nähdäkseni mainitsemani vaatimukset eivät Afganistanin osalta täysin toteutuneet. Mielestäni monelle suomalaiselle sotilaille vaikutti olevan epäselvää, miksi Suomi oli ylipäätään lähettänyt sotilaita kyseiseen maahan ja mitä siellä yritettiin saavuttaa. Epäselvää tämä tuntui olevan myös monille muidenkin maiden sotilaille.

Ei tietenkään riitä, että sotaan osallistuminen mielletään oikeutetuksi, myös oma päivittäinen toiminta on nähtävä eettisenä. Erityisen tärkeää on nähdä oma suhtautuminen siviiliväestöön eettisesti kestäväksi. Tämä voi kriisinhallintaoperaatioissa olla hankalaa, sillä sotilaallinen toiminta väistämättä hankaloittaa siviiliväestön päivittäistä elämää ja mahdollisesti asettaa heidät suurensikin vaaraan. Myös köyhyyden ja kurjuuden näkeminen ja sen vertaaminen omaan yltäkylläisyyteen voi olla eettisesti hyvin kuormittavaa. Erityisesti lasten kärsimyksen näkeminen on vaikeaa, etenkin sotilaille, joilla on omia lapsia.

⁶ King, A. 2013. *The Combat Soldier*. Oxford University Press, 266–377.

Lopuksi

Kriisinhallintaoperaation sotilaan toimintakyvylle asettamat vaatimukset ovat huomattavia. Toimintakyvyn säilyttäminen ja rasituksista palautuminen, niin fyysisesti kuin psyykkisestikin, vaatii runsaasti etukäteisharjoittelua ja aktiivisia jälkitoimenpiteitä. Etenkin valmistautumiseen ja harjoitteluun ennen kriisinhallintaoperaatioon lähtemistä olisi syytä koulutusjärjestelmässämme kiinnittää entistä enemmän huomiota. Joukkojen sosiaalisen toimintakyvyn ja ryhmäkiinteyden kasvattamiseksi tulisi operaatioita edeltävien koulutusjaksojen olla mahdollisimman pitkiä. Rauhan aika on hyvää aikaa, koska silloin voidaan valmistautua sotaan.

Lähteet

King, A. 2013. *The Combat Soldier*. Oxford University Press.

Kyröläinen, H. & Santtila, M. 2010. Sotilaiden fyysinen toimintakyky - vaatimukset ja haasteet. Teoksessa J. Mäkinen & J. Tuominen (toim.) *Toimintakykyä kehittämässä: Jarmo Toiskallion juhlakirja- Military pedagogical reflections*. Maanpuolustuskorkeakoulu. Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos. Julkaisusarja 1. No 6, 139–148.

Larsen B, Netto K, Skovli D, Vincs K, Vu S, Aisbett B. *Body Armor, Performance, and Physiology During Repeated High-Intensity Work Tasks*. Military Medicine. Vol. 177, November 2012.

Miller, N.L., Matsangas, P. ja Shattuck, L.G. 2007. Fatigue and its Effect on Performance in Military Environments. Teoksessa P.A. Hancock, J.L. Szalma (toim.), *Performance Under Stress*. Ashgate Publications, 2007.

Toiskallio, J. 1998. *Sotilaspedagogiikan perusteet*. Puolustusvoimien Koulutuksen Kehittämiskeskus.

Toiskallio, J. & Mäkinen J. 2009. *Sotilaspedagogiikka: Sotiluuden ja toimintakyvyn teoriaa ja käytäntöä*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 1, n:o 3.

SUOMALAISTEN AJATUKSIA POLIITTISISTA TOIMIJOISTA, INSTITUUTIOISTA JA MAANPUOLUSTUKSESTA

Sakari Nurmela & Risto Sinkko

Johdanto

Tämä kyselytutkimus kansalaisille tehtiin seminaaria varten keskustelun herättämiseksi. Syksyllä 2014 huomattiin, että olimme epävarmuuden aikaa. Julkisuudessa oli tietoja, että kansalaisten ja elinkeinoelämän odotukset taloudesta ovat pessimistiset. Ilmeistä oli myös se, että kansalaiset olivat havahtuneet turvallisuusympäristömme muutokseen. Yleistä poliittista ja yhteiskunnallista ilmapölyä luonnehdittiin huonoksi.

Kysely koostuu neljästä aihealueesta. Ensiksi vastaajia pyydettiin arvioimaan poliittisia toimijoita ja instituutioita. Kysyimme näkemyksiä politiikan toimijoiden harjoittaman politiikan vastuullisuudesta ja luottamusta eräisiin instituutioihin ja toimijoihin. Sitten vastaajat arvioivat Suomen ja sen päätöksentekijöiden selviämistä eräissä asioissa.

Toinen aihealue on kriisien vaikutus suomalaisten käsityksiin. Kysyttiin, onko vastaajien mielestä syytä olla huolissaan kriisien vaikutuksista Suomeen. Sen jälkeen selvitettiin kriisien mahdollisesti edellyttämiä toimenpiteitä. Lisäksi kysyttiin, kuinka kansalaisten käsitykset Venäjistä ja Ukrainasta ovat muuttuneet.

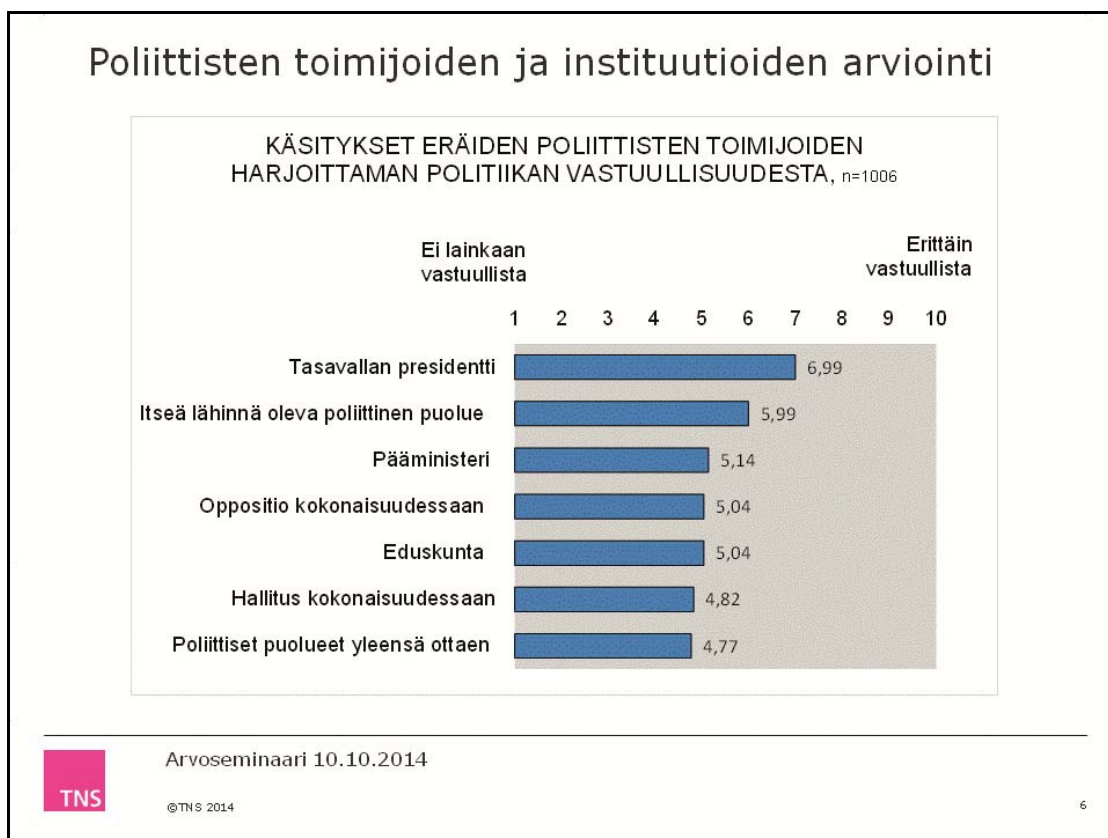
Käsitykset Suomen sotilaallisesta puolustamisesta muodostavat kolmannen aihealueen. Tähän kuului vastaajan käsitys omasta toimintakyvystään kriisiajan tehtävässä. Selvitimme myös vastaajien aikeita poistua maasta mahdollisen kriisin uhatessa. Lisäksi vastaajat saivat valita parhaina pidettyjä toimenpiteitä Suomen sotilaallisen puolustuksen kehittämiseksi.

Neljäs aihekokonaisuus muodostuu käsityksistä poliisista. Kartoitimme näkemyksiä poliisiviranomaisen lisäpanostuksia ja -resursseja vaativista toiminta-alueista.

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

Kesäkuussa 2014 hallituksen johto vaihtui, kun Jyrki Katainen luopui pääministerin tehtävästä. Tutkimusta tehtäessä Alexander Stubb oli ehtinyt olla pääministerinä noin kolme kuukautta. Hallitus oli saanut osakseen kasvavaa arvostelua. Tässä tilanteessa ei ollut yllätys, että kansalaiset arvioivat tasavallan presidentti Sauli Niinistön

politiikan vastuullisimmaksi. Kymmenasteisella skaalalla hän sai arviointien keskiarvoksi pyöristettynä tasan seitsemän.

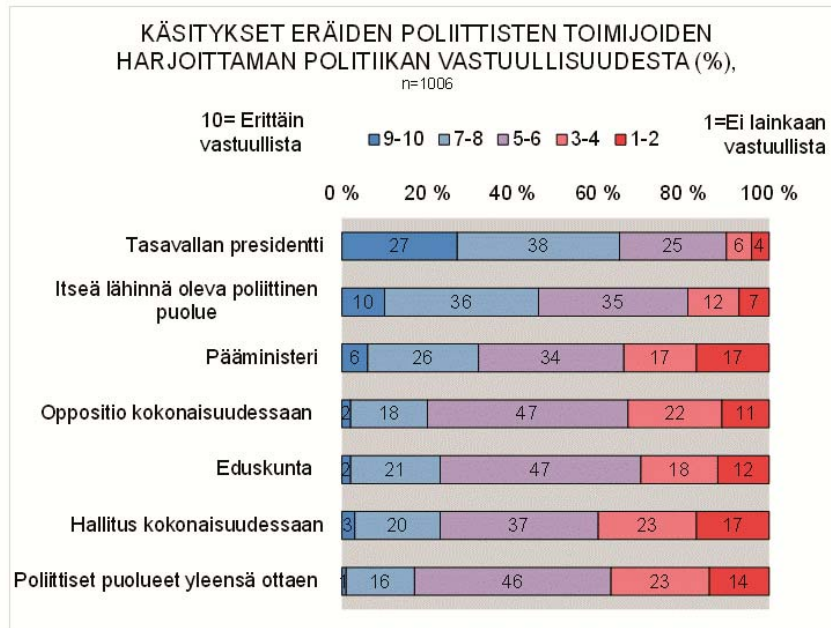

Kuvio 1. Arvioinnit poliittisten toimijoiden vastuullisuudesta, keskiarvot.

Tuore pääministeri sai presidenttiin verrattuna lähes kaksi pistettä pienemmän keskiarvon 5,14. Hallitus kokonaisuudessaan jäi vielä tämänkin alle, keskiarvo oli 4,82. Tämän tutkimuksen tulokselle ei ole käytettävissä samaan tapaan mitattua vertailua, mutta yleiseksi vaikutelmaksi jää poliittisen toiminnan heikko arvostus. Toki kansalaisten tiedossa oli, että vaalit olivat tulossa huhtikuussa 2015, joten mahdollisesti politiikan toimijoiden vastuullisuutta ja heidän onnistumistaan alettiin jo arvioida tulevaa äänestystä silmällä pitäen.

Poliittiset puolueet yleensä ottaen saivat arvioinnissa keskiarvon 4,77, jota ei voi pitää kovin mairittelevana. Tätä kirjoitettaessa (alkuvuonna 2015) oli tiedossa myös, että mielipidetutkimuksissa poliittista kantaansa kertomattomien osuus vastaajista oli ollut kasvussa. Epävarmojen ja muista syistä kantaansa kertomattomien osuus oli lähestynyt puolta kaikista vastaajista. Tämä saattoi myös ennustaa alhaista äänestysaktiivisuutta tulevissa vaaleissa.

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

7

Kuvio 2. Arvioinnit poliittisten toimijoiden vastuullisuudesta, pistemäärien prosenttijakaumat.

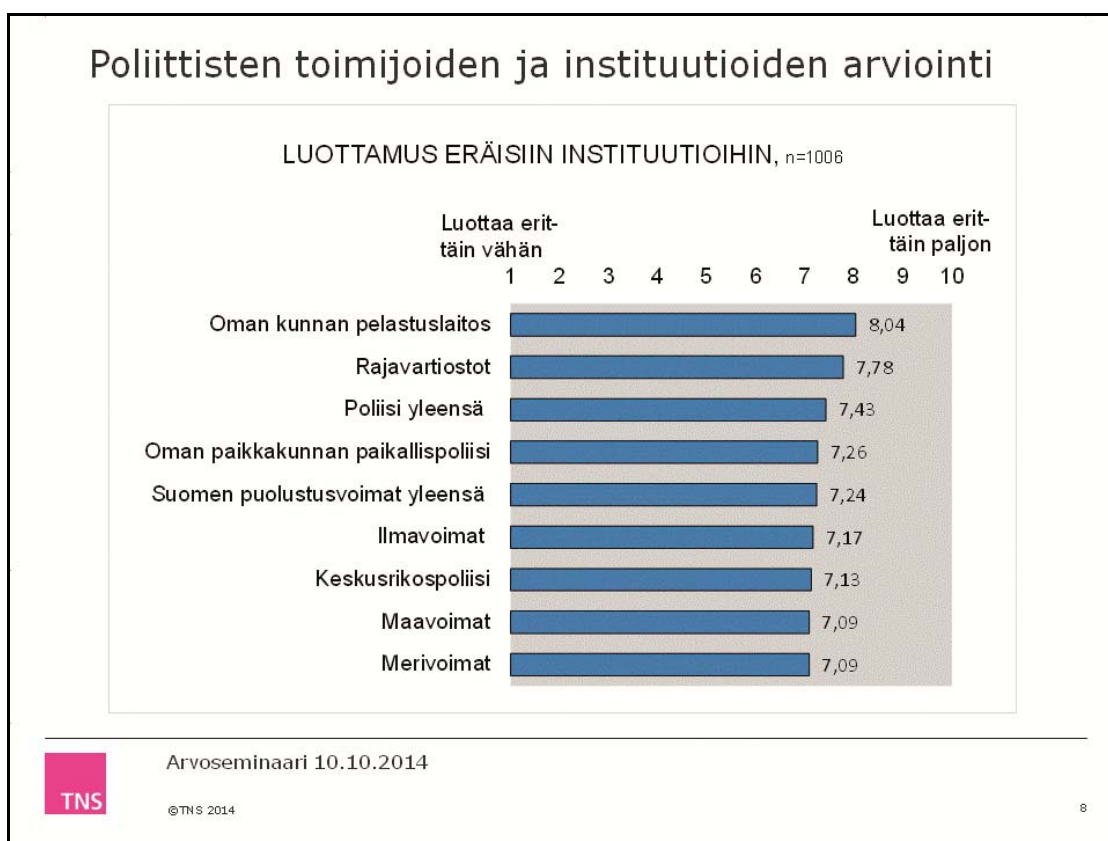
Kuvion 2 perusteella nähdään lisäksi, että kielteisimmän (pistemäärät 1–2) suhtauduttiin pääministeriin ja hallitukseen kokonaisuudessaan. Kun vertailevaa tietoa ei ole käytettävissä, on vaikea sanoa, onko kysymys politiikassamme poikkeuksellisesta ilmiöstä eli siitä, että tiettyä toimijaa koskevat mielipiteet polarisoituvat. Osassa kansalaisia pääministeri näytti herättävän voimakkaan kielteisiä mielipiteitä. Sama koski myös hallitusta kokonaisuudessaan: hallituksella oli suurin osuus pieniä pistemääriä 1–4.

Poliittisten toimijoiden arvioinnissa kriittisimpiä näyttivät olleen ikäryhmän 25–34-vuotiaat vastaajat. Keskimäärin arviointien keskiarvot kasvoivat iän kasvaessa. Eri puolueiden kannattajista kriittisimpiä olivat Vasemmistoliiton kannattajat. He näyttivät todella pettyneen hallituksen toimintaan Vasemmistoliiton jouduttua kesällä 2014 lähtemään hallituksesta. Edes oppositiossa olleet keskustalaiset tai perussuomalaiset eivät olleet yhtä kriittisiä. Poliittisille toimijoille huonoja arvosanoja antoivat myös henkilöt, joilla oli taloudellisesti tiukkaa (joutuneet tinkimään lähes kaikesta) tai jotka eivät halunneet äänestää eduskuntavaaleissa. Puolueiden toimintaan suhtautuivat kriittisimmän Perussuomalaisten kannattajat.

Turvallisuuden alan toimijoita tarkasteltaessa (kuvio 3) havaitaan, että niihin luottamisen taso oli selvästi parempi kuin poliittisten toimijoiden vastuullisuuden taso. Luottamisen arvioimisessa käytettiin kymmenasteista skaalaa. Parhaan keskiarvon 8,04 sai oman kunnan pelastuslaitos. Tulos ei ole yllättävä, sama tulos on nähtävissä

sisäministeriön teettämässä poliisibarometritutkimuksessa⁷. Seuraavaksi luotetuimmaksi koettiin Rajavartiolaitos (keskiarvo 7,78) ja sitä seuraavaksi poliisi (7,43). Oman paikkakunnan poliisi koettiin luotettavammaksi kuin keskusrikospoliisi.

Iäkkäämmät ihmiset kokivat ilmeisesti tarvitsevansa turvallisuusinstituutioiden palveluksia enemmän kuin muut ikäryhmät, ja siksi myös arvostivat niiden toimintaa. Erittäin korkean vastausten keskiarvon (8,23) sai oman kunnan pelastuslaitos yli 60-vuotiaiden ikäryhmässä.

Kuvio 3. Luottamus turvallisuuden alan instituutioihin, keskiarvot.

Puolustusvoimat saa yleensä hieman korkeamman keskiarvon (7,24) kuin puolustushaarat erikseen. Tulos saattaa kertoa siitä, että eri puolustushaaroista tai toisin kuvattuna aselajit ovat siviilikansalaisille kuitenkin vaikeita arviointikohteita. Aivan ymmärrettävää on vaikkapa se, että osalla suomalaisista ei ole käytännön kokemuksia merivoimista. Jonkinlainen yleinen mielikuva on saattanut syntyä mediasta saatujen tietojen perusteella, mutta sen syvällisempää näkemystä on vaikeampi rakentaa.

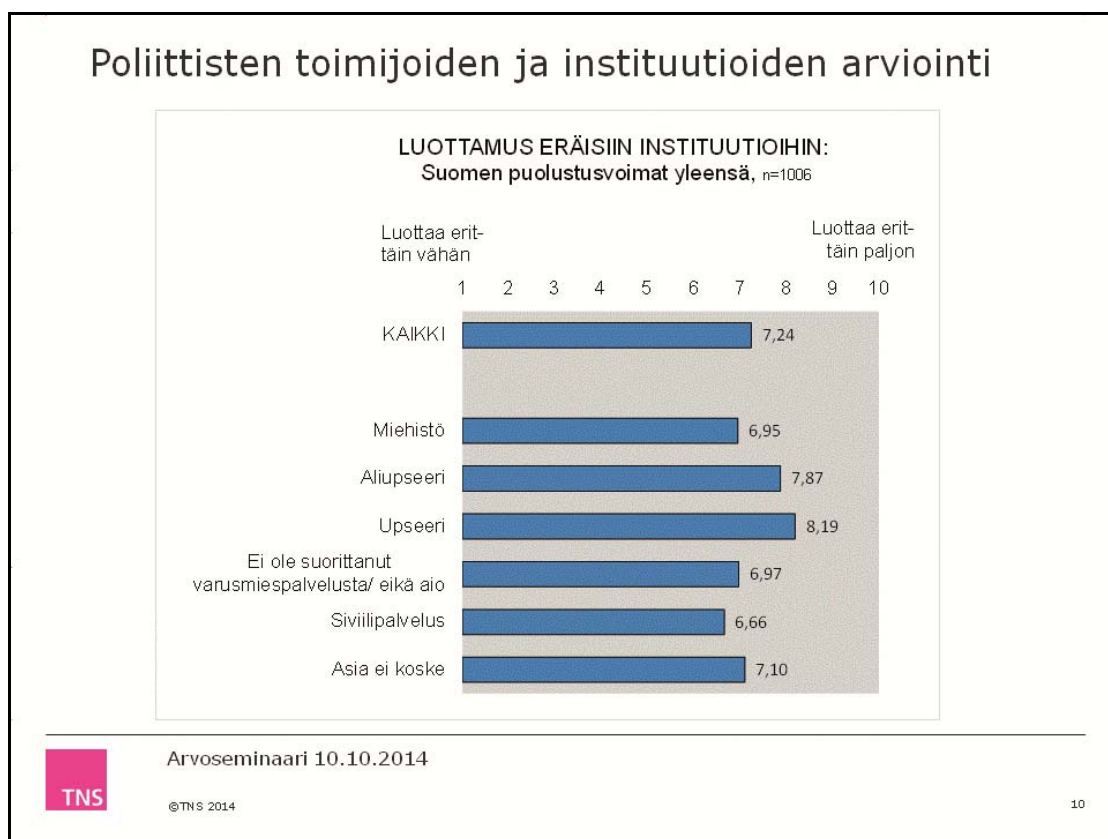
Kuviossa 4 tarkastellaan luottamusta puolustusvoimiin sen mukaan, mikä on vastaajan saama sotilaskoulutus (varusmieskoulutus) tai mikä on hänen suhteensa maanpuolustuksen tehtäviin. Tarkastelussa ovat mukana sekä miehet että naiset. Varusmieskoulutuksen yhteys puolustusvoimiin luottamiseen on selkeä – suurin keskiarvo oli upseerikoulutuksen saaneiden ryhmässä ja seuraavaksi suurin aliupseerikoulutuk-

⁷ Poliisibarometri 2014, 17.

sen saaneiden ryhmässä. Käytännössä nämä koulutustiedot tarkoittavat reserviläisten sotilasarvoryhmiä.

Selitystä ei kaivanne sekään, että siviilipalveluksen suorittaneiden ryhmässä luottamus puolustusvoimiin oli alimmillaan. Kovin korkea luottamus ei myöskään ollut ryhmässä, joka kertoo, ettei ole suorittanut varusmiespalvelusta eikä aio sitä suorittaa. Tähän ryhmään kuului pääasiassa nuoria, sillä tutkimukseen sai vastata vain 15 vuotta täyttäneet. Näissä vastaajissa saattoi olla myös rauhan aikana asepalveluksesta vapautettuja, mutta tätä seikkaa ei ole tutkimuksen taustatiedoissa erikseen selvitetty.

Kuviossa esiintyvä ryhmä ”Ei koske” tarkoittaa henkilöitä, joiden ei tarvitse suorittaa asepalvelusta, eli pääosin naisia. Luottamus puolustusvoimiin oli tässä ryhmässä kohtuullisen korkealla, keskiarvo 7,10. Lisää puolustusvoimiin luottamista kuvaavia kuvia esitetään liitteessä.

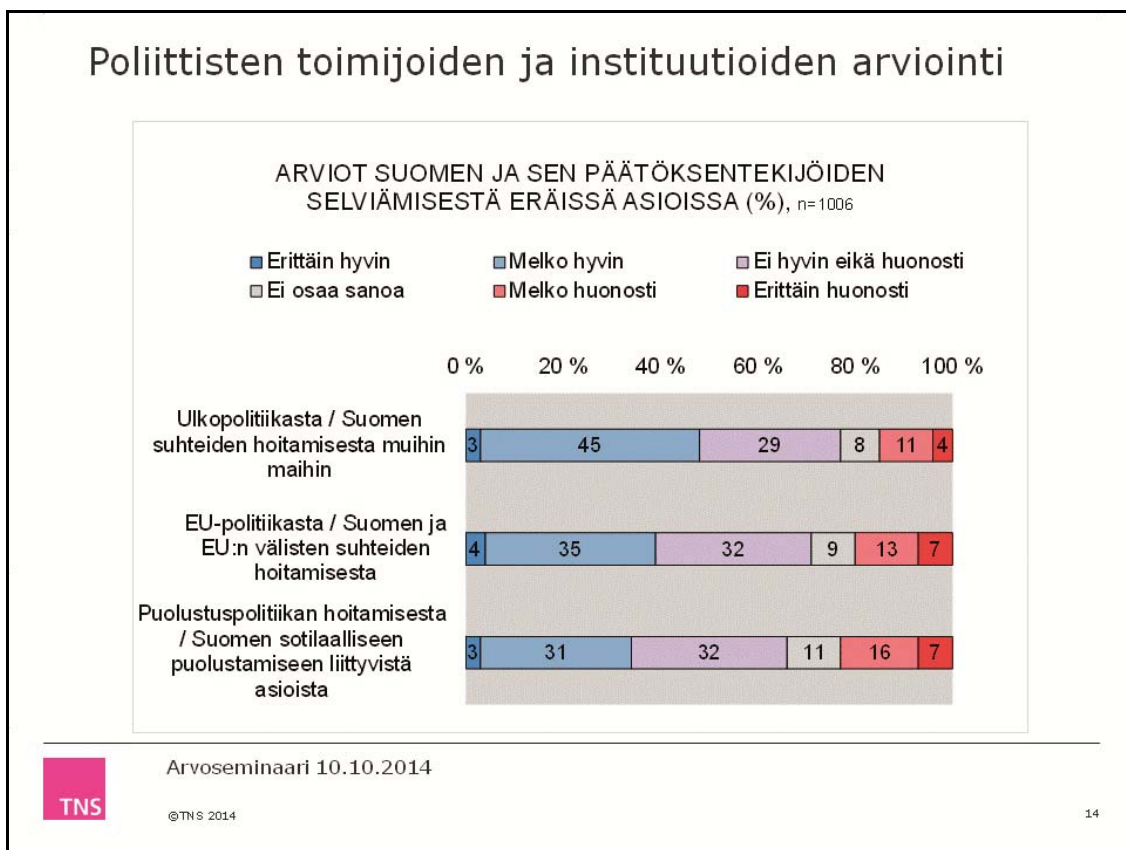
Kuvio 4. Luottamus puolustusvoimiin yleensä sotilaskoulutuksen ja asevelvollisuussuhteen mukaan, keskiarvot.

Vastaajilta pyydettiin arvioita siitä, kuinka Suomi ja sen päätöksentekijät ovat selvinneet kolmella politiikan alueella, ulkopoliittikan, EU-politiikan ja puolustuspolitiikan aloilla. Kuvio 5 voimme nähdä, että minkään tarkasteltavan politiikan alalla erittäin hyvin ja melko hyvin -vastausten osuudet eivät nouse yli 50 prosentin. Toisaalta erittäin huonosti tai melko huonosti -vastausten osuudet pysyvät kohtuulli-

sen pieninä. Kansalaisten mielestä parhaiten oli suoriuduttu ulkopoliitikasta ja huonommin puolustuspolitiikan hoitamisesta.

Ilmeistä on, että vastaajat liittivät keskustelun puolustusvoimien määrärahoista puolustuspolitiikan hoitamiseen. Kansalaisten huolestumista lisäsivät tapahtumat Ukrainassa sekä Venäjän toiminta Suomen lähialueilla ja siihen liittyneet muutamat ilmatilan loukkaukset. Niiden yhteydessä Suomen ilmavoimien oli tehtävä tunnustuslentoja, joista media raportoi näkyvästi.

Lähellä tämän tutkimuksen aineistonkeruun ajankohtaa keräsi Taloustutkimus Maanpuolustustiedotuksen Suunnittelukunnan (MTS) toimeksiannosta sen vuosittaisen mielipidetutkimuksen aineiston. Tulosten mukaan sekä ulkopoliitikan että puolustuspolitiikan hoito oli kansalaisten mielestä muuttunut hieman huonompaan suuntaan. MTS:n tuloksen mukaan 25 prosentin mielestä ulkopoliitikkaa oli hoidettu huonosti. Täsmälleen sama osuus vastaajista sanoi, että puolustuspolitiikkaa oli hoidettu huonosti.⁸

Kuvio 5. Arviot politiikan kolmesta alasta, ulkopoliitikka, EU-politiikka ja puolustuspolitiikka, prosenttijakaumat.

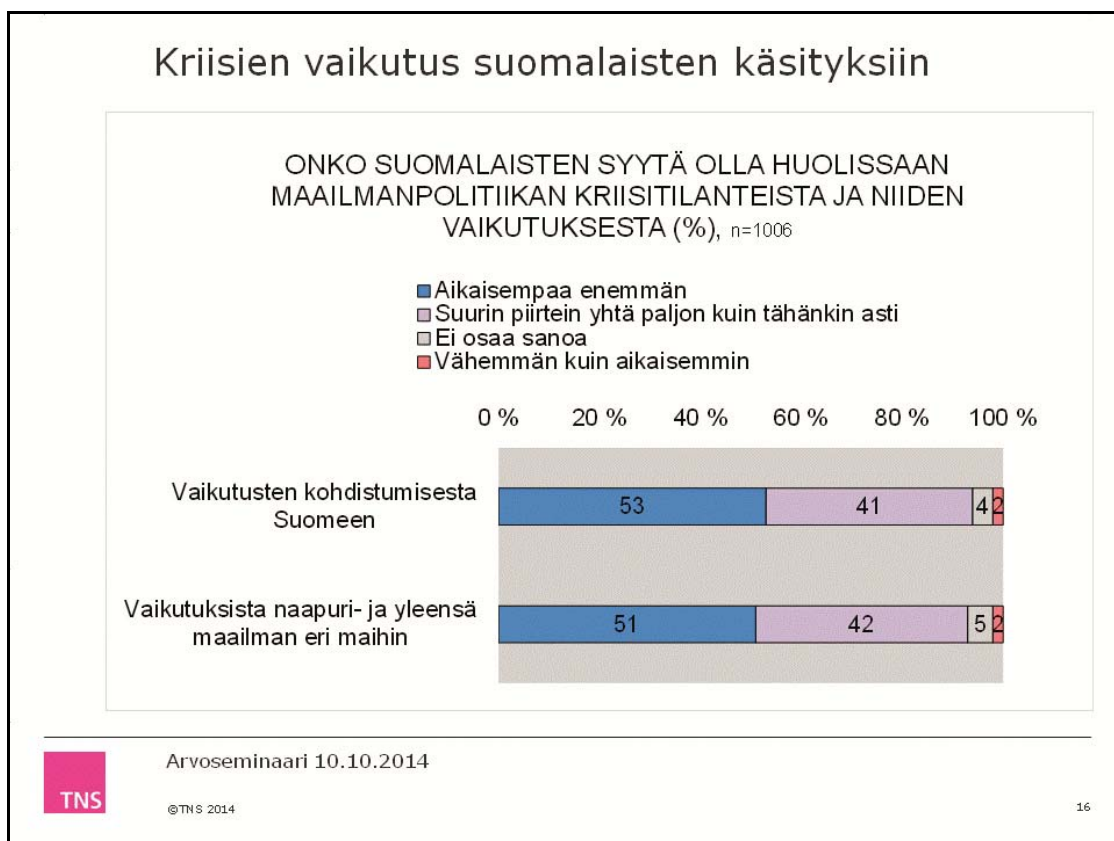
⁸ MTS 2014. Saatavilla: http://www.defmin.fi/files/2971/MTS_Kuvat_suomeksi_nettiin.pdf (Viitattu 28.3.2015)

Poliittisten tehtävien hoitoon suhtaudutaan luonnollisesti oman poliittisen kannan mukaan. Parhaat arviot asioiden hoidosta antoivat päähallituspuolueiden Kokoomuksen ja SDP:n kannattajat. Erityisen hyvän arvion ulkopoliitiikan hoidosta antoivat SDP:n kannattajat – olihan ulkoministeri Erkki Tuomioja juuri siitä puolueesta.

Kriittisempiä arvioita tuli opposition Perussuomalaisten joukosta. Hallituspolitiikan hajanaisuutta kuvannee kuitenkin se, että vielä kriittisempiä olivat Vasemmistoliiton kannattajat, vaikka puolue oli mukana hallituksessa. Vasemmistoliiton kannattajilla näytti olleen selvä oppositioasenne.

Kriisien vaikutus suomalaisten käsityksiin

Syksyllä näkyviä kriisejä olivat taistelut Syyriassa ja Irakissa sekä Ukrainassa, mutta pienemmistä kriiseistä raportoitiin mediassa muun muassa muualta arabimaailmasta. Maailmanpolitiikan tilanteen voi sanoa olleen jännittynyt, ja Euroopan maissa vallitsi tietty varautumisen henki. Tästä syystä tutkimuksessa kysyttiin huolestumisarviota kriisin vaikutuksista Suomeen ja naapurimaihin.

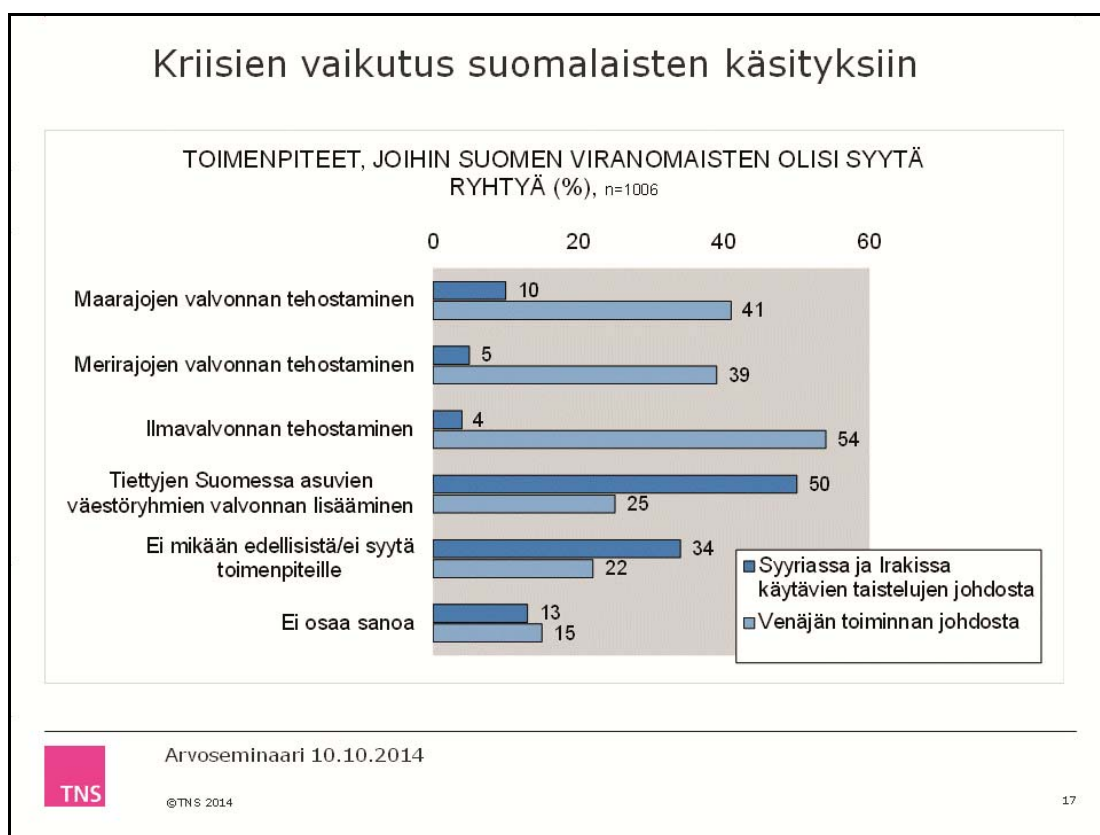

Kuvio 6. Arviot kriisien vaikutusten kohdistumisesta Suomeen ja muihin maihin, prosenttijakaumat.

Vastausten jakauma kertoo selvästi huolestumisen lisääntymisestä. Yli puolet vastaa- jista selvitti huolestuneisuuden lisääntyneen aikaisempaan verrattuna. Ehkä yllättävää tuloksessa on se, että eroa ei ole siinä, kohdistuuko vaikutus Suomeen tai naapuri- maihin vai yleensä maailman eri maihin. Vastajat kokivat huolestuneisuutta, mutta eivät ehkä sittenkään pystyneet erottelamaan kohdetta. Toisaalta tulosta voi tulkita

sitenkin, että yhtä tärkeänä pidetään kriisitilanteiden vaikutuksia, vaikka ne eivät kohdistuisikaan omaan maahan.

Kriiseihin liittyen media käsitteli ennen tutkimuksemme ajankohtaa monia kansalaisia huolestuttavia aiheita, joista näkyvimpiä olivat tietyt ilmatilan loukkaukset. Toisaalta mediakeskustelussa olivat esillä Suomessa asuvien maahanmuuttajien mahdollinen toiminta kriisien takia. Vastaajat saivat ottaa kantaa tiettyihin tilanteen aiheuttamiin viranomaisten toimenpiteisiin, ja selviää näkemyksiä syntyikin.

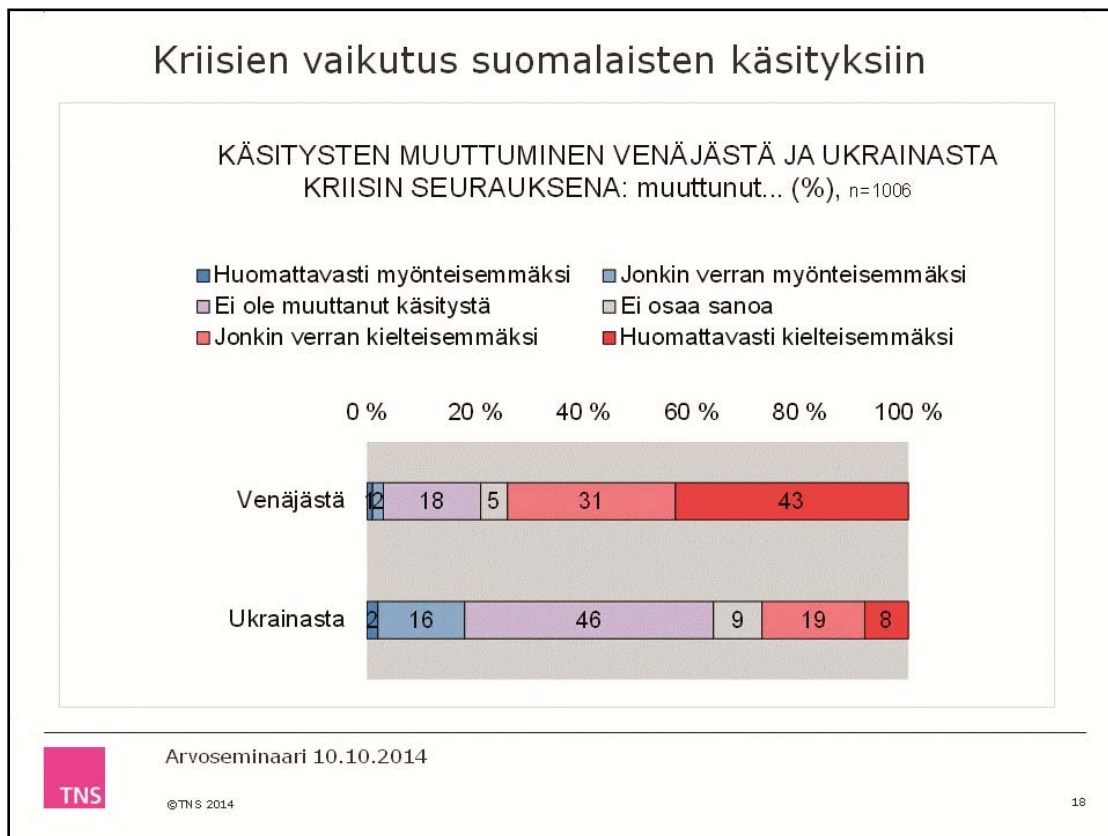
Kuvio 7. Toivottuja viranomaisten toimenpiteitä kriisitilanteissa, prosentit.

Syyrian ja Irakin taisteluiden ja toisaalta Venäjän toiminnan johdosta toivottiin erilaisia toimenpiteitä, mikä on aivan luontevaa. 54 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ilmavalvontaa oli tehostettava Venäjän toimenpiteiden johdosta, mutta myös maa- ja merirajojen valvonnan tehostamista toivottiin. Syyriassa ja Irakissa käynnissä olleiden taisteluiden johdosta täsmälleen puolet vastaajista toivoi tiettyjen väestöryhmien valvonnan lisäämistä. Venäjän tilanteen johdosta väestöryhmien valvontaa esitti neljännes vastaajista. Vastauksissa heijastuivat asiat, jotka olivat olleet mediassa vahvasti esillä.

Kaikkia vastaajia viranomaisten toimenpiteet eivät kuitenkaan syyttäneet. 34 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että Syyrian ja Irakin takia ei ole syytä toimenpiteille. Vastaavasti 22 prosenttia oli sitä mieltä, että Venäjän tilanteen takia viranomaisten toimenpiteitä ei tarvita. Suhtautuminen Venäjän toimintaan eroaa kuitenkin voimakkaasti vastaajan puoluekannan mukaan. Kokoomuksen kannattajista 15 prosenttia

oli sitä mieltä, että mihinkään toimenpiteisiin ei tarvitse ryhtyä. Vasemmistoliiton kannattajien joukossa vastaava osuus oli 50 prosenttia.

Kriisitilanteet muuttavat väistämättä ihmisten käsityksiä ympäröivästä maailmasta. Näiden käsitysten perusteella ihmiset tekevät mahdollisesti muutoksia omaan toimintaansa. Tässä tapauksessa kysyttiin käsitysten muuttumista Venäjältä ja Ukrainasta.

Kuvio 8. Kriisin vaikutukset käsityksiin Venäjältä ja Ukrainasta, prosenttijakaumat.

Tulos ei todellakaan ole yllättävä. Vastaajista 74 prosenttia sanoi muuttaneensa käsityksiään Venäjältä kielteisemmäksi, 43 prosenttia huomattavasti kielteisemmäksi. Lähes viidennes eli 18 prosenttia ei ollut muuttanut käsityksiään. Tästä ei kuitenkaan voida päätellä mitään siitä, kuinka kielteinen tai myönteinen suhtautuminen on aikaisemmin ollut.

Käsitysten muuttumista erityisen kielteiseksi tapahtui erityisesti Vihreiden kannattajien joukossa. 51 prosenttia heistä vastasi näin. Kokoomuslaisista 48 prosenttia oli samaa mieltä. Toisenlaista ajattelutapaa edustivat Vasemmistoliiton kannattajat, joista 29 prosenttia oli muuttanut suhtautumistaan huomattavasti kielteisemmäksi.

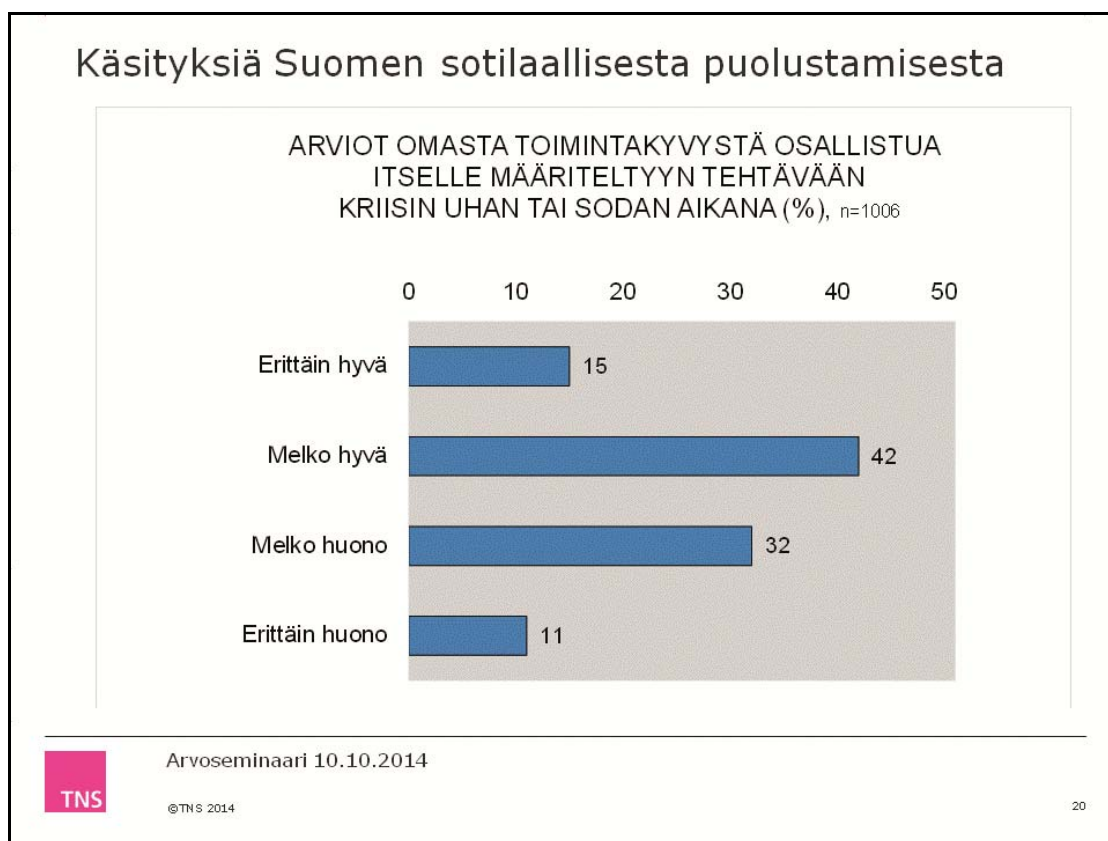
Ukrainaan liittyen vastaajat sanoivat useimmiten (46 %), että käsitys ei ollut muuttunut. Ukrainaan liittyvät käsitykset olivat vastausten mukaan muuttuneet enemmän myönteisemmäksi kuin Venäjään liittyvät käsitykset. Yli neljänneksellä (27 %) vastaajista käsitykset Ukrainasta olivat muuttuneet vähintään jonkin verran kielteisemmäksi.

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

Seminaarin teemana oli toimintakyky, ja myös tästä näkökulmasta vastaajat saivat arvioida itseään. Ajatuksena oli, että jokaiselle aikuiselle kansalaiselle tulisi jokin kriisin uhan tai sodan aikana määritelty tehtävä.

Esitetty kysymys oli: *”Lain mukaan jokaisen Suomen kansalaisen on osallistuttava kriisin uhan tai sodan aikana maanpuolustuksen tehtäviin ja miesten maan aseelliseen puolustukseen. Miten arvioit omaa toimintakykyäsi osallistumisen kannalta?”*

Yli puolet (57 %) vastaajista arvioi toimintakykynsä melko tai erittäin hyväksi. Erittäin hyvän arvioinnin antaneiden osuus oli 15 prosenttia.

Kuvio 9. Vastaajien arvio omasta toimintakyvystä kriisin uhan tai sodan aikana, prosenttijakauma.

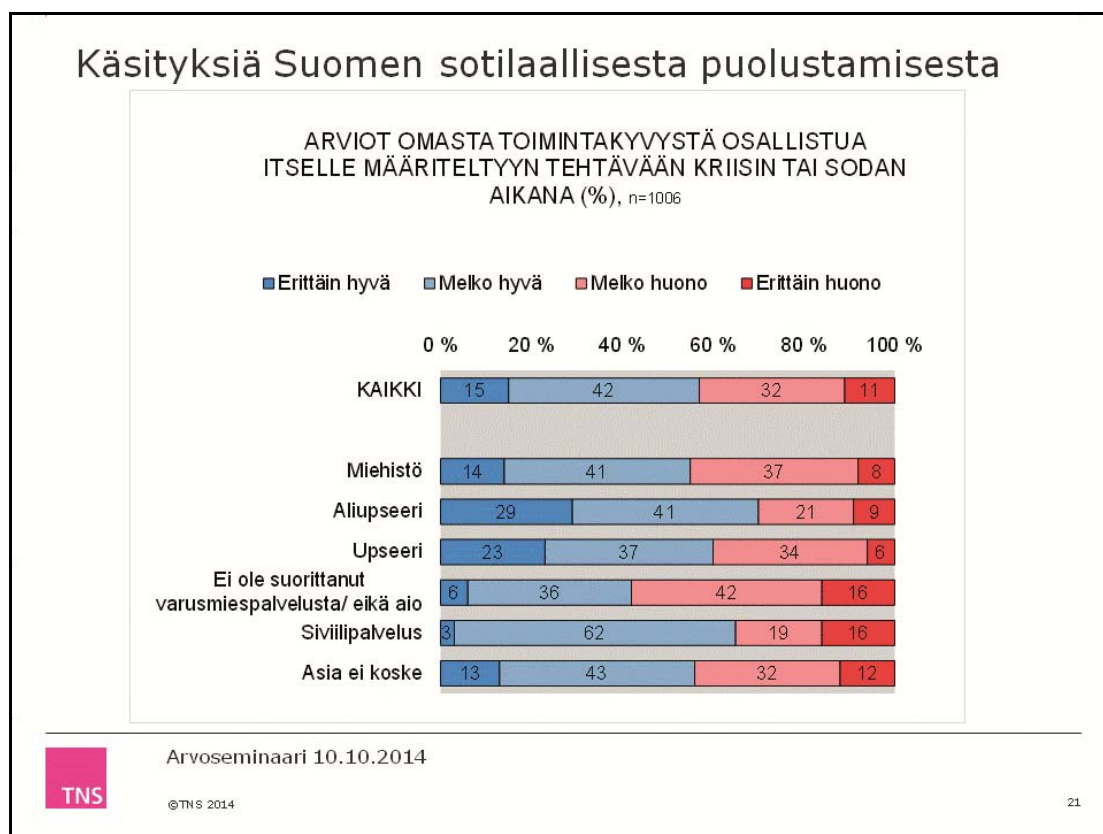
Varusmiespalveluksen suorittaneet arvioivat oman toimintakykynsä paremmaksi kuin he, jotka olivat suorittaneet siviilipalveluksen tai eivät lainkaan olleet suorittaneet varusmiespalvelusta eivätkä aikoneet suorittaa sitä. Tulos ei liene yllättävä: voidaanhan ajatella niin, että kysymys on myös motivaatiotekijöistä – kun omaa toimin-

takykyä pidetään huonona, ei motivaatiotakaan ole. Toisaalta huono motivaatio saattaa olla vaikuttamassa siihen, että omaa toimintakykyä pidetään alhaisena.

Oman toimintakykynsä erittäin hyväksi arvioineita oli aliupseerikoulutuksen saaneissa (29 %). Upseerikoulutuksen (reserviupseeri) saaneiden joukossa osuus oli 23 prosenttia. Selitys saattaa tässä olla tutkimustekninen – tilastollisen sattuman vuoksi upseerikoulutuksen saaneissa oli poikkeuksellisen iäkkäitä henkilöitä. Tulosten mukaan toimintakykyarvio laski iän lisääntyessä.

Kuviosta 10 nähdään myös, että toimintakyky on hyvä siinä joukossa, jota aseellinen palvelus ei koske, eli naisten joukossa. Tämän pohjalta voidaan arvioida, että kriisiaikana tarvittaviin tehtäviin saadaan myös naisia. Toisaalta huoli kansalaisten huonosta kunnosta osoittautuu perustelluksi, koska alle 25-vuotiaista varusmiespalveluksen suorittaneista noin kolmasosa arvioi toimintakykynsä huonoksi. 25–34-vuotiailla reserviläisillä vastaava osuus oli noin viidesosa ja 35–49-vuotiailla noin neljäsosa.

Huonoksi arvioitu oma toimintakyky oli varusmiespalveluksen käyneillä myös yhteydessä muita suurempaan haluun siirtyä ulkomaille, esimerkiksi Ruotsiin, sotilaallisen kriisin uhatessa maata.

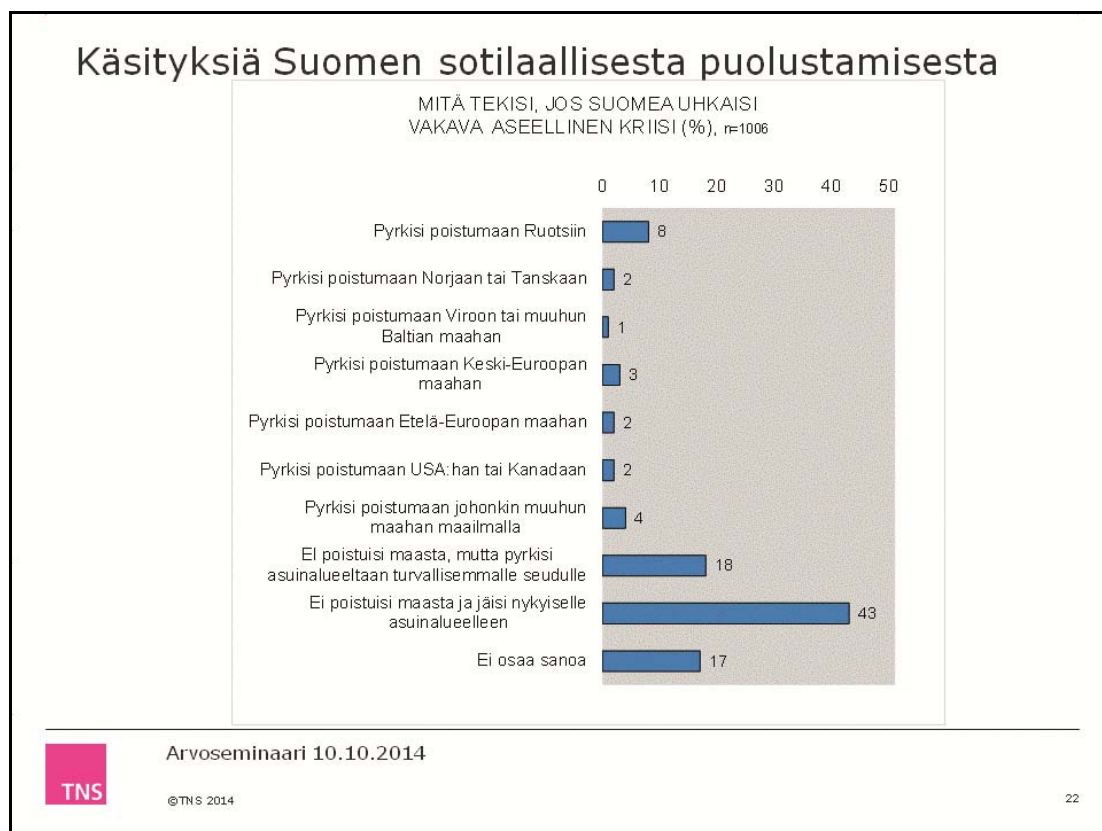

Kuvio 10. Vastaajien arvio omasta toimintakyvystä kriisin uhan tai sodan aikana sotilaskoulutuksen mukaan, prosenttijakaumat.

Käsityksiin sodan ajan puolustautumisesta kuuluu – jo historiankin perusteella – siviiliväestön evakuoiminen taistelujen tieltä ja muuten turvattomimmiksi arvioiduilta paikkakunnilta. Vastaajille esitettiin kysymys siitä, pyrkisikö poistumaan maasta tai omalta asuinpaikkakunnalta. Poistumishalukkuus osoittautui jopa yllättävänkin voimakkaaksi. Asuinsijoilleen jäisi 43 prosenttia vastaajista, ja 18 prosenttia hakeutuisi maassa turvallisemmalle alueelle.

Kaikkiaan 22 prosenttia pyrki poistumaan maasta, ja 17 prosenttia ei osannut sanoa, mitä tekisi. Suosituin pakolaismaa olisi Ruotsi (8 %), ja kaikkiaan 11 prosenttia hakisi turvaa Skandinaviasta tai Baltian maasta. Keski- tai Etelä-Eurooppaan hakeutuisi viisi prosenttia vastaajista. Kuusi prosenttia lähtisi vielä kauemmas, kuten USA:han tai Kanadaan. Luvut voidaan yhdistää myös niin, että 10 prosenttia sanoi pyrkivänsä johonkin Nato-maahan.

Halukkuus omaehtoiseen evakuoitumiseen vaihtelee huomattavasti eri väestöryhmissä. Naisista ainoastaan 31 prosenttia jäisi asuinpaikalleen, miehistä sentään 55 prosenttia. Huolestuttava piirre on se, että nuoret näyttävät olevan halukkaita poistumaan maasta. Alle 25-vuotiaista 12 prosenttia olisi lähdössä Ruotsiin, mikä on selvästi enemmän kuin väestössä keskimäärin. Maanpuolustusvelvollisuus kohdistuu väistämättä nuoriin aikuisiin. Ikäryhmässä 25–35-vuotiaat omalle asuinpaikkakunnalleen jäävien osuus olisi ainoastaan 29 prosenttia. Poistujissa korostuvat nuoret, maanpuolustuksen kannalta mielestään huonokuntoiset.

Kuvio 11. Käsitykset maasta poistumisesta tai maassa siirtymisestä vakavan aseellisen kriisin uhatessa, prosenttijakauma.

Kysymys maamme suhteesta Natoon on ollut vuosia kestopysymys maanpuolustuskeskustelussa. Tässä kyselyssä kartoitettiin kansalaisten mielipidettä Natoon liittymisestä, mutta samalla myös muita puolustuksemme vaihtoehtoja. Kysymyksen sanamuoto oli: *”Mitkä seuraavista olisivat parhaita toimenpiteitä Suomen sotilaallisen puolustuksen kehittämiseksi?”* Vastajaat saivat poimia kolme vaihtoehtoa.

Yllättävää ei ole, että useimmiten valittu vaihtoehto oli Suomen oman puolustuskyvyn vahvistaminen, joka tarkoittaa sekä ylläpitoa että kehittämistä. 61 prosenttia vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon.

Suomen puolustusjärjestelmä on kansalaisten mielissä erittäin voimakkaasti poliittisesti latautunut asia, ja erot näkyvät eri puolueiden kannattajien välillä. Jopa tässä useimmiten valitussa vaihtoehdossakin on eroja. Vahvimmin oman puolustuksen vahvistamista kannattivat Keskustan (74 %) ja Perussuomalaisten kannattajat (73 %). Vasemmistoliittolaisistakin 71 prosenttia valitsi tämän vaihtoehdon, mutta vihreistä ainoastaan 36 prosenttia. Poliittisen taustan mukaista jakaumaa kuvaavat kuviot ovat tämän artikkelin liitteenä.

Kuvio 12. Parhaana pidetyt toimenpiteet Suomen sotilaallisen puolustuksen kehittämiseksi, prosenttijakauma.

Seuraavaksi useimmin valittiin annetuista vaihtoehdoista sotilaallisen yhteistyön lisääminen Pohjoismaiden kanssa (48 %). Yhteistyön lisääminen pelkästään Ruotsin kanssa sai selvästi pienemmän kannatuksen (23 %).

Pohjoismaisen vaihtoehdon kohdalla vasemmistoliittolaiset (65 %) näyttivät olleen samoilla linjoilla Vihreiden kannattajien kanssa (58 %). Vähiten tukea antoivat kokoomuslaiset (41 %).

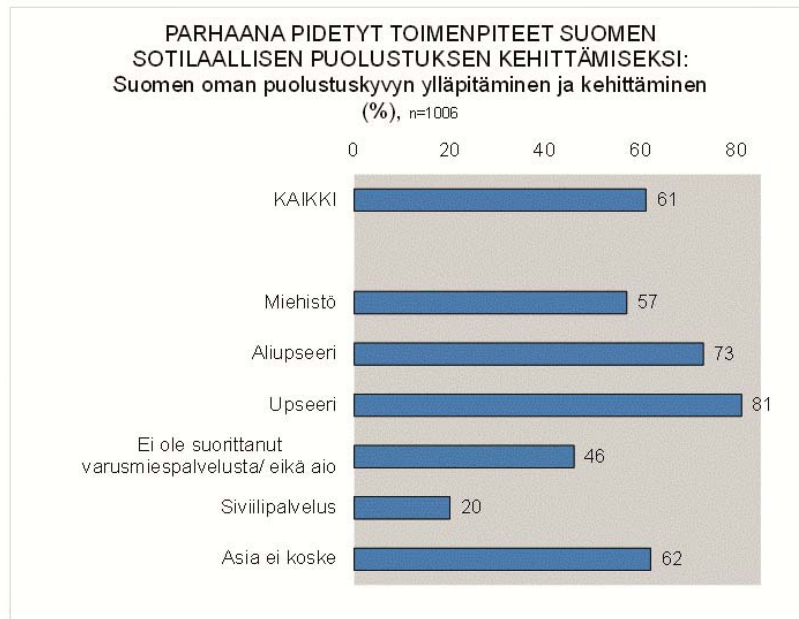
Tutkimuksen vastaajamäärä on sen verran pieni, että valitettavasti Ruotsalaisen kansanpuolueen kannattajien osuutta ei voida kuvata luotettavasti. Heidän pohjoismaista suuntautumistaan ei saada tässä näkyviin, sillä se on osana ”muut puolueet” ryhmää. Yhteistyön lisäämistä pelkästään Ruotsin kanssa keskimääräistä enemmän tukivat Keskustan kannattajat (32 %) samoin kuin Vasemmistoliiton kannattajat (31 %).

Vihreiden ja perussuomalaisten ajatusmaailman vastakkaisuus näkyy EU:n kannattamisessa puolustusvaihtoehtona. Joka toinen vihreä (50 %) tuki puolustusyhteistyön lisäämistä EU:n kanssa, perussuomalaisista ainoastaan 19 prosenttia. EU-puolustukselle tukea löytyi myös SDP:n kannattajien joukosta (45 %).

Sotilaallisen yhteistyön lisäämistä Naton kanssa piti hyvänä vaihtoehtona 45 prosenttia Kokoomuksen kannattajista, vasemmistoliittolaisista vain 9 prosenttia. Keskustapuolueen kannattajista Nato-yhteistyön lisäämisen valinneita oli 31 prosenttia.

Maanpuolustusajattelun ja maanpuolustusnäkemysten eroja kansalaisten parissa kuvaa voimakkaasti myös taustatekijänä saatu sotilaskoulutus. Upseerikoulutuksen (reserviupseeri) saaneista vastaajista 81 prosenttia piti oman puolustuskykymme ylläpittoa ja kehittämistä parhaana tapana parantaa sotilaallista puolustustamme. Vastavasti siviilipalveluksen suorittaneista vastaajista ainoastaan 20 prosenttia ajatteli samalla tavalla.

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

25

Kuvio 13. Suomen oman puolustuskyvyn ylläpitämisen ja kehittämisen tukeminen sotilaskoulutuksen mukaan, prosenttijakauma.

Artikkelin liitteenä esitetään lisää kuvioita valituista maanpuolustuksen vaihtoehtoista sen mukaan, mikä on vastaajan saama sotilaskoulutus tai hänen suhteensa asevelvollisuuteen.

Kuvioiden perusteella syntyy kuvaa siitä, että kansalaisilla on taipumusta ”ulkoistaa” maanpuolustus Suomen ulkopuolisille toimijoille. Eniten (35 %) lisättävää yhteistyötä EU:n kanssa kannattivat vastaajat, jotka eivät olleet suorittaneet varusmiespalvelusta eivätkä aikoneet suorittaa sitä. Toisaalta siviilipalveluksen suorittaneista ainoastaan yhdeksän prosenttia oli valinnut yhteistyön Naton kanssa puolustusvaihtoehtoksi. Heille olisi sopinut yhteistyö Pohjoismaiden kanssa (34 %) tai liittoutuminen Ruotsin kanssa (30 %).

Upseerikoulutuksen saaneista 29 prosenttia kannatti mahdollisimman nopeaa liittymistä Natoon, siviilipalvelusmiehistä vain kuusi prosenttia oli samaa mieltä.

Poliisiviranomaisen toimintaan kaivatut painopisteet

Tutkimuskokonaisuuteen sisältyi myös kysymyksiä poliisin toiminnan tehostamisen vaihtoehtoista. Poliisia ovat kohdanneet samanlaiset säästövelvoitteet kuin puolustusvoimia. Säästötavoitteiden on pelätty näkyvän poliisin toiminnassa tavallisen kansalaisen näkökulmasta.

Poliisin toiminnassa on ollut myös rikkeitä, jotka ovat saaneet julkisuutta ja kansalaisten luottamuksen poliisia kohtaan on arveltu kärsineen. Julkisuutta saivat myös muutamat seksuaaliväkivaltatapaukset. Pääkaupunkiseudulla julkisuuteen nousi poliisin lupapalveluiden ruuhkautuminen lomakauden edellä. Keskustelut sosiaalisessa mediassa nostivat kansalaisten kiinnostusta poliisin toimintaa ja sen väitettyjä puutteita kohtaan alkaen häiritsevistä mopoajelusta ja päättyen liikenteen nopeusvalvonnan lisääntyneeseen tarpeeseen. Poliisihallinto itsekin tutkii palveluverkon uudistamista.

Toiminnan painopisteiden vaihtoehdot oli poimittu lähinnä tutkimusta edeltäneen ajan mediakeskustelusta, ja vastaaja sai valita annetuista kolme vaihtoehtoa. Suosituimmaksi osoittautui poliisin säilyttäminen mahdollisimman monella paikkakunnalla (63 %). Erityisesti naisvastaajat painottivat tätä.

Keskimääräistä useammin poliisin säilyttämistä mahdollisimman monella paikkakunnalla toivoivat myös maaseudulla asuvat vastaajat. Väkivaltarikosten ratkaiseminen sai 43 prosenttia maininnoista. Seuraavaksi useimmin tulivat esiin yleisen järjestyksen ylläpitäminen ja valvonta (37 %).

Poliisin asiakas- ja lupapalvelua ei koettu erityiseksi kehittämiskohteeksi (15 %). Kuitenkin maaseudulla asuneet vastaajat toivoivat lupapalveluiden kehittämistä jossain määrin keskimääräistä enemmän, mikä lienee aivan ymmärrettävä tulos.

Edellä on nähty, että kansalaisten näkemykset puolustusvoimista ja maanpuolustuksen eri asioista ovat selitettävissä poliittisella taustalla. Poliisin toimintaa koskevissa mielipiteissä vastaavaa poliittista erimielisyyttä ei ole havaittavissa. Tässä mielessä poliisin toiminta on neutraalia turvallisuuden tuottamista.

Poliisiviranomaisen toimintaan kaivatut painopisteet

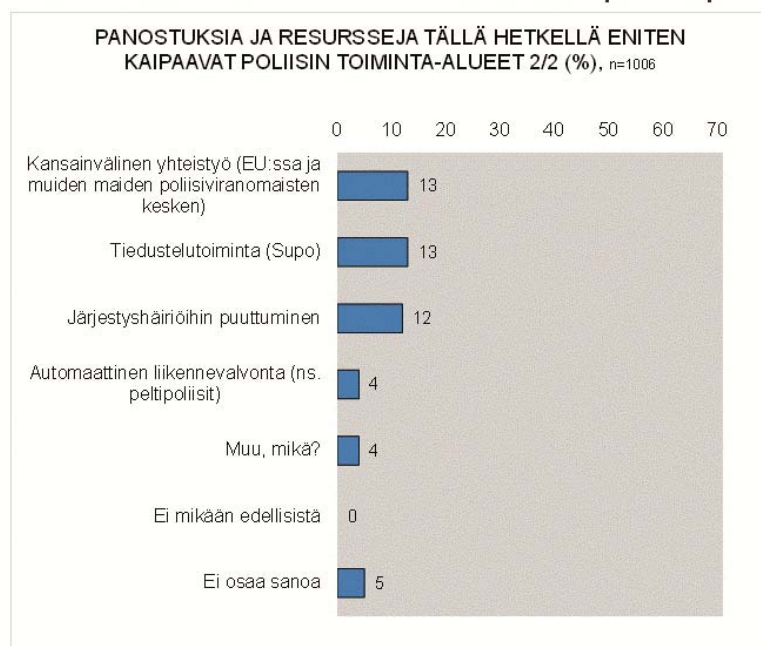

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

48

Poliisiviranomaisen toimintaan kaivatut painopisteet

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

49

Kuvio 14. Vastaajien esittämät poliisin toiminnan lisäresurssointikohteet, prosentit.

Pohdiskelu: Suomalainen mielenmaisema ja turvallisuus

– havaintoja huolestuneista ja epävarmoista kansalaisista

Ronald Inglehart on nykysosiologeista yksi keskeisistä turvallisuuden tunteen tutkijoista. Inglehart on tärkeä arvotutkija.

Hänen aineistoinaan ovat olleet pääasiassa World Values -tutkimukset, joihin sisältyvät myös European Values -aineistot⁹. Vuonna 1977 perustettu European Values Systems Study Group (EVSSG) aloitti laajasti eurooppalaisten arvoja kartoittavien tutkimusten European Values Surveys (EVS) sarjan vuonna 1981. Aineistojen kerääminen on laajentunut Euroopan ulkopuolisiin maihin (World Values Surveys, WVS). Inglehartin projekti on käyttänyt myös Eurobarometri-tutkimusten aineistoja.

Hänen keskeinen tuloksensa on monien arvioijien mukaan se, että arvomaailman siirtyminen postmoderneiksi arvoiksi synnyttää turvallisuuden tunteen. Tässä turvallisuudessa vahva osa on taloudellisella turvallisuudella, mutta se sisältää myös ihmisten käsityksen siitä, että turvallisuutta ei muutenkaan uhkaa mikään.

Inglehartin mukaan¹⁰ turvallisuuden tunteen kasvussa viime vuosikymmenten teollistuneissa maissa on kaksi yhtä aikaa vaikuttavaa tekijää:

- a) yhteiskuntatasolla kehittyneissä teollistuneissa maissa talouden kehitys on aiheuttanut ihmisten turvallisuuden tunteen kasvun,
- b) yksilötasolla sodan puuttuminen, vaurauden lisääntyminen ja yhteiskuntien hyvinvointivaltio politiikka on saanut aikaan ihmisissä turvallisuudentunteen, joka on korvannut uskonnon perinteisesti tarjoaman turvallisuudentunteen.

Yhtäkkiä näyttääkin siltä, että tämä ei enää pidäkään paikkaansa – ainakaan meillä Suomessa. Näyttää siltä, että turvallisuuden tunteen murtuminen on alkanut talouden epävarmuudesta. Syksyllä 2014 sekä kuluttajien että elinkeinoelämän odotukset taloudessa olivat pessimistiset. Yllättävällä tavalla talouden heikentyneet näkymät liittyivät turvallisuus- ja geopolitiikkaan: EU:n Venäjään kohdistamiin pakotteisiin, jotka johtivat molemminpuolisiin kaupan ja talouden yhteistyön rajoitteisiin.

Seurauksena näytti olevan, että kansalaiset menettivät luottamustaan politiikan tekemiseen. Meneillään ollut hallituskausi oli ollut omiaan horjuttamaan luottamusta politiikan johdonmukaisuuteen ja pysyvyyteen.

⁹ Katso kuvausta tutkimuksesta ja tulosten prosenttijakaumia esim.: <http://www.fsd.uta.fi/aineistot/meF0154.html>.

¹⁰ Inglehart 1997, 42.

Vaikeiden hallitusneuvottelujen jälkeen syntynyt hallitus ei pysynyt kuosissaan, ministereitä oli vaihtunut tai vaihdettu pääministeriä myöten ja kaksi puoluetta oli lähtenyt hallituksesta vaalikaudella ennen tämän tutkimuksen ajankohtaa. Kansalaisten puoluekannatuksella mitattuna hallitus oli vähemmistöhallitus melkein alkuajoistaan lähtien. Jäljelle jääneetkin puolueet eivät kansalaisten silmissä vaikuttaneet kovin samanmielisiltä ja lähtökuoppia kaivettiin jo tulossa olevia vaalikampanjoita varten.

Lähi-idän kriisi Syyrian ja Irakin alueella ei ole näyttänyt merkkejä rauhoittumisesta. Voimakkaammin suomalaisia kohtasi taisteluiksi eskaloitunut kriisi Ukrainassa. Suomalaiset ymmärsivät, että rajanaapurimme on osapuolena tässä kriisikokonaisuudessa. Suhteissa Venäjään otettiin käyttöön taloudellisia pakotteita, jotka tulivat lisänä jo muutenkin kriisiytyneeseen talouden tilanteeseen. Suomalaisten mielenmaise-
ma joutui myllerrykseen, mikä oli yllätys jopa maan hallituksellekin.

Tämän kyselytutkimuksen tulokset piirtävät kuvaa kansalaisten epävarmuudesta ja sellaisesta mielenmaisemasta, mikä oli tavallaan odottamatonta. Tuloksen mukaan kahdeksan prosenttia tutkimuksen vastaajista halusi lähteä vakavan kriisin uhatessa Ruotsiin. Pelkästään tämä joukko – hieman laskentatavasta riippuen – merkitsisi lähes neljäsataatuhatta ihmistä. Tuollaisen joukon kuljettaminen on melkoinen logistinen suoritus ainakin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi olisi kuljetettava ne sadattuhannet ihmiset, jotka pyrkivät vielä kauemmas kotimaastaan.

Käytännössä tällainen tilanne on lähes mahdoton. Lisäksi kriisitilanteessa maasta poistumista rajoitettaisiin lakeihin perustuen, ja tietenkin reserviläisten maasta poistumista kontrolloitaisiin. Maan sisällä turvallisemman asuinpaikan hakeminen saattaa rajoittaa taloudellista toimeliaisuutta sen lisäksi, että maasta poistuneiden työpanoksen poisjääminen saattaa lisätä talouden taantumista.

Tämän lyhyen kyselyn perusteella on odotettavissa, että mahdollisessa kriisitilanteessa kansalaiset jakautuvat eri mielipideleireihin sen mukaan, miten heidän mielestään maan johdon olisi parasta toimia ja millainen puolustautumisstrategia valittaisiin. Ajattelua näyttää vahvasti selittävän poliittinen tausta, mutta arvatenkin ihmisten mielipiteen muodostukseen vaikuttaa myös henkilökohtaisesti koettu turvattomuuden tunne.

Ukrainan kriisi on kolmas kerta 2000-luvulla, kun suomalaisten kokema globaali turvattomuuden tunne on kasvanut. Edelliset kerrat olivat Venäjän–Georgian kriisi vuonna 2008 ja 9/11-terroristihyökkäykset USA:ssa vuonna 2001. Näiden kahden aikaisemman tapauksen jälkeen turvattomuuden tunne on palautunut normaalitasolle.

Ukrainan kriisin päättymistä ja sen jälkeistä tilannetta on toistaiseksi mahdoton arvioida. Kansainvälisessä politiikassa Ukrainan kriisi on päättänyt niin sanotun kylmän sodan päättymisen jälkeisen ajan.

Suomalaisten geopolittisessa ajattelussa näyttää olevan tiettyjä yllättävän pysyviä perussuuntauksia. Tässä yhteydessä ei ole syytä ottaa esiin ”suomettumista”, koska siihen liittyviä kysymyksiä ei kyselyssä käsitelty. Julkisessa keskustelussa näyttää kuitenkin esiintyvän ”myöntöväisyysuuntausta” suhteessa Venäjän motiiveihin ja toimintatapoihin. Tämän ajattelumallin juuret voidaan hyvinkin löytää jo yli sadan vuoden takaa. Vaikuttaa siltä, että talvisodan yksimielisyyden kaltaista mielenmaailmaa ei enää synny, jos joudumme kohtaamaan vakavan kriisin uhan.

Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimusaineisto kerättiin 19.–24.9.2014 välisenä aikana. Aineisto kerättiin osana TNS Gallup Oy:n Gallup Kanava -vastaajapaneelissa tehtyä tutkimuskierrosta. Tutkimusta varten haastateltu joukko edusti maamme 15–74-vuotiasta väestöä pois luki Ahvenanmaan maakunnassa asuneet. Haastattelujen kokonaismäärä oli 1006. Tiedonsiirrossa hyödynnettiin internetiä.

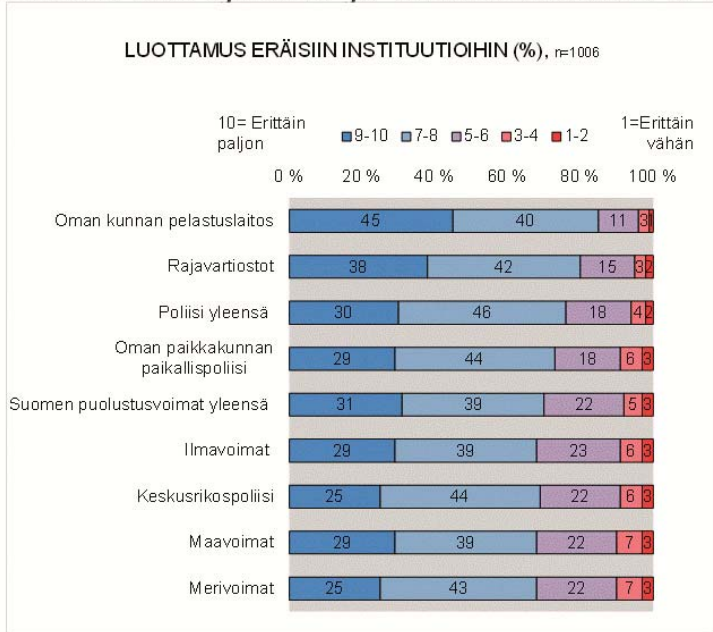
Kyseessä oli erikseen rekrytoitu viikkovastaajapaneeli. Tällä vastaajamäärällä virhemarginaali on noin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lähteet

R. Inglehart, *Modernization and Postmodernization: cultural, economic, and political changes in 43 societies*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1997.

Poliisibarometri 2014. *Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta*. Sisäministeriön julkaisu 4/2015.

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

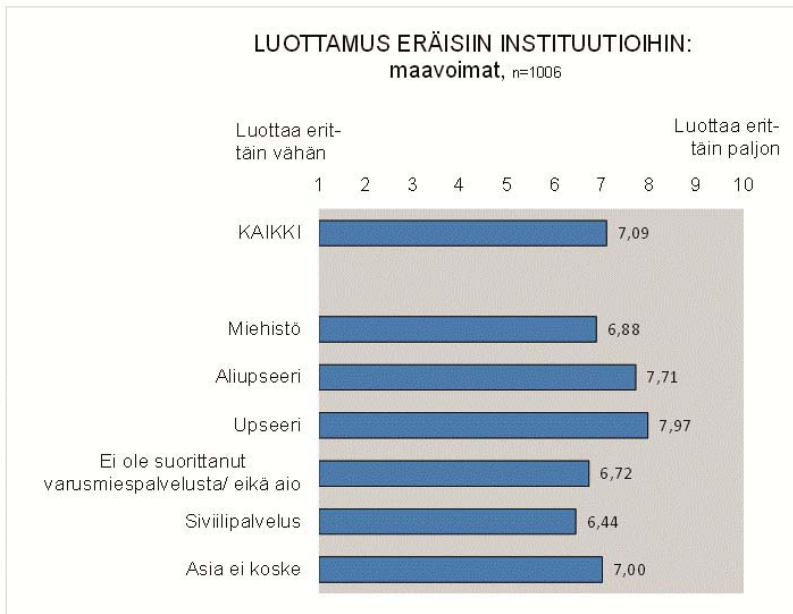

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

9

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

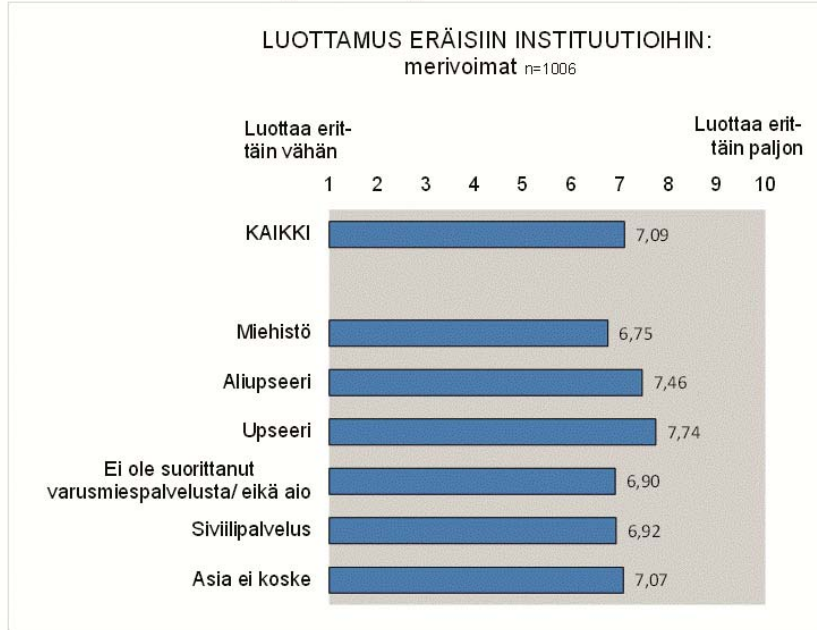

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

11

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

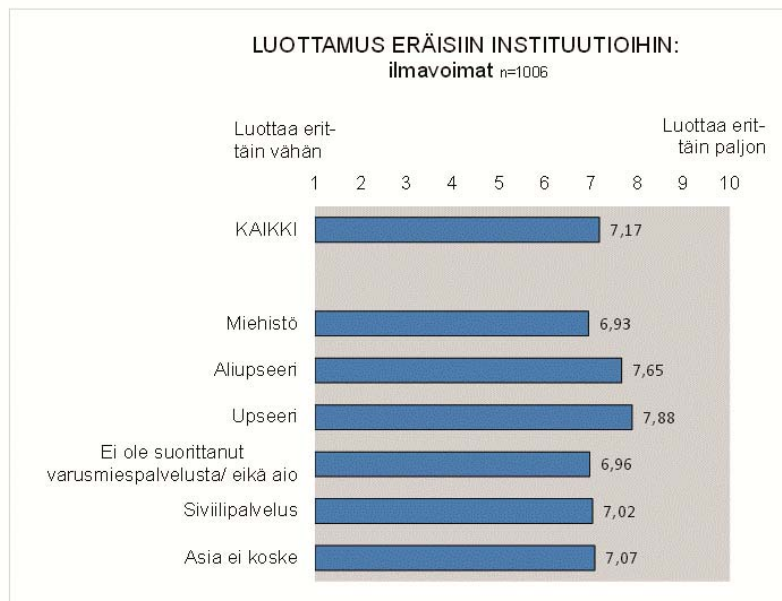

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

12

Poliittisten toimijoiden ja instituutioiden arviointi

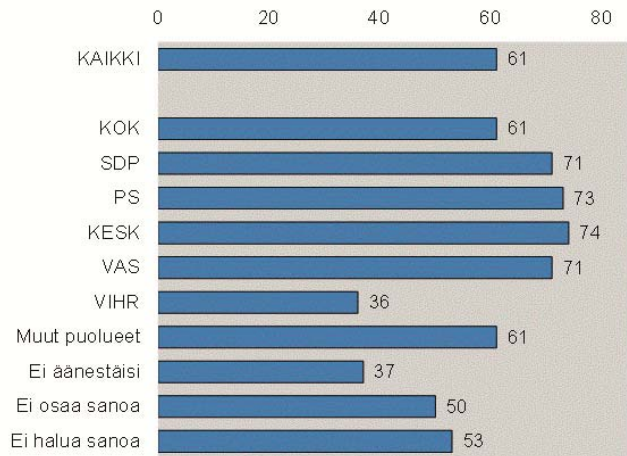
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

13

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
Suomen oman puolustuskyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen
(%), n=1006

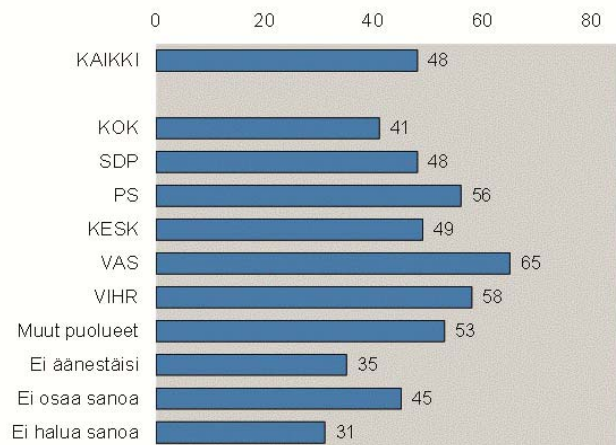
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

33

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
sotilaallisen yhteistyön lisääminen pohjoismaiden kanssa (%)
n=1006

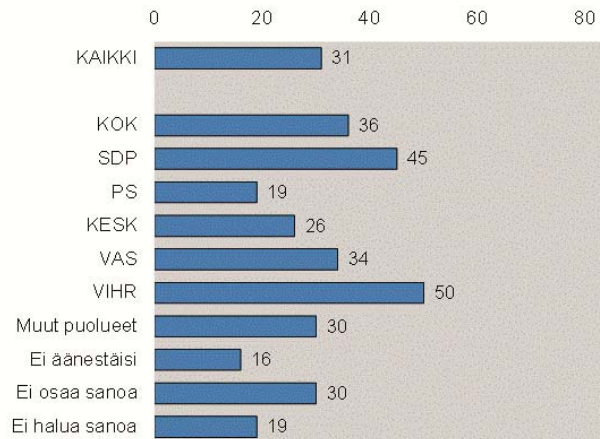
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

34

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
sotilaallisen yhteistyön lisääminen EU:n kanssa (%), n=1006

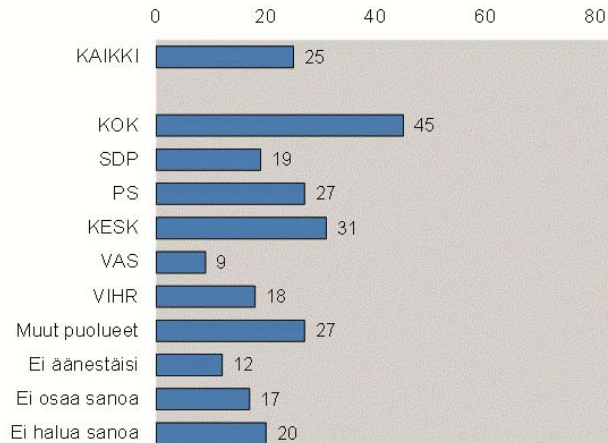
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

35

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
sotilaallisen yhteistyön lisääminen Naton kanssa (%), n=1006

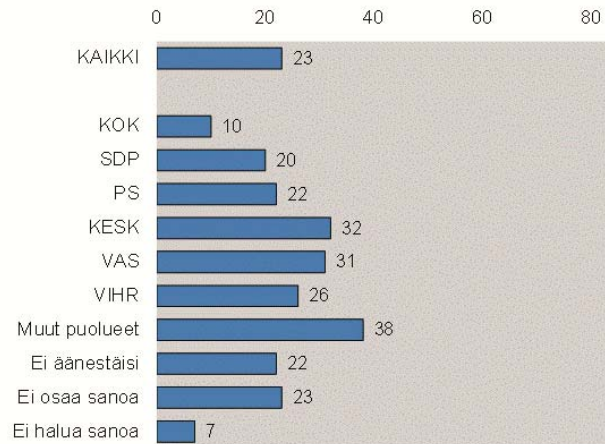
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

36

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
sotilaallisen yhteistyön lisääminen Ruotsin kanssa (%), n=1006

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

37

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI (%),
n=1006

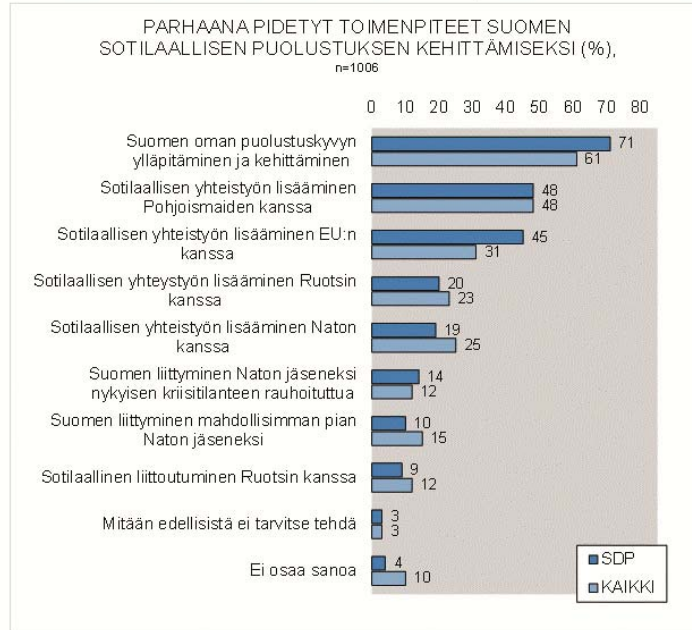

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

41

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

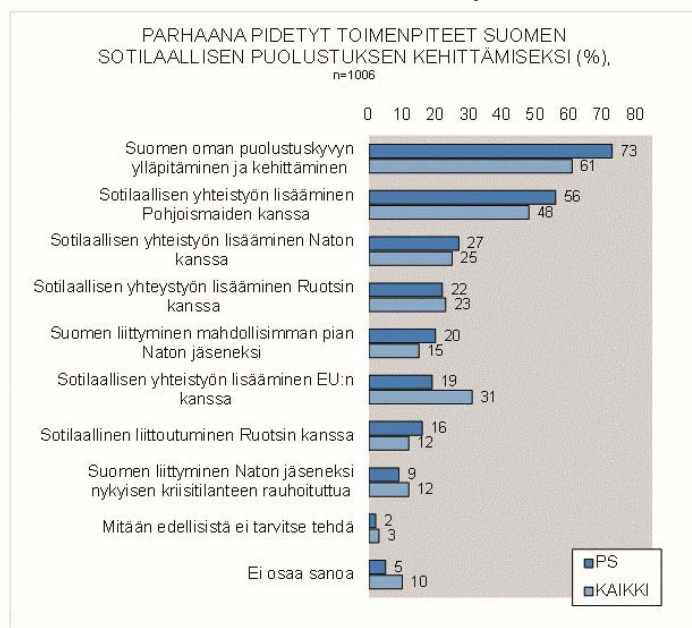

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

42

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

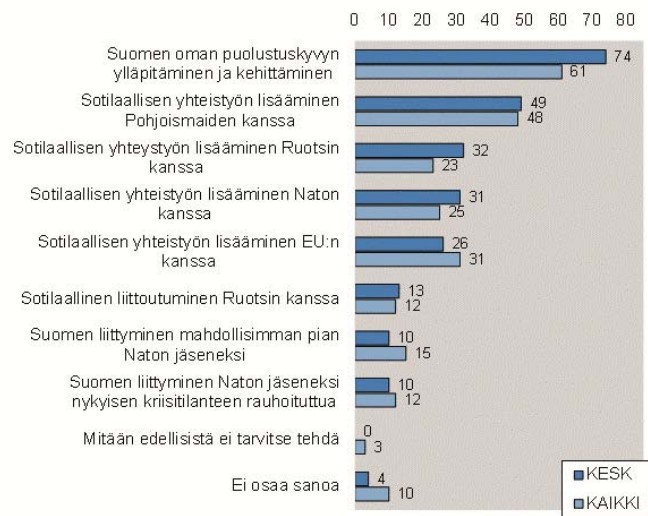
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

43

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI (%),
n=1006

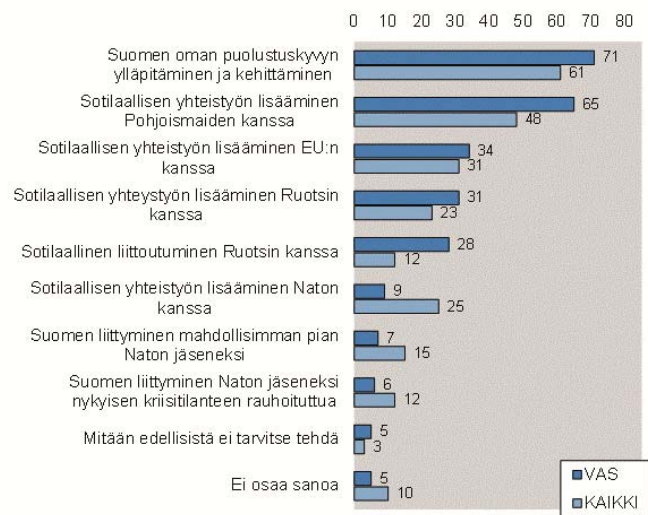
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

44

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI (%),
n=1006

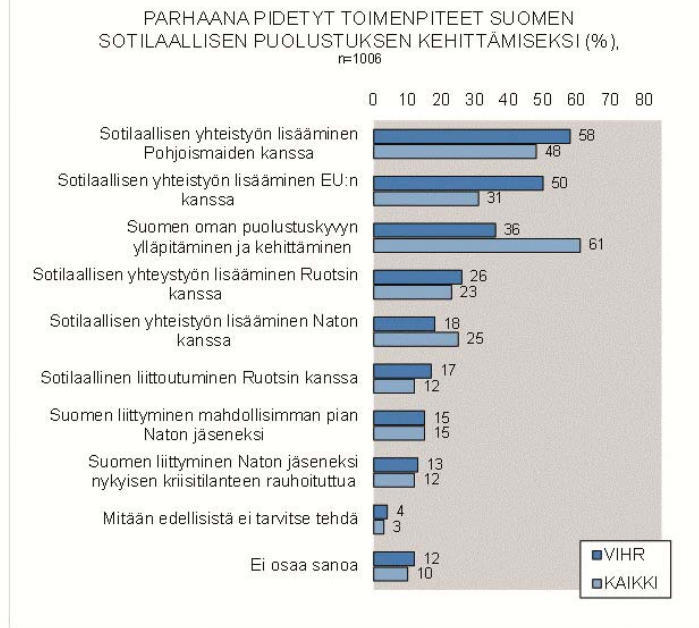

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

45

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

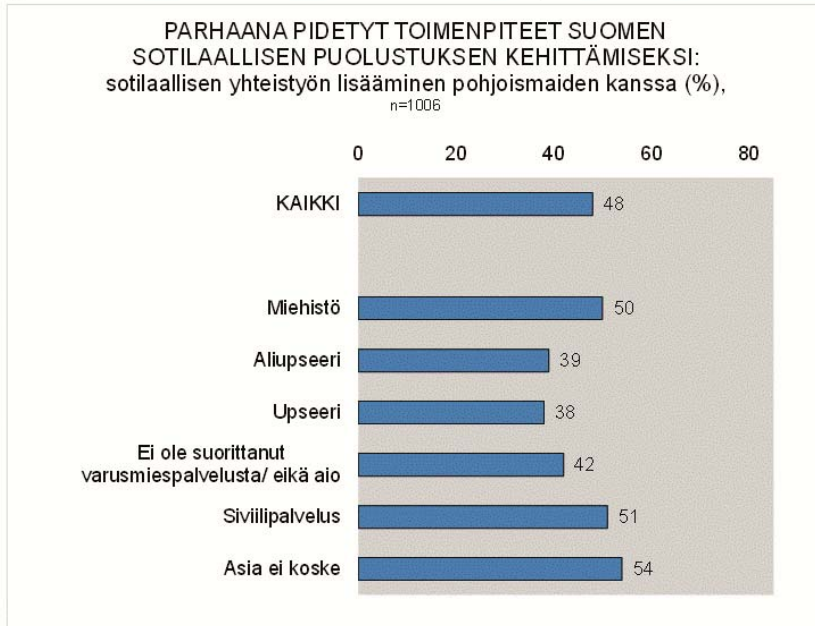

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

46

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

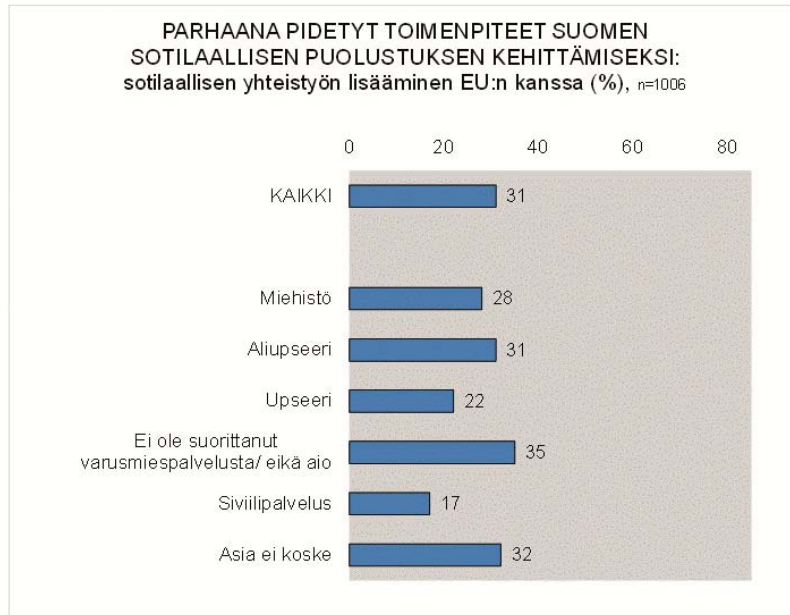

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

26

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

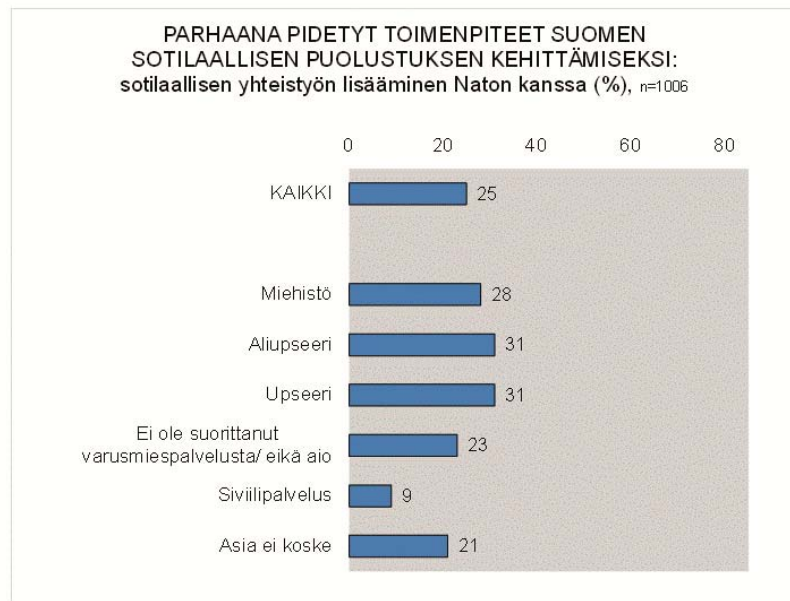

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

27

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

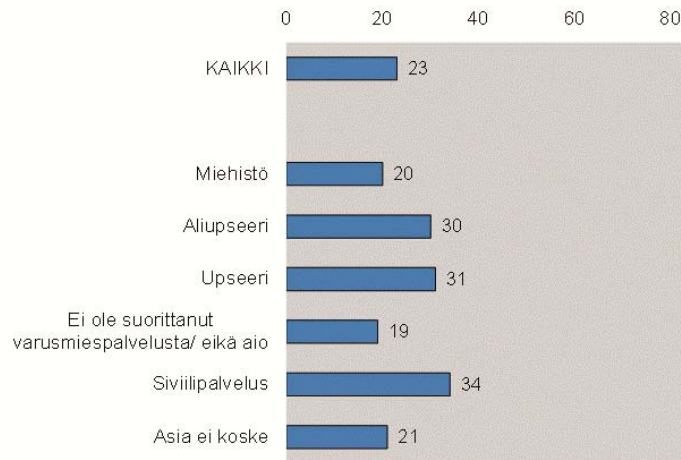
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

28

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
sotilaallisen yhteistyön lisääminen Ruotsin kanssa (%), n=1006

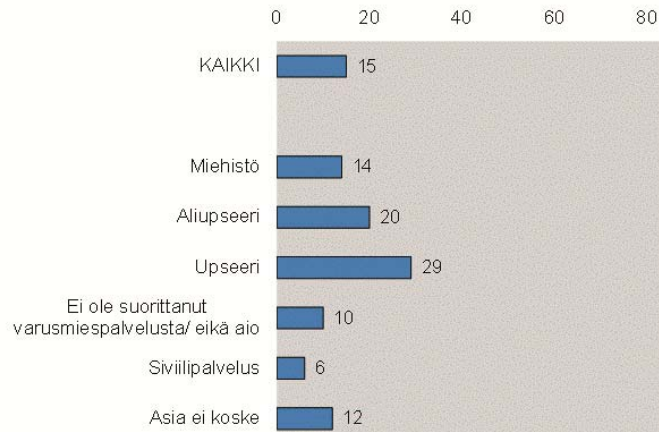
Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

29

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

PARHAANA PIDETYT TOIMENPITEET SUOMEN
SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMISEKSI:
Suomen liittyminen mahdollisimman pian Naton jäseneksi (%),
n=1006

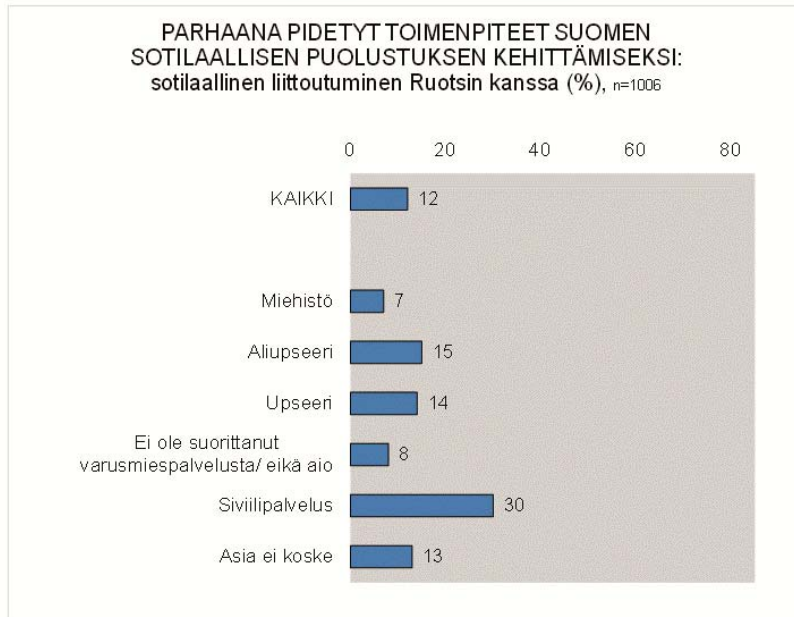

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS 2014

30

Käsityksiä Suomen sotilaallisesta puolustamisesta

Arvoseminaari 10.10.2014

©TNS, 2014

31

KUVALIITE SEMINAARIN ALUSTAJISTA

© Poliisiammattikorkeakoulu

Poliisiammattikorkeakoulun rehtori, dos. Kimmo Himberg

Tutkija, KT Soili Paananen / Maanpuolustuskorkeakoulu

Psykologi Markku Nyman / Poliisiammattikorkeakoulu

Ylikomisario Harri Gustafsberg / Poliisiammattikorkeakoulu

Emeritusprofessori Risto Harisalo / Tampereen yliopisto

YTK (väit.) Risto Sinkko

Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori, kontra-amiraali Veijo Taipalus

SEMINAARIN JÄRJESTÄJÄT

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN JOHTAMISEN JA SOTILASPEDAGOGIIKAN LAITOS

on Santahaminassa sijaitseva Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitos, joka vastaa johtamisen ja sotilaspedagogiikan opetuksesta ja tutkimuksesta. Laitoksen tieteelliset intressit keskittyvät muun muassa sotilaspedagogiikkaan, sotilaan eettisyyteen, johtamisen teorioihin ja toimintaympäristöihin, strategiseen kommunikaatioon, lakiin ja kansainväliseen oikeuteen.

www.maanpuolustuskorkeakoulu.fi

POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU

on Suomen ainoa poliisioppilaitos. Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisikoulutuksen rekrytoinneista, opiskelijavalinnoista, poliisin perus- ja jatkotutkinnoista sekä toteuttaa alan täydennyskoulutusta ja tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Poliisiammattikorkeakoulu osallistuu aktiivisesti turvallisuusalan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

www.polamk.fi

KADETTIKUNTA RY

on itsenäisen Suomen kadettikouluissa ja Maanpuolustuskorkeakoulussa upseerin tutkinnon suorittaneiden vuonna 1921 perustettu maanpuolustusaatteellinen yhdistys, jonka toiminnalla vahvistetaan kadettiupseeriston yhtenäisyyttä sekä ylläpidetään upseeriston arvostusta ja asemaa yhteiskunnassamme. Kadettikunta pyrkii myös lisäämään suomalaisten maanpuolustustahtoa osallistumalla turvallisuuspoliittiseen keskusteluun sekä jakamalla turvallisuuspoliittista tietoa.

www.kadettikunta.fi

SUOMEN RESERVIUPSEERILIITTO RY

on vuonna 1931 perustettu reserviupseerien etuja ja valmiuksia kehittävä toiminnallinen ja aatteellinen maanpuolustusjärjestö. Liiton tehtävänä on ylläpitää reserviupseerien sotilaallisia tietoja, johtajakykyjä ja valmiuksia sekä toimia yhdistystensä ja niiden jäsenten välisenä yhdyssiteenä. Toiminnan päämääränä on Suomen kokonaisturvallisuuden edistäminen. Liiton 320 jäsenyhdistyksessä on 28 000 henkilöjäsentä.

www.rul.fi

Aikaisemmin tässä sarjassa on julkaistu

No 1, 2009

Sampo Terho Sampo (toim.): *Strategian jäljillä*

No 2, 2009

Sirén Torsti (toim.): *Verkostoavusteinen puolustus 2030*

No 3, 2009

Jukka Kiuru (toim.): *Johtamisen perusteet*

No 4, 2010

Sirén Torsti (toim.): *Minne kuljet suomalainen sotilasjohtaja?*

No 5, 2010

Sampo Terho (toim.): *Näkökulmia maanpuolustustabtoon*

No 6, 2011

Juha Tuominen (toim.): *Nuoret, arvot ja maanpuolustus*

No 7, 2011

Torsti Sirén (toim.): *Strateginen kommunikaatio ja informaatio-operaatiot 2030*

No 8, 2012

Eeva Koltola (toim.): *Hyvä - paha hallinto*

No 9, 2013

Juha Mäkinen (toim.): *Asevelvollisuuden tulevaisuus*

No 10, 2013

Jari Rantapelkonen ja Mirva Salminen (toim.): *The Fog of Cyber Defence*

No 11, 2013

Mari Ukkonen (toim.): *Asevelvollisuus kansalaisoikeutena*

No 12, 2014

Mari Ukkonen (toim.): *Äärikäyttäytyminen: miten kohdataan, miten johdetaan*

No 13, 2014

Arto Mutanen ja Otto Pekkarinen (toim.): *Sotilaspedagogiikka*

No 14, 2014

Jari Rantapelkonen (toim.): *Strategisen viestinnän salat*

No 15, 2015

Arto Nokkala, Jan Hanska & Matti Häyry (toim.): *Akateemisuus ja upseerius*

Maanpuolustuskorkeakoulu

Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos
PL 7, 00861 HELSINKI

Puh. +358 299 800

www.mpkk.fi

ISBN 978-951-25-2715-1 (nid.)
ISBN 978-951-25-2716-8 (PDF)
ISSN 1798-0402

Puolustusvoimat